

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDS DIREKTIV 2009/81/EF

2017/EØS/55/02

av 13. juli 2009

om samordning av framgangsmåtene ved oppdragsgiveres eller offentlige oppdragsgiveres tildeling av visse bygge- og anleggskontrakter, varekontrakter og tjenestekontrakter på forsvars- og sikkerhetsområdet og om endring av direktiv 2004/17/EF og 2004/18/EF(*)

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 47 nr. 2, artikkel 55 og artikkel 95,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité⁽¹⁾,

etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251⁽²⁾ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Nasjonal sikkerhet er hver enkelt medlemsstats eneansvar, både på forsvars- og sikkerhetsområdet.
- 2) En gradvis etablering av et europeisk marked for forsvarsutstyr er svært viktig for å styrke den europeiske forsvarsteknologiske og industrielle base (European Defence Technological and Industrial Base, EDTIB) og utvikle den militære kapasiteten som er nødvendig for gjennomføre den europeiske sikkerhets- og forsvarspolitikken.
- 3) Medlemsstatene er enige om behovet for å fremme, utvikle og opprettholde en europeisk forsvarsteknologisk og industriell base som er kapasitetsorientert, kompetent og konkurransedyktig. For å oppnå dette kan medlemsstatene i samsvar med fellesskapsretten benytte ulike verktøy for å skape et reelt europeisk marked for forsvarsutstyr og like vilkår på både europeisk og globalt plan. Medlemsstatene bør også bidra til den gjennomgripende utviklingen av mangfoldet i det europeiske forsvarsrelaterte leverandørgrunnlaget, særlig ved å støtte små og mellomstore bedrifters (SMB-er) og ikke-tradisjonelle leverandørers delaktighet i den europeiske forsvarsteknologiske og industrielle base, støtte industrielt samarbeid og fremme effektive og tilpasningsdyktige underleverandører. I denne

sammenheng bør medlemsstatene ta hensyn til den fortolkende kommisjonsmeldingen av 7. desember 2006 om anvendelse av traktatens artikkel 296 på området forsvarsinnkjøp og kommisjonsmelding av 5 desember 2007 om en strategi for en sterkere og mer konkurransedyktig europeisk forsvarsindustri.

- 4) En forutsetning for opprettelsen av et europeisk marked for forsvarsutstyr er etableringen av en egnet rettslig ramme. På innkjøpsområdet innebærer dette en samordning av framgangsmåtene for tildeling av kontrakter for å oppfylle medlemsstatenes sikkerhetskrav og de forpliktelser som oppstår av traktaten.
- 5) For å oppnå dette har Europaparlamentet i sin resolusjon av 17. november 2005 om grønnboken om forsvarsinnkjøp⁽³⁾ oppfordret Kommisjonen til å utarbeide et direktiv som særlig tar hensyn til medlemsstatenes sikkerhetsinteresser, videreutvikler den felles utenriks- og sikkerhetspolitikken, fremmer større europeisk utjevning og opprettholder unionens rolle som en «sivil makt».
- 6) Bedre samordning av framgangsmåtene for tildeling, for eksempel for kontrakter som gjelder logistikkjenester, transport og lagring, gir også mulighet til å senke kostnadene i forsvarssektoren og å redusere sektorens miljøpåvirkning i betydelig grad.
- 7) Disse framgangsmåtene bør gjenspeile unionens generelle tilnærming til sikkerhet, som forholder seg til endringer i den strategiske utviklingen. Framveksten av asymmetriske tverrnasjonale trusler har i økende grad visket ut grensene mellom ytre og indre sikkerhet og militær og ikke-militær sikkerhet.
- 8) Forsvars- og sikkerhetsutstyr er av avgjørende betydning for både medlemsstatenes sikkerhet og suverenitet og for unionens selvstendighet. Som en følge av dette er innkjøp av varer og tjenester i forsvars- og sikkerhetssektoren ofte av følsom karakter.
- 9) Dette fører til særlige krav, spesielt på området forsyningssikkerhet og informasjonssikkerhet. Disse kravene dreier seg særlig om innkjøp av våpen, ammunisjon og krigsmateriell for de væpnede styrkene samt tjenester og bygge- og anleggsarbeider i direkte tilknytning til dette, men også til visse særlig følsomme innkjøp på området ikke-militær sikkerhet. På disse

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 216 av 20.8.2009, s. 76, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 129/2013 av 14. juni 2013 om endring av EØS-avtalens vedlegg XVI (Offentlig innkjøp), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 67 av 28.11.2013, s. 36.

⁽¹⁾ EUT C 100 av 30.4.2009, s. 114.

⁽²⁾ Europaparlamentsuttalelse av 14. januar 2009 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 7. juli 2009.

⁽³⁾ EUT C 280 E av 18.11.2006, s. 463.

områdene utgjør fraværet av unionsomfattende ordninger et hinder for åpne forsvars- og sikkerhetsmarkeder mellom medlemsstatene. Denne situasjonen bør snarlig forbedres. En unionsomfattende ordning for informasjonssikkerhet, herunder gjensidig godkjenning av nasjonale sikkerhetsklareringer og mulighet for utveksling av graderte opplysninger mellom oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere og europeiske selskaper, vil være særlig nyttig. Samtidig bør medlemsstatene treffe konkrete tiltak for å bedre forsyningsikkerheten seg imellom, med en målsetting om en gradvis innføring av et system med egnede garantier.

- 10) For dette direktivs formål bør «militært utstyr» særlig forstås som de produkttypene som omfattes av listen over våpen, ammunisjon og krigsmateriell som ble vedtatt i Rådets beslutning 255/58 av 15. april 1958⁽¹⁾, og medlemsstatene kan ved innarbeiding av dette direktiv velge utelukkende å holde seg til denne listen. Denne listen omfatter kun utstyr som er utformet, utviklet og framstilt for særlige militære formål. Listen er imidlertid generisk og skal tolkes i vid forstand og i lys av endringer innenfor teknologi, innkjøpspolitikk og militære krav som fører til utvikling av nye typer utstyr, for eksempel på grunnlag av unionens felles liste over militært utstyr. For dette direktivs formål bør «militært utstyr» også omfatte produkter som, selv om de i utgangspunktet er utformet for sivil bruk, senere blir tilpasset til militære formål for bruk som våpen, ammunisjon eller krigsmateriell.
- 11) På det særlige området ikke-militær sikkerhet bør dette direktiv få anvendelse på innkjøp som ligner forsvarsinnkjøp og er like følsomme. Dette kan særlig være tilfellet på områder der militære og ikke-militære styrker samarbeider om å utføre de samme oppdragene, og/eller der formålet med innkjøpet er å beskytte unionens og/eller medlemsstatenes sikkerhet, på eget territorium eller ut over dette, mot alvorlige trusler fra ikke-militære og/eller ikke-statlige aktører. Dette kan for eksempel omfatte grensevern, politiaktiviteter og krisehåndteringsoppdrag.
- 12) Dette direktiv bør ta i betraktning oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers behov gjennom hele produktets livssyklus, dvs. forskning og utvikling, industriell utvikling, framstilling, reparasjon, modernisering, modifisering, vedlikehold, logistikk, opplæring, prøving, tilbaketrekking og avhending. Disse trinnene omfatter for eksempel undersøkelser, evaluering, lagring, transport, integrering, service, demontering, destruksjon og alle andre tjenester som

følger etter den opprinnelige utformingen. Enkelte kontrakter kan omfatte levering av deler, komponenter og/eller delmontasjer som skal inkorporeres i eller festes til produkter, og/eller levering av særskilt verktøy, prøvingsutstyr eller brukerstøtte.

- 13) For dette direktivs formål bør forskning og utvikling omfatte grunnforskning, anvendt forskning og eksperimentell utvikling. Grunnforskning består av eksperimentelt eller teoretisk arbeid som i hovedsak utføres med sikte på tilegnelse av ny kunnskap om de underliggende årsaker til fenomener og observerbare fakta, uten henblikk på direkte praktisk anvendelse. Anvendt forskning består også av originalt arbeid som utføres med sikte på tilegnelse av ny kunnskap. Den er imidlertid i hovedsak rettet mot et bestemt sluttprodukt eller mål. Eksperimentell utvikling består av arbeid basert på eksisterende kunnskap som er oppnådd fra forskning og/eller praktisk erfaring, med sikte på å starte framstilling av nye materialer, produkter eller innretninger, etablere nye prosesser, systemer og tjenester eller i vesentlig grad forbedre slike som allerede finnes. Eksperimentell utvikling kan omfatte gjennomføring av demonstrasjoner av teknologien, dvs. innretninger som demonstrerer et nytt konsept eller en ny teknologisk ytelse i et relevant eller representativt miljø.

Forskning og utvikling omfatter ikke forproduksjonsfasens utforming og kvalifisering av prototyper, verktøy og industriteknikk, industridesign eller produksjon.

- 14) Dette direktiv bør ta i betraktning oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers behov for bygge- og anleggsarbeider og tjenester som, selv om de ikke er direkte knyttet til levering av militært eller følsomt utstyr, er nødvendig for å oppfylle visse militære eller sikkerhetsmessige krav.
- 15) Tildeling av kontrakter inngått i medlemsstatene av oppdragsgivere som omhandlet i europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/17/EC av 31. mars 2004 om samordning av framgangsmåtene ved tildeling av kontrakter innenfor vann- og energiforsyning, transport og posttjenester⁽²⁾ og av offentlige oppdragsgivere som omhandlet i europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/18/EF av 31. mars 2004 om samordning av framgangsmåtene ved tildeling av offentlige bygge- og anleggskontrakter, kontrakter om offentlige varekjøp og kontrakter om offentlig tjenesteyting⁽³⁾ er underlagt krav om overholdelse av prinsippene i traktaten, særlig fritt varebytte, etableringsadgang og adgang til å yte tjenester, og av prinsippene som følger av disse, for eksempel prinsippene om likebehandling, ikke-diskriminering, gjensidig godkjenning, forholdsmessighet og innsyn.

⁽¹⁾ Beslutning som definerer listen over produkter (våpen, ammunisjon og krigsmateriell) som bestemmelsene i traktatens artikkel 223 nr. 1 bokstav b) – nå artikkel 296 nr. 1 bokstav b) – får anvendelse på (dok. 255/58). Protokoll av 15. april 1958: dok. 368/58.

⁽²⁾ EUT L 134 av 30.4.2004, s. 1.

⁽³⁾ EUT L 134 av 30.4.2004, s. 114.

Krav om innsyn og konkurranse for kontrakter som ligger under terskelverdiene for anvendelse av dette direktiv, bør fastsettes av medlemsstatene i samsvar med disse prinsippene, idet det tas særlig hensyn til situasjoner der det foreligger interesser over landegrensene. Det er særlig opp til medlemsstatene å fastsette de mest egnede ordningene for tildeling av slike kontrakter.

Når det gjelder kontrakter over en viss verdi, tilrådes det imidlertid å utarbeide bestemmelser om Fellesskapets samordning av nasjonale framgangsmåter for tildeling av slike kontrakter basert på disse prinsippene, for å garantere virkningen av dem og for å sikre at innkjøp effektivt åpnes for konkurranse. Disse samordningsbestemmelsene bør derfor tolkes i samsvar med både ovennevnte regler og prinsipper og med traktatens øvrige bestemmelser.

- 16) Traktatens artikkel 30, 45, 46, 55 og 296 åpner for særlige unntak med hensyn til anvendelsen av prinsippene fastsatt i traktaten og følgelig også med hensyn til anvendelsen av lovgivning avledet av disse. Av dette følger at ingen bestemmelser i dette direktiv bør være til hinder for at det pålegges eller anvendes tiltak som anses nødvendige for å sikre interesser som er anerkjent som legitime av de nevnte bestemmelsene i traktaten.

Dette betyr særlig at tildeling av kontrakter som omfattes av dette direktivs anvendelsesområde, kan unntas fra direktivet der det er berettiget av hensyn til den offentlige sikkerhet eller nødvendig for vern av grunnleggende sikkerhetsinteresser i en medlemsstat. Dette kan være tilfellet for kontrakter på både forsvars- og sikkerhetsområdet der det er nødvendig å stille ekstremt høye krav til forsyningsikkerhet, eller der kontraktene er så hemmelige og/eller viktige for den nasjonale suvereniteten at selv de særlige bestemmelsene i dette direktiv ikke er tilstrekkelige til å sikre medlemsstatenes grunnleggende sikkerhetsinteresser, som det er de enkelte medlemsstatene selv som definerer.

- 17) I samsvar med rettspraksis ved De europeiske fellesskaps domstol bør muligheten til å kunne benytte slike unntak likevel tolkes slik at virkningene av dem ikke går ut over det som er strengt nødvendig for vern av de legitime interessene som de nevnte artiklene skal hjelpe til å sikre. Unntaket fra anvendelsen av dette direktiv må derfor stå i forhold til de ønskede mål og føre til så små forstyrrelser som mulig for det frie varebyttet og adgangen til å yte tjenester.
- 18) Kontrakter som gjelder våpen, ammunisjon og krigsmateriell, og som tildeles av oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere på forsvarsområdet, er utelukket fra virkeområdet til avtalen om offentlige

innkjøp (Government Procurement Agreement, GPA) som er inngått innenfor rammen av Verdens handelsorganisasjon. De andre kontraktene som omfattes av dette direktiv, er også unntatt fra anvendelsen av GPA i henhold til dens artikkel XXIII. Traktatens artikkel 296 og artikkel XXIII nr. 1 i GPA har et annet virkeområde og er underlagt andre standarder for domstolskontroll. Medlemsstatene kan likevel støtte seg på artikkel XXIII nr. 1 i GPA i tilfeller der det ikke kan gjøres bruk av traktatens artikkel 296. De to bestemmelsene må derfor oppfylle ulike vilkår for anvendelse.

Dette unntaket betyr at særlig i sammenheng med forsvars- og sikkerhetsmarkedene har medlemsstatene fremdeles myndighet til å avgjøre om deres oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver kan tillate at markedsdeltakere fra tredjestater deltar i framgangsmåtene for kontraktstildeling. Medlemsstatene bør treffe denne beslutningen basert på hva som gir mest valuta for pengene, og de bør erkjenne behovet for en globalt konkurransedyktig europeisk forsvarsteknologisk og industriell base, se betydningen av åpne og rettfærdige markeder og forsøke å oppnå gjensidige fordeler. Medlemsstatene bør arbeide for stadig mer åpne markeder. Deres partnere bør også vise åpenhet på grunnlag av internasjonalt avtalte bestemmelser, særlig når det gjelder åpen og rettfærdig konkurranse.

- 19) En kontrakt skal anses som en bygge- og anleggskontrakt bare dersom dens gjenstand særlig omfatter utførelse av virksomhetene i henhold til næring 45 i "Felles klassifikasjon for offentlige innkjøp" fastsatt av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 2195/2002 av 5. november 2002 om en felles klassifikasjon for offentlige innkjøp (CPV)⁽¹⁾ (heretter kalt «CPV»), selv om kontrakten omfatter yting av andre tjenester som er nødvendige for å utføre slik virksomhet. Tjenestekontrakter kan i enkelte tilfeller omfatte bygge- og anleggsarbeider. I den grad slike bygge- og anleggsarbeider bare er av underordnet betydning i forhold til kontraktens hovedgjenstand, og bare er en mulig konsekvens av eller et tillegg til denne, vil imidlertid det faktum at slike arbeider omfattes av kontrakten, ikke føre til at kontrakten klassifiseres som en bygge- og anleggskontrakt.
- 20) Forsvars- og sikkerhetskontrakter inneholder ofte graderte opplysninger som i henhold til gjeldende lover og forskrifter i vedkommende medlemsstat skal beskyttes mot ikke-autorisert tilgang av sikkerhetsgrunner. På det militære området har medlemsstatene systemer for gradering av slike opplysninger for militære formål. Men for saker som gjelder ikke-militær sikkerhet, er det et større mangfold i medlemsstatenes praksis når andre opplysninger må beskyttes på samme måte. Det er derfor hensiktsmessig å gjøre bruk av en forståelse av dette som tar hensyn til

⁽¹⁾ EFT L 340 av 16.12.2002, s. 1.

forskjellig praksis i medlemsstatene og kan omfatte både det militære og det ikke-militære området. Innkjøp på disse områdene bør, der det er relevant, i alle tilfelle ikke påvirke de forpliktelser som oppstår av kommisjonsbeslutning 2001/844/EF, EKSF, Euratom av 29. november 2001 om endring av Kommisjonens forretningsorden⁽¹⁾ eller rådsbeslutning 2001/264/EF av 19. mars 2001 om vedtakelse av Rådets sikkerhetsregler⁽²⁾.

Videre gir traktatens artikkel 296 nr. 1 bokstav a) medlemsstatene mulighet for å unnta kontrakter på forsvars- og sikkerhetsområdet fra bestemmelsene i dette direktiv dersom anvendelsen av dette direktiv ville forpliktet dem til å utlevere opplysninger som ville anses for å være i strid med deres grunnleggende sikkerhetsinteresser. Dette kan særlig være tilfellet der kontrakter er så følsomme at selv deres eksistens må holdes hemmelig.

- 21) Det bør tillates at oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere benytter rammeavtaler, noe som gjør det nødvendig å fastsette en definisjon av rammeavtaler og særlige regler. Når en oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver i henhold til disse reglene og i samsvar med bestemmelsene i dette direktiv inngår en rammeavtale som særlig gjelder kunngjøring, frister og vilkår for innlevering av anbud, kan oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver inngå kontrakter basert på en slik rammeavtale i løpet av rammeavtalens gyldighetstid enten ved å anvende de vilkår som er fastsatt i rammeavtalen, eller, dersom ikke samtlige vilkår er fastsatt på forhånd i rammeavtalen, ved å gjenåpne konkurranse mellom partene i rammeavtalen. Gjenåpning av konkurranse bør være underlagt visse regler som har som mål å sikre nødvendig fleksibilitet og samsvar med de allmenne prinsippene, særlig prinsippet om likebehandling. Av samme årsaker bør rammeavtalenes gyldighetstid være begrenset og ikke overstige sju år, bortsett fra i tilfeller som er behørig begrunnet av oppdragsgiverne/de offentlige oppdragsgiverne.
- 22) Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan benytte elektroniske innkjøp forutsatt at slik bruk skjer i samsvar med bestemmelsene fastsatt i dette direktiv og prinsippene om likebehandling, ikke-diskriminering og innsyn. Bruken av elektroniske auksjoner må antas å øke, og slike auksjoner bør derfor gis en fellesskapsdefinisjon og underlegges særlige regler for å sikre at de gjennomføres i fullt samsvar med disse prinsippene. Det bør derfor fastsettes at slike elektroniske auksjoner bare omfatter kontrakter for bygge- og anleggsarbeider, varer eller tjenester som det kan fastsettes nøyaktige spesifikasjoner for. Dette kan særlig gjelde stadig tilbakevendende varekontrakter, bygge- og anleggskontrakter og tjenestekontrakter. Av samme grunn må det også være mulig å fastsette den

respektive rangeringen av anbydere på ethvert trinn i den elektroniske auksjonen. Bruk av elektroniske auksjoner gjør det mulig for oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere å be anbydere om å legge fram nye, nedjusterte priser og, dersom kontrakten tildeles for det økonomisk mest fordelaktige anbudet, å forbedre andre elementer i anbudene enn priser. For å sikre at prinsippet om innsyn overholdes, kan bare elementer som egner seg for elektronisk evaluering uten oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers inngrep og/eller vurdering, være gjenstand for elektroniske auksjoner, det vil si bare elementer som er kvantifiserbare slik at de kan uttrykkes i tall eller prosentandeler. På den annen side bør aspekter ved anbud som innebærer vurdering av ikke-kvantifiserbare elementer, ikke være gjenstand for elektroniske auksjoner. Visse bygge- og anleggskontrakter og visse tjenestekontrakter der kontraktens gjenstand er intellektuelle ytelser, for eksempel prosjektering av bygge- og anleggsarbeid, bør ikke være gjenstand for elektroniske auksjoner.

- 23) Sentraliserte innkjøpsordninger bidrar til å øke konkurransen og effektivisere innkjøp. Følgelig bør medlemsstatene kunne fastsette at oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan anskaffe varer, bygge- og anleggsarbeider og/eller tjenester gjennom en innkjøpsentral. Det bør også fastsettes en fellesskapsdefinisjon av innkjøpsentraler og på hvilke vilkår, i samsvar med prinsippene om ikke-diskriminering og likebehandling, oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere som kjøper inn bygge- og anleggsarbeider, varer og/eller tjenester gjennom en innkjøpsentral, kan anses å ha overholdt bestemmelsene i dette direktiv. En oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver som er forpliktet til å anvende dette direktiv, bør uansett anses berettiget til å fungere som en innkjøpsentral. Samtidig bør medlemsstatene også stå fritt til å utpeke europeiske offentlige organer som ikke er underlagt dette direktiv, for eksempel Det europeiske forsvarsbyrå, som innkjøpsentraler, forutsatt at slike organer anvender innkjøpsregler på disse innkjøpene som er i samsvar med alle bestemmelsene i dette direktiv.
- 24) Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan oppleve at de er forpliktet til å tildele én enkelt kontrakt for anskaffelser som delvis omfattes av dette direktiv, og der den gjenværende delen enten omfattes av virkeområdet til direktiv 2004/17/EF eller direktiv 2004/18/EF eller ikke er underlagt verken dette direktiv, direktiv 2004/17/EF eller direktiv 2004/18/EF. Dette gjelder når de relevante innkjøpene av objektive grunner ikke kan skilles ut og tildeles i separate kontrakter. I slike tilfeller bør oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kunne tildele én enkelt kontrakt, forutsatt at deres beslutning ikke er truffet med det formål å unngå at kontrakter omfattes av dette direktiv eller av direktiv 2004/17/EF eller direktiv 2004/18/EF.

⁽¹⁾ EFT L 317 av 3.12.2001, s. 1.

⁽²⁾ EFT L 101 av 11.4.2001, s. 1.

- 25) Flere ulike terskelverdier for anvendelse av samordnede bestemmelser kompliserer forholdene for oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere. Med tanke på gjennomsnittsverdien av kontrakter på forsvars- og sikkerhetsområdet er det hensiktsmessig å tilpasse terskelverdiene for anvendelse i dette direktiv til de terskelverdiene som allerede skal oppfylles av oppdragsgivere ved anvendelsen av direktiv 2004/17/EF. Terskelverdiene i dette direktiv bør også justeres samtidig med terskelverdiene i direktiv 2004/17/EF når terskelverdiene der blir justert.
- 26) I tillegg bør det tas hensyn til tilfeller der dette direktiv ikke får anvendelse fordi særlige bestemmelser om tildeling av kontrakter som skyldes internasjonale avtaler eller ordninger mellom medlemsstater og tredjestater, får anvendelse. Bestemmelsene i henhold til visse avtaler som er knyttet til stasjonering av tropper fra en medlemsstat i en annen medlemsstat eller i en tredjestat, eller stasjonering av tropper fra en tredjestat i en medlemsstat, bør også utelukke bruken av framgangsmåter for tildeling i henhold til dette direktiv. Dette direktiv bør heller ikke få anvendelse på kontrakter som tildeles av internasjonale organisasjoner for deres egne formål, eller på kontrakter som skal tildeles av en medlemsstat i samsvar med bestemmelser som særlig gjelder slike organisasjoner.
- 27) På forsvars- og sikkerhetsområdet er enkelte kontrakter så følsomme at det ikke vil være hensiktsmessig å anvende dette direktiv, til tross for direktivets spesifikke karakter. Dette er tilfellet for innkjøp foretatt av etterretningstjenestene eller innkjøp for alle typer etterretningsvirksomheter, herunder kontraspionasjevirksomhet, som definert av medlemsstatene. Dette gjelder også andre særlig følsomme innkjøp som krever en ekstremt høy grad av fortrolighet, for eksempel visse innkjøp beregnet på grensevern eller bekjempelse av terrorisme eller organisert kriminalitet, innkjøp knyttet til kryptering eller innkjøp for hemmelige aktiviteter eller andre like følsomme aktiviteter utført av politi- og sikkerhetsstyrker.
- 28) Medlemsstatene gjennomfører ofte samarbeidsprogrammer for å utvikle nytt forsvarsutstyr i fellesskap. Slike programmer er særlig viktige fordi de hjelper til med å utvikle ny teknologi og tar de store kostnadene ved forskning og utvikling av komplekse våpensystemer. Enkelte av disse programmene håndteres av internasjonale organisasjoner, som OCCAR (*Organisation conjointe de coopération en matière d'armement*) og NATO (via særskilte byråer), eller av unionens byråer, for eksempel Det europeiske forsvarsbyrå, som så tildeler kontrakter på vegne av medlemsstatene. Dette direktiv bør ikke få anvendelse på slike kontrakter. For andre samarbeidsprogrammer tildeles kontrakter også av oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere i en medlemsstat på vegne av en eller flere andre medlemsstater. Dette direktiv bør heller ikke få anvendelse i disse tilfellene.
- 29) Dersom væpnede styrker eller sikkerhetsstyrker fra medlemsstater utfører operasjoner utenfor unionens grenser, bør det, når dette er nødvendig på grunn av operative krav, gis godkjenning til at oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere som er stasjonert i operasjonsområdet, ikke anvender bestemmelsene i dette direktiv når de tildeler kontrakter til markedsdeltakere i operasjonsområdet, herunder for sivile innkjøp direkte knyttet til utførelsen av disse operasjonene.
- 30) På grunn av forsvars- og sikkerhetssektorens spesifikke karakter bør en regjeringens innkjøp av utstyr, bygge- og anleggsarbeider og tjenester fra en annen regjering ikke omfattes av dette direktivs virkeområde.
- 31) I forbindelse med tjenesteyting er kontrakter om erverv eller leie av fast eiendom eller rettigheter til slik eiendom av en slik art at det ikke er hensiktsmessig å anvende innkjøpsregler på dem.
- 32) Voldgifts- og meglings tjenester ytes vanligvis av organer eller personer som er utpekt eller utvalgt på en slik måte at de ikke kan omfattes av innkjøpsregler.
- 33) Finansielle tjenester ytes også av personer eller organer under forhold som ikke er forenlige med anvendelsen av innkjøpsregler.
- 34) I henhold til traktatens artikkel 163 er fremme av forskning og teknologisk utvikling et middel for å styrke det vitenskapelige og teknologiske grunnlaget for Fellesskapets industri, og fri adgang til tjenestekontrakter bidrar til å nå dette målet. Dette direktiv bør ikke omfatte samfinansiering av forsknings- og utviklingsprogrammer. Forsknings- og utviklingskontrakter, unntatt slike hvis utbytte utelukkende kommer oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver til gode i egen virksomhet, og forutsatt at den tjenesten som ytes, fullt ut finansieres av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, omfattes derfor ikke av dette direktiv.
- 35) Sysselsetting og arbeid er nøkkelementer for å sikre like muligheter for alle og bidrar til integrasjon i samfunnet. I denne sammenheng bidrar vernet verksteder og programmer for vernet sysselsetting effektivt til at personer med funksjonshemninger integreres eller reintegreres i arbeidsmarkedet. Det er imidlertid mulig at slike verksteder ikke er i stand til å innhente kontrakter på normale konkurransevilkår. Det bør derfor fastsettes at medlemsstatene kan forbeholde slike verksteder retten til å delta i framgangsmåter ved tildeling av kontrakter, eller at gjennomføringen av slike kontrakter forbeholdes programmer for vernet sysselsetting.

- 36) I forbindelse med anvendelsen av dette direktiv på de tjenestekontraktene som omfattes av direktivets virkeområde, og for overvåkingsformål, bør tjenester deles inn i kategorier som tilsvarer bestemte overskrifter i den felles klassifikasjonen for offentlige innkjøp (CPV), og sammenstilles i to vedlegg i samsvar med den ordningen de er underlagt. Når det gjelder tjenestene i vedlegg II, bør de relevante bestemmelsene i dette direktiv ikke berøre anvendelsen av spesifikke fellesskapsregler for de aktuelle tjenestene. For å anvende bestemmelsene i dette direktiv i stedet for bestemmelsene i direktiv 2004/17/EF eller direktiv 2004/18/EF, må det imidlertid fastslås at de relevante tjenestekontraktene omfattes av dette direktivs anvendelsesområde.
- 37) Når det gjelder tjenestekontrakter, bør en fullstendig anvendelse av dette direktiv i en overgangsperiode begrenses til kontrakter der direktivets bestemmelser gjør det mulig å realisere hele potensialet for økt handel over landegrensene. Kontrakter for andre tjenester må overvåkes i denne overgangsperioden før det treffes beslutning om fullstendig anvendelse av dette direktiv.
- 38) De tekniske spesifikasjonene som utarbeides av oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere, må tillate at innkjøp åpnes for konkurranse. Det må derfor være mulig å levere anbud som gjenspeiler et mangfold av tekniske løsninger. For å oppnå dette bør det fastsettes tekniske spesifikasjoner på grunnlag av ytelse og funksjonelle krav. Dersom det vises til europeiske standarder eller til internasjonale eller nasjonale standarder, herunder slike som særlig gjelder forsvarsområdet, skal imidlertid anbud som er basert på andre tilsvarende ordninger, vurderes av oppdragsgiverne/de offentlige oppdragsgivere. Slik likeverdighet kan særlig vurderes med hensyn til krav som gjelder samvirkingsevne og driftseffektivitet. Anbydere bør kunne benytte enhver form for dokumentasjon for å dokumentere likeverdighet. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere må i ethvert tilfelle kunne begrunne en beslutning om at likeverdighet ikke foreligger. Det foreligger også internasjonale avtaler om standardisering som har som mål å sikre samvirkingsevnen til væpnede styrker, og som kan ha rettskraft i medlemsstatene. Dersom en av disse avtalene får anvendelse, kan oppdragsgiverne/de offentlige oppdragsgiverne kreve at anbudene er i samsvar med de standarder som er beskrevet i vedkommende avtale. De tekniske spesifikasjonene bør være klart angitt, slik at alle anbydere kjenner til hva som omfattes av kravene fastsatt av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver.
- 39) De detaljerte tekniske spesifikasjonene og tilleggsopplysninger om kontrakter skal gis i anbudsgrunnlaget for hver enkelt kontrakt eller i et tilsvarende dokument, slik det er vanlig i medlemsstatene.
- 40) Mulige underleverandører bør ikke diskrimineres på grunn av nasjonalitet. I sammenheng med forsvar og sikkerhet kan det være hensiktsmessig for oppdragsgiverne/offentlige oppdragsgivere å kreve at den valgte anbyderen organiserer en åpen og ikke-diskriminerende konkurranse når det skal tildeles

underleverandørkontrakter til tredjemenn. Denne forpliktelsen kan få anvendelse på alle underleverandørkontrakter eller bare på bestemte underleverandørkontrakter som oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver velger.

I tillegg kan det synes hensiktsmessig å knytte anbyderens rett til å benytte underleverandører til det alternativet som medlemsstatene har for å tillate eller kreve at oppdragsgiverne/de offentlige oppdragsgiverne i medlemsstaten anmoder om at underleverandørkontrakter som representerer minst en viss andel av kontraktens verdi, blir tildelt tredjemenn, idet det forutsettes at tilknyttede foretak ikke skal anses som tredjemenn. Når det er krav om en slik andel, bør den valgte anbyderen tildele underleverandørkontrakter etter en åpen og ikke-diskriminerende konkurranse, slik at alle interesserte foretak har samme mulighet til nytte godt av fordelene ved bruk av underleverandører. Samtidig bør det sikres at den valgte anbyderens forsyningskjede fortsetter å fungere tilfredsstillende. Derfor bør den prosentandelen som kan settes bort til tredjemenn etter anmodning fra oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, på en egnet måte gjenspeile kontraktens gjenstand og verdi.

Under kjøp etter forhandling eller en konkurransedialog med underleveransekrav kan oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver og anbyderne diskutere underleveransekrav eller -anbefalinger for å sikre at oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver er fullt ut informert om virkningen av ulike underleveransevalg, særlig med hensyn til kostnader, kvalitet eller risiko. Uansett bør underleverandører som i utgangspunktet ble foreslått av den valgte anbyderen, stå fritt til å delta i konkurranser for tildeling av underleverandørkontrakter.

Med hensyn til forsvars- og sikkerhetsmarkedene bør medlemsstatene og Kommisjonen også oppfordre til utvikling og formidling av beste praksis mellom medlemsstatene og den europeiske industrien for å fremme fri bevegelighet og konkurranse i unionens underleverandørmarkeder og en effektiv håndtering av leverandører og små og mellomstore bedrifter for å få mest valuta for pengene. Medlemsstatene bør informere alle valgte anbydere om fordelene ved en åpen anbudskonkurranse og et mangfold av underleverandører, og de bør utvikle og formidle beste praksis i forvaltningen av forsyningskjeden i forsvars- og sikkerhetsmarkedene.

41) Vilkårene for gjennomføring av en kontrakt er forenlige med dette direktiv dersom de verken direkte eller indirekte innebærer forskjellsbehandling, og dersom de er angitt i kunngjøringen av konkurransen eller i anbudsgrunnlaget.

42) Vilkårene for gjennomføring av en kontrakt kan særlig inneholde krav fra oppdragsgiverne/de offentlige oppdragsgiverne med hensyn til informasjonssikkerhet og forsyningsikkerhet. Disse kravene er særlig viktige tatt i betraktning følsomheten til det utstyret som omfattes av dette direktiv, og de gjelder hele forsyningskjeden.

- 43) For å sikre informasjonssikkerhet kan oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere særlig kreve at både leverandører og underleverandører beskytter graderte opplysninger mot ikke-autorisert tilgang, og at de framlegger tilstrekkelig dokumentasjon på sin evne til å gjøre dette. I mangel av en fellesskapsordning for informasjonssikkerhet er det opp til oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere eller medlemsstatene å definere disse kravene i samsvar med nasjonale lover og forskrifter, og å avgjøre om de anser sikkerhetsklareringer som er utstedt i samsvar med en annen medlemsstats nasjonale lovgivning, som likeverdige med dem som er utstedt av egne vedkommende myndigheter.
- 44) Forsyningssikkerhet kan innebære en rekke ulike krav, herunder for eksempel interne regler mellom datterforetak og morforetaket med hensyn til immaterialretter eller yting av kritisk tjeneste og kapasitet til vedlikehold og ettersyn for å sikre støtte til innkjøpt utstyr i hele utstyrets livssyklus.
- 45) Under alle omstendigheter kan ingen vilkår for gjennomføring av kontrakten gjelde for andre krav enn dem som er knyttet til gjennomføringen av selve kontrakten.
- 46) De lover, forskrifter og tariffavtaler som gjelder på nasjonalt plan og fellesskapsplan med hensyn til arbeidsvilkår og sikkerhet på arbeidsplassen, får anvendelse ved gjennomføringen av en kontrakt, forutsatt at slike regler og anvendelsen av dem er i samsvar med fellesskapsretten. For virksomhet over landegrensene, der arbeidstakere i én medlemsstat yter tjenester i en annen medlemsstat for å gjennomføre en kontrakt, er det i europaparlaments- og rådsdirektiv 96/71/EF av 16. desember 1996 om utsending av arbeidstakere i forbindelse med tjenesteyting⁽¹⁾ fastsatt minstekrav som vertsstaten skal oppfylle overfor slike utsendte arbeidstakere. Dersom nasjonal lovgivning inneholder bestemmelser om dette, kan manglende oppfyllelse av slike forpliktelser anses som en alvorlig forsømmelse eller som en lovovertrødelse som reiser tvil om markedsdeltakerens yrkesmessige vandel, og dette kan medføre at markedsdeltakeren utelukkes fra framgangsmåten ved tildeling av en kontrakt.
- 47) De kontrakter som omfattes av dette direktiv, karakteriseres av særlige krav når det gjelder kompleksitet, informasjonssikkerhet eller forsyningsikkerhet. Det kreves ofte omfattende forhandlinger ved tildeling av kontrakter for å oppfylle disse kravene. Som en følge av dette kan oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere i tillegg til begrenset anbudskonkurranse også benytte framgangsmåten med kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse for kontrakter som omfattes av dette direktiv.
- 48) Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere som utfører særlig komplekse prosjekter, kan, uten at disse bør klandres, finne det objektivt umulig å definere hvordan deres behov skal oppfylles, eller å vurdere hva markedet kan tilby når det gjelder tekniske løsninger og/eller finansielle eller juridiske løsninger. Denne situasjonen kan særlig oppstå ved prosjekter som krever integrering eller kombinerende av flere former for teknologisk eller driftsmessig kapasitet, eller ved prosjekter som omfatter kompleks og strukturert finansiering, og der de finansielle og juridiske forholdene ikke kan defineres på forhånd. I slike tilfeller vil bruk av begrenset anbudskonkurranse og kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse ikke være praktisk gjennomførbart, siden det ikke vil være mulig å definere kontrakten med tilstrekkelig presisjon til at kandidater kan utarbeide sine tilbud. Det er derfor nødvendig å sørge for en fleksibel framgangsmåte som sikrer konkurranse mellom markedsdeltakere og lar oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere diskutere alle sider av kontrakten med hver kandidat. Denne framgangsmåten må imidlertid ikke benyttes på en slik måte at den begrenser eller vrir konkurransen, særlig med hensyn til å endre eventuelle grunnleggende aspekter ved anbudene gjennom å pålegge den valgte anbydere vesentlige nye krav eller ved å involvere andre anbydere enn den som har innlevert det økonomisk mest fordelaktige anbudet.
- 49) Før oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere innleder en framgangsmåte for tildeling av en kontrakt, kan de gjennom en teknisk dialog søke eller motta råd som kan benyttes til å utarbeide spesifikasjoner, forutsatt at slike råd ikke hindrer konkurranse.
- 50) Bruk av kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse kan være umulig eller helt uegnet i ekstraordinære tilfeller. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere bør derfor i visse svært spesielle tilfeller og under svært spesielle omstendigheter kunne bruke kjøp etter forhandling uten kunngjøring av konkurranse.
- 51) Visse omstendigheter bør delvis være de samme som dem som framgår av direktiv 2004/18/EF. I denne sammenhengen bør det særlig tas i betraktning det faktum at forsvars- og sikkerhetsutstyr ofte er teknisk komplekst. Følgelig bør manglende kompatibilitet eller uforholdsmessige store tekniske vanskeligheter ved drift og vedlikehold som berettiger bruk av kjøp etter forhandling uten kunngjøring av konkurranse for varekontrakter for tilleggsleveranser, vurderes i lys av denne kompleksiteten og de tilhørende kravene til samvirkningsevne og standardisering av utstyr. Slik er det for eksempel ved integrering av nye komponenter i eksisterende systemer eller ved modernisering av slike systemer.

⁽¹⁾ EFT L 18 av 21.1.1997, s. 1.

- 52) For visse innkjøp som omfattes av dette direktivs virkeområde, kan det være slik at bare én markedsdeltaker kan utføre kontrakten fordi denne har enerett, eller på grunn av tekniske årsaker. I slike tilfeller bør oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver kunne tildele kontrakter eller rammeavtaler direkte til vedkommende markedsdeltaker. Ved tekniske årsaker til at bare én markedsdeltaker kan utføre en kontrakt, bør dette imidlertid defineres nøye og begrunnes i hvert enkelt tilfelle. Slike årsaker kan for eksempel være at det er nærmest teknisk umulig for en annen markedsdeltaker enn den valgte å oppnå de fastsatte målene, eller at det er nødvendig å benytte særlig fagkunnskap, bestemte verktøy eller spesifikke midler som bare én markedsdeltaker har til disposisjon. Dette kan for eksempel være tilfellet ved modifisering eller ettermontering av særlig komplekst utstyr. Tekniske årsaker kan også skyldes særlige krav til samvirksomhetsevne eller sikkerhetskrav som må være oppfylt for å sikre at væpnede styrker eller sikkerhetsstyrker fungerer på en tilfredsstillende måte.
- 53) De særlige trekkene ved kontrakter som er underlagt dette direktiv, viser også behovet for å ta hensyn til nye omstendigheter som måtte oppstå på de områder som omfattes av direktivet.
- 54) Medlemsstatenes væpnede styrker kan for eksempel bli nødt til å gripe inn i krisesituasjoner utenlands, for eksempel i forbindelse med fredsbevarende operasjoner. Ved starten av eller under en slik intervensjon kan sikkerheten til medlemsstatene og deres væpnede styrker gjøre det nødvendig å tildele visse kontrakter med en hastighet som er uforenlig med de vanlige tidsfristene som pålegges av framgangsmåtene for tildeling av kontrakter fastsatt i dette direktiv. Slike krisesituasjoner kan også oppstå for sikkerhetsstyrker, for eksempel ved et terroristangrep på unionens territorium.
- 55) Stimulering av forskning og utvikling er viktig for å styrke den europeiske forsvarsteknologiske og industrielle base, og det å åpne opp for innkjøp medvirker til å nå dette målet. Betydningen av forskning og utvikling på dette spesielle området berettiger maksimal fleksibilitet i tildelingen av kontrakter for forskningsmaterieell og forskningstjenester. Samtidig bør denne fleksibiliteten ikke utelukke rettfærdig konkurranse i de senere fasene av et produkts livssyklus. Forsknings- og utviklingskontrakter bør derfor bare omfatte aktiviteter fram til en fase der det kan foretas en rimelig vurdering av nye teknologiers modenhet, og der de med rimelighet kan anses ikke lenger å være forbundet med risiko. Forsknings- og utviklingskontrakter bør ikke benyttes ut over denne fasen som middel til å omgå bestemmelsene i dette direktiv, herunder ved at det på forhånd fastsettes valg av anbydere for senere trinn i konkurransen.
- På den annen side bør oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver ikke være pålagt å organisere et separat anbud for senere trinn dersom kontrakten som omfatter forskningsaktivitetene, allerede inneholder et alternativ for disse trinnene og ble tildelt ved en begrenset anbudskonkurranse eller ved kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse, eller, der det er relevant, ved en konkurransedialog.
- 56) For å sikre innsyn bør det fastsettes bestemmelser om at oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere offentliggjør relevante opplysninger før og ved slutten av framgangsmåten for tildeling. I tillegg bør ytterligere særlige opplysninger gis til kandidater og anbydere om resultatene av denne framgangsmåten. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere bør imidlertid kunne holde tilbake noen av disse opplysningene som kreves her, når og i den grad kunngjøring av slike opplysninger vil kunne være til hinder for håndheving av loven eller på annen måte i strid med allmennhetens interesse, til skade for markedsdeltakernes legitime forretningsinteresser eller til hinder for en rettfærdig konkurranse mellom dem. I lys av arten av og egenskapene ved de bygge- og anleggsarbeidene, varene og tjenestene som omfattes av dette direktiv, er hensynet til allmennhetens interesser knyttet til samsvar med nasjonale, bindende bestemmelser innenfor rammen av nasjonal politikk, spesielt når det gjelder forsvar og sikkerhet, av særlig relevans i denne sammenheng.
- 57) I lys av den seneste utviklingen innenfor informasjons- og kommunikasjonsteknologi og de forenklinger dette kan medføre, bør elektroniske midler likestilles med tradisjonelle midler for kommunikasjon og informasjonsutveksling. Det bør i størst mulig grad velges midler og teknologi som er kompatible med de teknologier som benyttes i andre medlemsstater.
- 58) For å sikre utviklingen av effektiv konkurranse på det innkjøpsområdet som omfattes av dette direktiv, må kunngjøring av konkurranse utarbeidet av oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere i medlemsstatene offentliggjøres i hele Fellesskapet. Opplysningene i disse kunngjøringene må gjøre det mulig for markedsdeltakere i Fellesskapet å avgjøre om de foreslåtte kontraktene er av interesse for dem. Det må derfor i kunngjøringene gis tilstrekkelige opplysninger om kontraktens gjenstand og hvilke vilkår som er knyttet til denne. Kunngjøringene bør derfor gjøres mer synlige ved hjelp av egnede virkemidler, for eksempel standardskjemaer for kunngjøring av konkurranse og felles klassifikasjon for offentlige innkjøp (CPV), som er referansenomenkaturen for kontrakter.
- 59) Europaparlaments- og rådsdirektiv 1999/93/EF av 13. desember 1999 om en fellesskapsramme for elektroniske signaturer⁽¹⁾ og europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/31/EF av 8. juni 2000 om visse rettslige aspekter ved informasjonssamfunnstjenester, særlig elektronisk handel, i det indre marked («Direktivet om elektronisk handel»)⁽²⁾ bør få anvendelse på elektronisk overføring av opplysninger innenfor rammen av dette direktiv. Framgangsmåter ved

(1) EFT L 13 av 19.1.2000, s. 12.

(2) EFT L 178 av 17.7.2000, s. 1.

- tildeling av kontrakter krever et høyere sikkerhets- og fortrolighetsnivå enn det som er fastsatt i de nevnte direktivene. Innretninger for elektronisk mottak av anbud og anmodninger om deltaking bør følgelig oppfylle særlige tilleggskrav. Det bør derfor i størst mulig grad oppfordres til bruk av elektroniske signaturer, særlig avanserte elektroniske signaturer. Det at det finnes frivillige akkrediteringsordninger kan dessuten utgjøre en gunstig ramme for å øke nivået på sertifiseringstjenester som ytes for disse innretningene.
- 60) Bruken av elektroniske midler er tidsbesparende. Det bør derfor fastsettes bestemmelser for å kunne redusere minstefristene for mottak av tilbud og anmodninger om deltaking når det benyttes elektroniske midler, men under den forutsetning av at dette er forenlig med de særlige overføringsmetoder som er fastsatt på fellesskapsplan.
- 61) Kontroll av kandidatenes egnethet og valget av disse bør utføres under åpne forhold. Det bør derfor angis ikke-diskriminerende kriterier som oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan benytte ved utvelging av konkurrenter, og hvilke midler markedsdeltakere kan benytte til å godtgjøre at de har oppfylt disse kriteriene. Av hensyn til innsyn bør oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, så snart det utlyses til konkurranse om en kontrakt, være pålagt å angi hvilke utvelgingskriterier denne vil bruke, samt hvilken særlig kompetanse som eventuelt kreves av markedsdeltakerne før de gis adgang til framgangsmåten ved tildeling av kontrakt.
- 62) En oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver kan begrense antallet kandidater i begrensede anbudskonkurranser og i kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse samt i en konkurransedialog. Enhver begrensning av antallet kandidater bør foregå på grunnlag av objektive kriterier angitt i kunngjøringen av konkurransen. Når det gjelder kriterier knyttet til markedsdeltakeres personlige situasjon, kan det være tilstrekkelig med en generell henvisning i kunngjøringen av konkurransen til de situasjoner som angis i dette direktiv.
- 63) I konkurransedialogen og ved kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse bør oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere, med hensyn til den fleksibilitet som måtte kreves og det høye kostnadsnivået i forbindelse med slike innkjøpsmetoder, kunne gjennomføre framgangsmåten i flere påfølgende faser for, på grunnlag av tidligere angitte kontraktstildelingskriterier, gradvis å redusere antallet anbud som fortsatt skal diskuteres eller framforhandles. Denne reduksjonen bør sikre reell konkurranse, forutsatt at det finnes et tilstrekkelig antall egnede løsninger eller kandidater.
- 64) De relevante fellesskapsbestemmelsene om gjensidig godkjenning av diplomer, vitnemål eller andre formelle kvalifikasjonsbevis får anvendelse når det er nødvendig å dokumentere en bestemt kvalifikasjon for å kunne delta i en framgangsmåte ved tildeling av kontrakter.
- 65) Det bør unngås at kontrakter tildeles markedsdeltakere som har deltatt i en kriminell organisasjon, eller som er kjent skyldig i korrupsjon eller bedrageri til skade for De europeiske fellesskaps finansielle interesser, i hvitvasking av penger, i finansiering av terrorisme eller i terroristhandlinger og straffbar terroristvirksomhet. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere bør ved behov anmode kandidater eller anbydere om å legge fram relevante dokumenter, og kan, dersom de er i tvil om en kandidats eller anbyders personlige situasjon, anmode om samarbeid med vedkommende myndigheter i den berørte medlemsstaten. Slike markedsdeltakere bør utelukkes så snart oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver får kjennskap til en dom for slike overtredelser som er avsagt i samsvar med nasjonal lovgivning og har rettskraftig virkning. Dersom nasjonal lovgivning inneholder bestemmelser om dette, kan manglende overholdelse av lovgivningen om ulovlige avtaler som har vært gjenstand for en endelig dom eller beslutning med tilsvarende virkning, anses som en overtredelse med hensyn til den berørte markedsdeltakers yrkesmessigeandel, eller som en alvorlig forsømmelse. Det bør også være mulig å utelukke markedsdeltakere dersom oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver har opplysninger, eventuelt fra beskyttede kilder, som slår fast at disse markedsdeltakerne ikke er tilstrekkelig pålitelige til at det kan utelukkes risiko for medlemsstatens sikkerhet. Slik risiko kan skyldes visse egenskaper ved produktene som kandidaten leverer, eller kandidatens eierstruktur.
- 66) Manglende overholdelse av nasjonale bestemmelser om gjennomføring av rådsdirektiv 2000/78/EF av 27. november 2000 om fastsettelse av en generell ramme for likebehandling ved ansettelse og i arbeidsforhold⁽¹⁾ og rådsdirektiv 76/207/EØF av 9. februar 1976 om gjennomføring av prinsippet om lik behandling av menn og kvinner når det gjelder adgang til arbeid, yrkesutdanning og forfremmelse samt arbeidsvilkår⁽²⁾ som har vært gjenstand for en endelig dom eller beslutning med tilsvarende virkning, kan anses som en overtredelse med hensyn til den berørte markedsdeltakers yrkesmessigeandel, eller som en alvorlig forsømmelse.
- 67) Med tanke på forsvars- og sikkerhetssektorens følsomhet er påliteligheten til markedsdeltakere som blir tildelt kontrakter, av avgjørende betydning. Denne påliteligheten avhenger særlig av markedsdeltakernes evne til å svare på krav som pålegges av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver med hensyn til forsyningsikkerhet og informasjonssikkerhet. I tillegg er det ikke noe i dette direktiv som bør hindre en oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver i å utelukke en markedsdeltaker på et hvilket som helst trinn i prosessen for tildeling av kontrakt dersom oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver har opplysninger om at tildeling av hele eller deler av kontrakten til vedkommende markedsdeltaker vil kunne medføre en risiko for vedkommende medlemsstats grunnleggende sikkerhetsinteresser.

(¹) EFT L 303 av 2.12.2000, s. 16.

(²) EFT L 39 av 14.2.1976, s. 40.

- 68) I mangel av en fellesskapsordning med hensyn til informasjonssikkerhet er det opp til oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere eller medlemsstatene å definere hvilket nivå av teknisk kapasitet som kreves i denne sammenheng for deltagelse i en framgangsmåte for tildeling, og å vurdere om kandidater har oppnådd det nødvendige sikkerhetsnivået. I mange tilfeller har medlemsstater bilaterale sikkerhetsavtaler med bestemmelser om gjensidig godkjenning av nasjonale sikkerhetsklareringer. Selv i de tilfeller der det foreligger slike avtaler, kan kapasiteten til markedsdeltakere fra andre medlemsstater med hensyn til informasjonssikkerhet kontrolleres, og en slik kontroll bør utføres i samsvar med prinsippene om ikke-diskriminering, likebehandling og forholdsmessighet.
- 69) Tildeling av kontrakter bør foretas på grunnlag av objektive kriterier som sikrer overholdelse av prinsippene om innsyn, ikke-diskriminering og likebehandling, og som sikrer at anbud blir vurdert på en åpen og objektiv måte og på reelle konkurransevilkår. Som en følge av dette er det hensiktsmessig kun å tillate at det anvendes to tildelingskriterier: «laveste pris» og «det økonomisk mest fordelaktige anbudet».
- 70) For å sikre at prinsippet om likebehandling blir overholdt ved tildeling av kontrakter, er det hensiktsmessig å fastsette en forpliktelse – fastslått ved rettspraksis – som sikrer nødvendig innsyn, slik at alle anbydere kan være rimelig informert om de kriterier og ordninger som skal anvendes for å identifisere det økonomisk mest fordelaktige anbudet. Det er derfor oppdragsgiveres/offentlige oppdragsgiveres ansvar å angi kriteriene for tildeling av kontrakter og den relative vekten av hver av disse kriteriene tidsnok til at anbydere kan ta hensyn til dem når de utarbeider sine anbud. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan gjøre unntak fra kravet om å angi vekten av tildelingskriteriene i særlige tilfeller, som må kunne begrunnes, dersom vekten ikke kan fastsettes på forhånd, særlig på grunn av kontraktens kompleksitet. I slike tilfeller må oppdragsgiverne angi kriteriene i fallende prioriteringsrekkefølge.
- 71) Når oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere velger å tildele en kontrakt til det økonomisk mest fordelaktige anbudet, skal de vurdere anbudene for å fastslå hvilket anbud som gir mest valuta for pengene. For å kunne gjøre dette skal de fastsette de økonomiske og kvalitative kriteriene som sett under ett vil gjøre det mulig å fastslå hvilket anbud som er det økonomisk mest fordelaktige for oppdragsgiveren/den offentlige oppdragsgiveren. Fastsettelsen av disse kriteriene avhenger av kontraktens gjenstand, siden de må gjøre det mulig å vurdere de enkelte anbuds ytelsesnivå i lys av kontraktens gjenstand som definert i de tekniske spesifikasjonene, og å måle hvilket anbud som gir mest valuta for pengene.
- 72) Overholdelse av forpliktelsene om innsyn og konkurranse bør sikres ved et effektivt klagebehandlingssystem som er basert på det systemet som rådsdirektiv 89/665/EØF⁽¹⁾ og 92/13/EØF⁽²⁾, endret ved europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/66/EF⁽³⁾, fastsetter for kontrakter som omfattes av direktiv 2004/17/EF og 2004/18/EF. Særlig bør det være mulig å bestride framgangsmåten for tildeling av kontrakt før kontrakten underskrives, og i tillegg bør det fastsettes nødvendige garantier for klagebehandlingens effektivitet, for eksempel karensperioden. Det bør også være mulig å bestride ulovlige direkte tildelinger eller kontrakter som er inngått i strid med dette direktiv.
- 73) I klagebehandlingen bør det også tas hensyn til beskyttelsen av forsvars- og sikkerhetsinteresser i forbindelse med klageinstansenes framgangsmåter, valget av midlertidige tiltak eller sanksjoner for overtredelser av forpliktelser knyttet til innsyn og konkurranse. Medlemsstatene bør særlig kunne fastsette at klageinstansen, som er uavhengig av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, ikke kan kjenne en kontrakt uten virkning selv om den er blitt ulovlig tildelt av årsakene omhandlet i dette direktiv, dersom klageinstansen, etter å ha undersøkt alle relevante forhold, finner at ekstraordinære omstendigheter i vedkommende sak krever at visse tvingende hensyn knyttet til en allmenn interesse respekteres. I lys av arten av og egenskapene til de bygge- og anleggsarbeider, varer og tjenester som omfattes av dette direktiv, bør slike tvingende hensyn først og fremst være knyttet til medlemsstatenes allmenne forsvars- og sikkerhetsinteresser. Dette kan for eksempel være tilfellet dersom en kontrakts manglende virkning vil true ikke bare gjennomføringen av et bestemt prosjekt som kontrakten er rettet mot, men også selve eksistensen av et større forsvars- og/eller sikkerhetsprogram som prosjektet er del av.
- 74) Visse tekniske vilkår, særlig slike som angår kunngjøringer, statistiske rapporter og anvendt nomenklatur samt vilkårene for henvisning til nevnte nomenklatur, vil måtte tilpasses og endres i lys av endrede tekniske krav. Det er derfor hensiktsmessig å fastsette en fleksibel og rask framgangsmåte for vedtakelse.

(1) Rådsdirektiv 89/665/EØF av 21. desember 1989 om samordning av lover og forskrifter om gjennomføring av klagebehandling i forbindelse med tildeling av offentlige varekjøps- samt bygge- og anleggskontrakter (EFT L 395 av 30.12.1989, s. 33).

(2) Rådsdirektiv 92/13/EØF av 25. februar 1992 om samordning av lover og forskrifter om anvendelsen av fellesskapsreglene på innkjøpsregler for oppdragsgivere innen vann- og energiforsyning, transport og telekommunikasjon (EFT L 76 av 23.3.1992, s. 14).

(3) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/66/EF av 11. desember 2007 om endring av rådsdirektiv 89/665/EØF og 92/13/EØF med hensyn til forbedring av effektiviteten av klagebehandlingen ved tildeling av offentlige kontrakter (EFT L 335 av 20.12.2007, s. 31).

- 75) De tiltak som er nødvendige for gjennomføringen av dette direktiv, bør vedtas i samsvar med rådsbeslutning 1999/468/EF av 28. juni 1999 om fastsettelse av nærmere regler for utøvelsen av den gjennomføringsmyndighet som er gitt Kommisjonen⁽¹⁾.
- 76) Kommisjonen bør særlig gis myndighet til å justere terskelverdiene for kontrakter ved å tilpasse dem til terskelverdiene fastsatt i direktiv 2004/17/EF og til å endre visse referansenumre i CPV-nomenklaturen, framgangsmåtene for henvisning i kunngjøringene til bestemte overskrifter i CPV og de tekniske detaljene og egenskapene til innretninger for elektronisk mottak.
- 77) Når det i særlige hastesaker ikke er mulig å overholde de fristene som normalt får anvendelse i forbindelse med framgangsmåten med forskriftskomiteé med kontroll, bør Kommisjonen kunne anvende framgangsmåten for behandling av hastesaker fastsatt i artikkel 5a nr. 6 i beslutning 1999/468/EF for å treffe disse tiltakene.
- 78) I samsvar med nr. 34 i den tverrinstitusjonelle avtalen om bedre regelverksutforming⁽²⁾ oppfordres medlemsstatene til, for eget formål og i Fellesskapets interesse, å utarbeide og offentliggjøre egne tabeller som så langt det er mulig viser sammenhengen mellom dette direktiv og innarbeidingstiltakene.
- 79) Kommisjonen bør utføre en periodisk vurdering for å undersøke om markedet for forsvarsutstyr fungerer på en åpen måte som sikrer konkurranse, herunder hvordan dette direktiv påvirker markedet, for eksempel med hensyn til små og mellomstore bedrifters medvirkning —

Ettersom disse tiltakene er allmenne og har som formål å endre ikke-grunnleggende bestemmelser i dette direktiv, bør de vedtas etter framgangsmåten med forskriftskomiteé med kontroll fastsatt i artikkel 5a i beslutning 1999/468/EF.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

INNHOLD

AVDELING I:	DEFINISJONER, VIRKEOMRÅDE OG ALLMENNE PRINSIPPER
<i>Artikkel 1</i>	Definisjoner
<i>Artikkel 2</i>	Virkeområde
<i>Artikkel 3</i>	Kombinerte kontrakter
<i>Artikkel 4</i>	Innkjøpsprinsipper
AVDELING II:	REGLER FOR KONTRAKTER
<i>KAPITTEL 1</i>	Allmenne bestemmelser
<i>Artikkel 5</i>	Markedsdeltakere
<i>Artikkel 6</i>	Oppdragsgiveres/offentlige oppdragsgiveres forpliktelser om fortrolighet
<i>Artikkel 7</i>	Beskyttelse av graderte opplysninger
<i>KAPITTEL 2</i>	Terskelverdier, innkjøpsentraler og utelukkelse
Avsnitt 1	Terskelverdier
<i>Artikkel 8</i>	Terskelverdier for kontrakter
<i>Artikkel 9</i>	Metoder for beregning av anslått verdi av kontrakter og rammeavtaler
Avsnitt 2	Innkjøpsentraler
<i>Artikkel 10</i>	Kontrakter og rammeavtaler som tildeles av innkjøpsentraler
Avsnitt 3	Kontrakter som ikke omfattes
<i>Artikkel 11</i>	Bruk av unntak

⁽¹⁾ EFT L 184 av 17.7.1999, s. 23.

⁽²⁾ EUT C 321 av 31.12.2003, s. 1.

<i>Artikkel 12</i>	Kontrakter som tildeles i henhold til internasjonale regler
<i>Artikkel 13</i>	Særlige unntak
<i>Avsnitt 4</i>	Særlige ordninger
<i>Artikkel 14</i>	Reserverte kontrakter
<i>KAPITTEL III</i>	<i>Ordninger for tjenstekontrakter</i>
<i>Artikkel 15</i>	Tjenstekontrakter oppført i vedlegg I
<i>Artikkel 16</i>	Tjenstekontrakter oppført i vedlegg II
<i>Artikkel 17</i>	Kombinerte kontrakter, herunder tjenester oppført i vedlegg I og II
<i>KAPITTEL IV</i>	<i>Særlige regler om anbudsdokumentasjon</i>
<i>Artikkel 18</i>	Tekniske spesifikasjoner
<i>Artikkel 19</i>	Alternative tilbud
<i>Artikkel 20</i>	Vilkår for gjennomføring av kontrakter
<i>Artikkel 21</i>	Underleveranser
<i>Artikkel 22</i>	Informasjonssikkerhet
<i>Artikkel 23</i>	Forsyningssikkerhet
<i>Artikkel 24</i>	Forpliktelser i forbindelse med beskatning, miljøvern, bestemmelser om arbeidervern og arbeidsvilkår
<i>KAPITTEL V</i>	<i>Framgangsmåter</i>
<i>Artikkel 25</i>	Framgangsmåter som skal anvendes
<i>Artikkel 26</i>	Kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse
<i>Artikkel 27</i>	Konkurransedialog
<i>Artikkel 28</i>	Tilfeller som rettferdiggjør anvendelse av kjøp etter forhandling uten kunngjøring av konkurranse
<i>Artikkel 29</i>	Rammeavtaler
<i>KAPITTEL VI</i>	<i>Regler for kunngjøring og innsyn</i>
<i>Avsnitt 1</i>	Offentliggjøring av kunngjøringer
<i>Artikkel 30</i>	Kunngjøringer
<i>Artikkel 31</i>	Frivillig offentliggjøring
<i>Artikkel 32</i>	Utforming av og form på offentliggjøring av kunngjøringer
<i>Avsnitt 2</i>	Frister
<i>Artikkel 33</i>	Frister for mottak av anmodninger om deltaking og for mottak av tilbud
<i>Avsnitt 3</i>	Opplysningenes innhold og overføringsmetode
<i>Artikkel 34</i>	Innbydelse til å inngi tilbud, forhandle eller delta i en dialog
<i>Artikkel 35</i>	Opplysninger for kandidater og anbydere

Avsnitt 4	Kommunikasjon
Artikkel 36	Regler for kommunikasjon
Avsnitt 5	Rapporter
Artikkel 37	Rapportenes innhold
KAPITTEL VII	<i>Framgangsmåten forløp</i>
Avsnitt 1	Alminnelige bestemmelser
Artikkel 38	Etterprøving av deltakeres egnethet, utvelging av deltakere og tildeling av kontrakter
Avsnitt 2	Kriterier for kvalitativ utvelging
Artikkel 39	Kandidatens eller anbyderens personlige situasjon
Artikkel 40	Egnethet til å utøve yrkesvirksomhet
Artikkel 41	Økonomisk og finansiell evne
Artikkel 42	Teknisk og/eller faglig evne
Artikkel 43	Standarder for kvalitetsstyringssystemer
Artikkel 44	Miljøstyringsstandarder
Artikkel 45	Tilleggsdokumentasjon og tilleggsopplysninger
Artikkel 46	Offisielle lister over godkjente markedsdeltakere samt sertifisering utført av offentligrettslige eller privatrettslige organer
Avsnitt 3	Kontraktstildeling
Artikkel 47	Kriterier for kontraktstildeling
Artikkel 48	Bruk av elektroniske auksjoner
Artikkel 49	Unormalt lave anbud
AVDELING III	REGLER SOM FÅR ANVENDELSE PÅ UNDERLEVERANSER
KAPITTEL I	<i>Underleverandørkontrakter tildelt av valgte anbydere som ikke er oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere</i>
Artikkel 50	Virkeområde
Artikkel 51	Prinsipper
Artikkel 52	Terskelverdier og regler for kunngjøring
Artikkel 53	Kriterier for kvalitativ utvelging av underleverandører
KAPITTEL II	<i>Underleverandørkontrakter tildelt av valgte anbydere som er oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere</i>
Artikkel 54	Regler som skal anvendes
AVDELING IV	REGLER SOM SKAL ANVENDES PÅ KLAGER
Artikkel 55	Klagebehandlingens virkeområde og tilgjengelighet
Artikkel 56	Krav til klagebehandlingen

<i>Artikkel 57</i>	Karensperiode
<i>Artikkel 58</i>	Unntak fra karensperioden
<i>Artikkel 59</i>	Frister for søknad om klagebehandling
<i>Artikkel 60</i>	Ugyldighet
<i>Artikkel 61</i>	Overtredelser av denne avdeling og alternative sanksjoner
<i>Artikkel 62</i>	Frister
<i>Artikkel 63</i>	Opprettingsmekanisme
<i>Artikkel 64</i>	Innhold i en frivillig intensjonskunngjøring
AVDELING V	STATISTISKE FORPLIKTELSER, GJENNOMFØRINGSMYNDIGHET OG SLUTTBESTEMMELSER
<i>Artikkel 65</i>	Statistiske forpliktelser
<i>Artikkel 66</i>	Den statistiske rapportens innhold
<i>Artikkel 67</i>	Komitéframgangsmåte
<i>Artikkel 68</i>	Justering av terskelverdier
<i>Artikkel 69</i>	Endringer
<i>Artikkel 70</i>	Endring av direktiv 2004/17/EF
<i>Artikkel 71</i>	Endring av direktiv 2004/18/EF
<i>Artikkel 72</i>	Innarbeiding i nasjonal lovgivning
<i>Artikkel 73</i>	Vurdering og rapportering
<i>Artikkel 74</i>	Ikrafttredelse
<i>Artikkel 75</i>	Adressater
VEDLEGG	
<i>Vedlegg I</i>	Tjenester nevnt i artikkel 2 og 15
<i>Vedlegg II</i>	Tjenester nevnt i artikkel 2 og 16
<i>Vedlegg III</i>	Definisjon av visse tekniske spesifikasjoner omhandlet i artikkel 18
<i>Vedlegg IV</i>	Opplysninger som skal være med i kunngjøringene omhandlet i artikkel 30
<i>Vedlegg V</i>	Opplysninger som skal være med i kunngjøringene om underleverandørkontrakter omhandlet i artikkel 52
<i>Vedlegg VI</i>	Nærmere opplysninger om offentliggjøring
<i>Vedlegg VII</i>	Registre
<i>Vedlegg VIII</i>	Krav til innretninger for elektronisk mottak av anmodninger om deltaking og anbud

AVDELING I

DEFINISJONER, VIRKEOMRÅDE OG ALLMENNE PRINSIPPER*Artikkel 1***Definisjoner**

I dette direktiv menes med:

1. «Felles klassifikasjon for offentlig innkjøp (CPV)» referansenomenklaturen som gjelder for kontrakter tildelt av oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere, vedtatt ved forordning (EF) nr. 2195/2002,
2. «kontrakter» skriftlig inngåtte gjensidig bebyrdende kontrakter som omhandlet i artikkel 1 nr. 2 bokstav a) i direktiv 2004/17/EF og artikkel 1 nr. 2 bokstav a) i direktiv 2004/18/EF,
3. «bygge- og anleggskontrakter» kontrakter om enten utførelse eller både prosjektering og utførelse av bygge- og anleggsarbeid knyttet til en av virksomhetene omhandlet i næring 45 i CPV, eller av bygg og anlegg, eller en realisering av bygg og anlegg, uansett på hvilken måte, som tilsvarer kravene fastsatt av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver. Med «bygg og anlegg» menes samlet resultat av bygge- og anleggsarbeid eller ingeniørarbeid som i seg selv er tilstrekkelig til å oppfylle en økonomisk eller teknisk funksjon,
4. «varekontrakter» andre kontrakter enn bygge- og anleggskontrakter, om innkjøp, leasing, leie eller kjøp på avbetaling, med eller uten en kjøpsopsjon, av varer.

En kontrakt om levering av varer som også tilfeldigvis omfatter monterings- og installasjonsarbeid, skal anses som en «varekontrakt»,
5. «tjenestekontrakter» andre kontrakter enn bygge- og anleggskontrakter eller varekontrakter, om yting av tjenester.

En kontrakt om både varer og tjenester skal anses som en «tjenestekontrakt» dersom verdien av de aktuelle tjenestene overstiger verdien av varene som omfattes av kontrakten.

En kontrakt om tjenester som omfatter virksomheter omhandlet i næring 45 av CPV, men der disse bare er tilfeldige i forhold til kontraktens hovedgjenstand, skal anses som en tjenestekontrakt,
6. «militært utstyr» utstyr som er særlig utformet eller tilpasset for militære formål og ment til bruk som våpen, ammunisjon eller krigsmateriell,
7. «følsomt utstyr», «følsomme bygge- og anleggsarbeider» og «følsomme tjenester» utstyr, bygge- og anleggsarbeider og tjenester for sikkerhetsformål som omfatter, krever og/eller inneholder graderte opplysninger,
8. «graderte opplysninger» alle opplysninger eller alt materiell, uansett form, art eller overføringsmetode, som er gitt en viss sikkerhetsgradering eller et visst vernnivå, og som av hensyn til nasjonal sikkerhet og i samsvar med gjeldende lover eller forskrifter i den berørte medlemsstaten krever vern mot urettmessig tilegnelse, ødeleggelse, fjerning, offentliggjøring, tap, tilgang av ikke-autoriserte personer eller all annen type risiko,
9. «offentlig myndighet» statlig, regional eller lokal offentlig myndighet i en medlemsstat eller i en tredjestat,
10. «krise» enhver situasjon i en medlemsstat eller i en tredjestat der det er inntruffet en skadelig hendelse som klart overstiger skadedimensjonene ved hverdagslige skadelige hendelser, og som i vesentlig grad truer eller virker negativt inn på menneskers liv og helse, eller har en vesentlig innvirkning på eiendomsverdier, eller krever tiltak for å forsyne befolkningen med livsnødvendigheter; en krise skal også anses for å ha oppstått dersom en slik skadelig hendelse vurderes å være umiddelbart forestående; væpnede konflikter og krig skal anses som kriser for dette direktivs formål,
11. «rammeavtale» en avtale mellom én eller flere oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere og én eller flere markedsdeltakere med det formål å fastsette vilkårene for kontrakter som skal tildeles i løpet av et bestemt tidsrom, særlig med hensyn til pris og eventuelt påtenkt mengde,
12. «elektronisk auksjon» en gjentakende prosess som omfatter en elektronisk innretning for presentasjon av nye, nedjusterte priser og/eller nye verdier for visse elementer i anbud, som finner sted etter en første fullstendig vurdering av anbudene og muliggjør en rangering ved hjelp av automatiske vurderingsmetoder.

Følgelig kan visse tjenestekontrakter og visse bygge- og anleggskontrakter som har intellektuelle ytelser som kontraktsgjenstand, for eksempel prosjektering av bygge- og anleggsarbeid, ikke gjøres til gjenstand for elektroniske auksjoner,
13. «entreprenør», «leverandør» og «tjenesteyter» enhver fysisk eller juridisk person eller offentlig enhet eller sammenslutning av slike personer og/eller organer som på markedet tilbyr henholdsvis gjennomføring av bygge- og anleggsarbeid, levering av varer eller yting av tjenester,
14. «markedsdeltaker» en entreprenør, leverandør eller tjenesteyter. Uttrykket brukes her bare for å forenkle teksten,
15. «kandidat» en markedsdeltaker som har anmodet om en innbydelse til å delta i en begrenset anbudskonkurranse eller et kjøp etter forhandling eller i en konkurransedialog,

16. «anbyder» en markedsdeltaker som har levert et anbud i en begrenset anbudskonkurranse eller et kjøp etter forhandling eller i en konkurransedialog,
17. «oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere» oppdragsgivere som omhandlet i artikkel 2 i direktiv 2004/17/EF og offentlige oppdragsgivere som omhandlet i artikkel 1 nr. 9 i direktiv 2004/18/EF,
18. «innkjøpssentral» offentlige oppdragsgivere som omhandlet i artikkel 1 nr. 9 i direktiv 2004/18/EF og i artikkel 2 nr. 1 bokstav a) i direktiv 2004/17/EF eller et europeisk offentlig organ som
- erverver varer og/eller tjenester beregnet på oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere eller
 - tildeler kontrakter eller inngår rammeavtaler for bygge- og anleggsarbeid, varer eller tjenester beregnet på oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere,
19. «begrenset anbudskonkurranse» framgangsmåter der enhver markedsdeltaker kan be om å få delta, men der bare de av markedsdeltakerne som oppfordres av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, kan levere et anbud,
20. «kjøp etter forhandling» framgangsmåter der oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver henvender seg til utvalgte markedsdeltakere og forhandler om kontraktsvilkår med én eller flere av disse,
21. «konkurransedialog» framgangsmåte der enhver markedsdeltaker kan be om å få delta, og der oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver fører en dialog med de kandidater som har fått adgang til denne framgangsmåten, med det formål å utvikle ett eller flere egnede alternativer som kan oppfylle dens krav, og som de utvalgte kandidatene blir innbudt til å levere et anbud på grunnlag av.
- Ved anvendelse av framgangsmåten nevnt i første ledd anses en kontrakt for å være «særlig kompleks» i tilfeller der oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver ikke er objektivt i stand til å
- definere de tekniske midler i samsvar med artikkel 18 nr. 3 bokstav b), c) eller d) som kan oppfylle dens behov eller mål, og/eller
 - spesifisere den juridiske og/eller finansielle utformingen av et prosjekt,
22. «underleverandørkontrakt» en gjensidig bebyrdende kontrakt inngått skriftlig mellom en valgt anbyder for en kontrakt og en eller flere markedsdeltakere med det formål å oppfylle denne kontrakten, som har som gjenstand bygge- og anleggsarbeider, levering av produkter eller yting av tjenester,
23. «tilknyttet foretak» ethvert foretak som den valgte anbyderen direkte eller indirekte kan utøve dominerende innflytelse over, eller ethvert foretak som kan utøve dominerende innflytelse over den valgte anbyderen, eller som i likhet med den valgte anbyderen er underlagt et annet foretaks dominerende innflytelse som et resultat av eierskap, kapitalinteresser eller regler for virksomheten.
- Dominerende innflytelse fra et foretak antas å foreligge når det i forhold til et annet foretak enten direkte eller indirekte
- innehar størstedelen av foretakets tegnede kapital,
 - kontrollerer et flertall av stemmene knyttet til aksjer utstedt av foretaket, eller
 - kan utpeke mer enn halvparten av medlemmene i foretakets administrasjons-, ledelses- eller kontrollorganer,
24. «skriftlig» ethvert uttrykk som består av ord eller tall som kan leses, reproduseres og deretter kommuniseres. Det kan omfatte opplysninger som overføres og lagres elektronisk,
25. «elektronisk» bruk av elektronisk utstyr for å behandle (herunder digital komprimering) og lagre opplysninger som overføres, videresendes og mottas via kabel, via radio, med optiske midler eller med andre elektromagnetiske midler,
26. «livssyklus» alle mulige suksessive faser for et produkt, dvs. forskning og utvikling, industriell utvikling, framstilling, reparasjon, modernisering, modifisering, vedlikehold, logistikk, opplæring, prøving, tilbaketrekking og avhending,
27. «forskning og utvikling» alle aktiviteter som omfatter grunnforskning, anvendt forskning og eksperimentell utvikling, der det sistnevnte kan omfatte gjennomføring av demonstrasjoner av teknologien, dvs. innretninger som demonstrerer et nytt konsept eller en ny teknologis ytelse i et relevant eller representativt miljø,
28. «sivile innkjøp» kontrakter som ikke er underlagt artikkel 2, som omfatter innkjøp av ikke-militære produkter, bygge- og anleggsarbeider eller tjenester for logistikkformål, og som er inngått i samsvar med vilkårene som er nærmere angitt i artikkel 17.

Artikkel 2

Virkeområde

Med forbehold for traktatens artikkel 30, 45, 46, 55 og 296 får dette direktiv anvendelse på kontrakter som tildeles på forsvars- og sikkerhetsområdet for

- a) levering av militært utstyr, herunder alle deler, komponenter og/eller delmontasjer til slikt utstyr,
- b) levering av følsomt utstyr, herunder alle deler, komponenter og/eller delmontasje til slikt utstyr,

- c) bygge- og anleggsarbeider, varer og tjenester direkte knyttet til utstyr omhandlet i bokstav a) og b) for deler av eller hele utstyrets livssyklus,
- d) bygge- og anleggsarbeider og tjenester for særlige militære formål eller følsomme bygge- og anleggsarbeider og følsomme tjenester.

Artikkel 3

Kombinerte kontrakter

1. Dersom en kontrakts gjenstand er bygge- og anleggsarbeider, varer eller tjenester som omfattes av dette direktivs virkeområde og delvis av virkeområdet til direktiv 2004/17/EF eller direktiv 2004/18/EF, skal kontrakten tildeles i samsvar med dette direktiv, forutsatt at tildelingen av én enkelt kontrakt kan begrunnes objektivt.

2. Tildeling av en kontrakt som har som gjenstand bygge- og anleggsarbeider, varer eller tjenester som delvis omfattes av dette direktivs virkeområde, men der resten av kontrakten verken er underlagt dette direktiv, direktiv 2004/17/EF eller direktiv 2004/18/EF, skal ikke være underlagt dette direktiv, med mindre tildelingen av én enkelt kontrakt kan begrunnes objektivt.

3. Beslutningen om å tildele én enkelt kontrakt kan imidlertid ikke treffes med det formål å unngå at kontrakter omfattes av dette direktiv eller av direktiv 2004/17/EF eller direktiv 2004/18/EF.

Artikkel 4

Innkjøpsprinsipper

Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal behandle markedsdeltakere likt og på en ikke-diskriminerende måte, og de skal opptre på en måte som sikrer innsyn.

AVDELING II

REGLER FOR KONTRAKTER

KAPITTEL I

Alminnelige bestemmelser

Artikkel 5

Markedsdeltakere

1. Kandidater eller anbydere som i henhold til lovgivningen i medlemsstaten der de er etablert, har rett til å yte den aktuelle tjenesten, skal ikke avvises bare fordi det i henhold til lovgivningen i medlemsstaten der kontrakten tildeles, kreves at de må være enten en fysisk eller en juridisk person.

For tjenestekontrakter og bygge- og anleggskontrakter samt varekontrakter som i tillegg omfatter tjenester og/eller monterings- og installasjonsarbeid, kan det imidlertid kreves av

juridiske personer at de i anbudet eller anmodningen om deltaking oppgir navn på og relevante faglige kvalifikasjoner for det personalet som skal være ansvarlig for å gjennomføre den aktuelle kontrakten.

2. Grupper av markedsdeltakere kan levere anbud eller melde seg som kandidater. Ved innlevering av et anbud eller en anmodning om deltaking kan oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere ikke kreve av disse gruppene at de antar en bestemt juridisk form, men det kan kreves av den valgte gruppen at den gjør dette når den har fått tildelt kontrakten, i den grad denne endringen er nødvendig for å gjennomføre kontrakten på tilfredsstillende vis.

Artikkel 6

Oppdragsgiveres/offentlige oppdragsgiveres forpliktelser om fortrolighet

Med forbehold for bestemmelsene i dette direktiv, særlig med hensyn til forpliktelser i forbindelse med kunngjøring av tildelte kontrakter og opplysninger til kandidater og anbydere som fastsatt i artikkel 30 nr. 3 og artikkel 35, og i samsvar med den nasjonale lovgivningen som oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver er underlagt, særlig lovgivning om tilgang til opplysninger, skal oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, med forbehold for kontraktsmessige ervervede rettigheter, ikke videreformidle opplysninger den har fått oversendt fra markedsdeltakere, og som disse har betegnet som fortrolige; slike opplysninger omfatter særlig tekniske og forretningsmessige hemmeligheter og fortrolige aspekter ved anbud.

Artikkel 7

Beskyttelse av graderte opplysninger

Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan pålegge markedsdeltakere krav med sikte på å beskytte de graderte opplysningene de formidler i løpet av anbuds- og kontraktsprosedyren. De kan også anmode om at disse markedsdeltakerne sikrer at slike krav blir overholdt av deres respektive underleverandører.

KAPITTEL II

Terskelverdier, innkjøpsentraler og utelukkelse

Avsnitt 1

Terskelverdier

Artikkel 8

Terskelverdier for kontrakter

Dette direktiv får anvendelse på kontrakter med en anslått verdi eksklusive merverdiavgift som ikke underskriver følgende terskelverdier:

- a) 412 000 EUR for varekontrakter og tjenestekontrakter og
- b) 5 150 000 EUR for bygge- og anleggskontrakter.

*Artikkel 9***Metoder for beregning av anslått verdi av kontrakter og rammeavtaler**

1. Beregningen av anslått verdi av en kontrakt skal bygge på det samlede beløp som skal betales, eksklusiv merverdiavgift, slik det er anslått av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver. I denne beregningen skal det tas hensyn til det anslåtte samlede beløp, herunder alle former for opsjoner og eventuelle fornyelser av kontrakten.

Dersom oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver opererer med premier eller betalinger til kandidater eller anbydere, skal den ta hensyn til dette ved beregning av kontraktens anslåtte verdi.

2. Dette anslaget må være gyldig på det tidspunkt kunngjøringen av konkurransen sendes, som fastsatt i artikkel 32 nr. 2, eller, dersom slik kunngjøring ikke er påkrevd, på det tidspunkt oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver innleder framgangsmåten for kontraktstildeling.

3. Ingen bygge- og anleggsprosjekter eller planlagte innkjøp av en viss mengde varer og/eller tjenester kan deles opp ytterligere for å lage det som i hovedsak er flere identiske, separate delkontrakter, eller på annen måte deles opp for å forhindre at de omfattes av dette direktivs virkeområde.

4. Når det gjelder bygge- og anleggskontrakter, skal det ved beregning av den anslåtte verdien tas hensyn til både kostnaden av bygge- og anleggsarbeidene og den samlede anslåtte verdien av de varer som er nødvendige for å gjennomføre bygge- og anleggsarbeidene, og som oppdragsgiverne/de offentlige oppdragsgiverne stiller til rådighet for entreprenøren.

5. a) Dersom et planlagt bygge- og anleggsarbeid eller kjøp av tjenester kan føre til at flere kontrakter blir tildelt samtidig i form av separate delkontrakter, skal det tas hensyn til den samlede anslåtte verdien av alle slike delkontrakter.

Dersom den samlede verdien av delkontraktene er lik eller større enn terskelverdien fastsatt i artikkel 8, får dette direktiv anvendelse på tildelingen av hver delkontrakt.

Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan imidlertid avstå fra slik anvendelse på delkontrakter med en anslått verdi, eksklusiv merverdiavgift, på mindre enn 80 000 EUR for tjenester eller 1 000 000 million EUR for bygge- og anleggsarbeider, forutsatt at den samlede verdien av disse delkontraktene ikke overstiger 20 % av alle delkontraktenes samlede verdi.

b) Dersom et forslag om innkjøp av lignende varer kan føre til at kontrakter blir tildelt samtidig i form av separate delkontrakter, skal det tas hensyn til den samlede anslåtte verdien av alle slike delkontrakter ved anvendelsen av artikkel 8 bokstav a) og bokstav b).

Dersom den samlede verdien av delkontraktene er lik eller større enn terskelverdien fastsatt i artikkel 8, får dette direktiv anvendelse på tildelingen av hver delkontrakt.

Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan imidlertid avstå fra slik anvendelse på delkontrakter med en anslått verdi, eksklusiv merverdiavgift, på mindre enn 80 000 EUR, forutsatt at den samlede verdien av disse delkontraktene ikke overstiger 20 % av alle delkontraktenes samlede verdi.

6. Når det gjelder varekontrakter som gjelder leasing, leie eller kjøp på avbetaling av varer, skal verdien som benyttes som grunnlag for beregning av anslått kontraktsverdi, være

a) for tidsbegrensede kontrakter med en løpetid på høyst tolv måneder, den samlede anslåtte verdien for kontraktens løpetid eller, dersom kontrakten har en løpetid på mer enn tolv måneder, den samlede verdien medregnet anslått restverdi,

b) for kontrakter uten tidsbegrensning eller der løpetiden ikke kan fastsettes, den månedlige verdien multiplisert med 48.

7. For varekontrakter eller tjenestekontrakter som er av regelmessig art eller er ment å fornyes innen en bestemt frist, skal beregningen av den anslåtte kontraktsverdien baseres på

a) enten den samlede faktiske verdien av de påfølgende kontraktene av samme type tildelt i løpet av de tolv foregående månedene eller foregående regnskapsår, om mulig korrigert for å ta hensyn til endringer i mengde eller verdi som måtte forekomme i løpet av de tolv månedene etter den opprinnelige kontrakten, eller

b) den samlede anslåtte verdien av de påfølgende kontraktene tildelt i løpet av tolv måneder fra den første leveransen eller i løpet av regnskapsåret dersom dette er lengre enn tolv måneder.

Metoden som benyttes til å beregne den anslåtte verdien av en kontrakt, skal ikke velges med det formål å unnta kontrakten fra dette direktivs virkeområde.

8. Når det gjelder tjenestekontrakter, skal verdien som benyttes som grunnlag for beregning av den anslåtte kontraktsverdien, være som følger:

a) For følgende tjenester:

i) forsikringstjenester: premien som skal betales, og andre former for vederlag,

ii) prosjekteringskontrakter: gebyrer, provisjoner som skal betales, og andre former for vederlag.

b) For tjenestekontrakter der det ikke er angitt noen samlet pris:

i) for tidsbegrensede kontrakter med en løpetid lik eller mindre enn 48 måneder: samlet verdi for hele løpetiden,

- ii) for kontrakter uten tidsbegrensning eller med en løpetid på mer enn 48 måneder: månedlig verdi multiplisert med 48.

9. Når det gjelder rammeavtaler, skal den anslåtte verdien det tas hensyn til, være den høyeste anslåtte verdien, eksklusive merverdiavgift, av alle planlagte kontrakter i hele avtalens løpetid.

Avsnitt 2

Innkjøpsentraler

Artikkel 10

Kontrakter og rammeavtaler som tildeles av innkjøpsentraler

1. Medlemsstatene kan fastsette at oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan anskaffe bygge- og anleggsarbeid, varer og/eller tjenester gjennom en innkjøpsentral.
2. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere som anskaffer bygge- og anleggsarbeider, varer og/eller tjenester gjennom en innkjøpsentral i de tilfeller som er nevnt i artikkel 1 nr. 18, skal anses å ha overholdt dette direktiv forutsatt at
 - innkjøpsentralen har overholdt dette direktiv, eller,
 - dersom innkjøpsentralen ikke er en oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, de anvendte reglene for tildeling av kontrakten oppfyller alle bestemmelsene i dette direktiv, og de tildelte kontraktene kan omfattes av en effektiv klagebehandling som tilsvarer den som er fastsatt i avdeling IV.

Avsnitt 3

Kontrakter som ikke omfattes

Artikkel 11

Bruk av unntak

Ingen av de regler, framgangsmåter, programmer, avtaler, overenskomster eller kontrakter som er omhandlet i dette avsnitt, kan benyttes for å omgå bestemmelsene i dette direktiv.

Artikkel 12

Kontrakter som tildeles i henhold til internasjonale regler

Dette direktiv får ikke anvendelse på kontrakter som omfattes av

- a) særlige saksbehandlingsregler i henhold til en internasjonal avtale eller overenskomst inngått mellom en eller flere medlemsstater og en eller flere tredjestater,

- b) særlige saksbehandlingsregler i henhold til en internasjonal avtale eller overenskomst som er inngått om troppestasjonering, og som vedrører foretak i en medlemsstat eller tredjestat,

- c) særlige saksbehandlingsregler for en internasjonal organisasjon som foretar innkjøp for egne formål, eller på kontrakter som må tildeles av en medlemsstat i samsvar med disse reglene.

Artikkel 13

Særlige unntak

Dette direktiv får ikke anvendelse på

- a) kontrakter der anvendelsen av bestemmelsene i dette direktiv ville pålegge en medlemsstat å gi fra seg opplysninger, og der den anser at formidling av disse vil være i strid med dens grunnleggende sikkerhetsinteresser,
- b) kontrakter for etterretningsformål,
- c) kontrakter tildelt innenfor rammen av et samarbeidsprogram basert på forskning og utvikling og utført i fellesskap av minst to medlemsstater for utvikling av et nytt produkt og, der det er relevant, for de senere fasene i hele eller deler av dette produktets livssyklus. Ved inngåelse av et slikt samarbeidsprogram som utelukkende gjelder mellom medlemsstater, skal medlemsstatene meddele Kommisjonen andelen av utgiftene til forskning og utvikling i forhold til de samlede kostnadene for programmet, avtalen om kostnadsfordeling og eventuelt den planlagte andelen av innkjøp per medlemsstat,
- d) kontrakter tildelt i en tredjestat, herunder for sivile innkjøp, som gjennomføres når styrker er utstasjonert utenfor unionens territorium, og der operasjonelle behov krever at de inngås med markedsdeltakere i området der operasjonen gjennomføres,
- e) tjenestekontrakter for anskaffelse eller leie, uansett finansieringsordninger, av jord, eksisterende bygninger eller annen fast eiendom, eller om rettigheter til slik eiendom,
- f) kontrakter som en offentlig myndighet tildeler en annen offentlig myndighet, og som er knyttet til
 - i) levering av militært utstyr eller følsomt utstyr,
 - ii) bygge- og anleggsarbeider og tjenester direkte knyttet til slikt utstyr, eller
 - iii) særlige bygge- og anleggsarbeider og tjenester for militære formål eller følsomme bygge- og anleggsarbeider og følsomme tjenester,

- g) voldgifts- og meglings tjenester,
- h) finansielle tjenester, unntatt forsikringstjenester,
- i) arbeidsavtaler,

KAPITTEL IV

Særlige regler om anbudsdokumentasjon

Artikkel 18

- j) forsknings- og utviklingstjenester, unntatt slike hvis utbytte utelukkende kommer oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver til gode i egen virksomhet, og forutsatt at den tjenesten som ytes, fullt ut finansieres av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver.

Tekniske spesifikasjoner

Avsnitt 4

Særlige ordninger

Artikkel 14

Reserverte kontrakter

Medlemsstatene kan la retten til å delta i framgangsmåter for kontraktstildeling være forbeholdt vernede verksteder, eller de kan beslutte at slike kontrakter skal gjennomføres innenfor rammen av programmer for vernet sysselsetting, der de fleste arbeidstakerne er funksjonshemmede personer som, på grunn av funksjonshemmingens art eller omfang, ikke kan utøve yrkesvirksomhet på normale vilkår.

I kunngjøringen av konkurransen skal det vises til denne bestemmelse.

KAPITTEL III

Ordninger for tjenestekontrakter

Artikkel 15

Tjenestekontrakter oppført i vedlegg I

Kontrakter som gjelder tjenester omfattet av artikkel 2 og oppført i vedlegg I, skal tildeles i samsvar med artikkel 18–54.

Artikkel 16

Tjenestekontrakter oppført i vedlegg II

Kontrakter som gjelder tjenester omfattet av artikkel 2 og oppført i vedlegg II, er utelukkende underlagt artikkel 18 og artikkel 30 nr. 3.

Artikkel 17

Kombinerte kontrakter, herunder tjenester oppført i vedlegg I og II

Kontrakter som gjelder tjenester omfattet av artikkel 2 og oppført i både vedlegg I og vedlegg II, skal tildeles i samsvar med artikkel 18–54 dersom verdien av tjenestene oppført i vedlegg I er større enn verdien av tjenestene oppført i vedlegg II. I øvrige tilfeller skal kontraktene tildeles i samsvar med artikkel 18 og artikkel 30 nr. 3.

1. De tekniske spesifikasjonene som definert i nr. 1 i vedlegg III skal angis i anbudsdokumentasjonen (kunngjøringer av konkurranser, anbudsgrunnlag, beskrivende dokumenter eller tilleggsdokumenter).

2. Tekniske spesifikasjoner skal gi anbydere lik tilgang og skal ikke føre til uberettigede hindringer for at innkjøp åpnes for konkurranse.

3. Med forbehold for enten lovpliktige nasjonale tekniske bestemmelser (herunder slike som gjelder produktsikkerhet) eller de tekniske kravene som skal oppfylles av medlemsstaten i henhold til internasjonale standardiseringsavtaler for å sikre den samvirkningsevnen som kreves av de nevnte avtalene, og forutsatt at de er forenlige med fellesskapsretten, skal tekniske spesifikasjoner utarbeides

a) enten ved henvisning til tekniske spesifikasjoner som definert i vedlegg III og, i fallende prioriteringsrekkefølge, til

- nasjonale sivile standarder som innarbeider europeiske standarder,
- europeiske tekniske godkjenninger,
- felles sivile tekniske spesifikasjoner,
- nasjonale sivile standarder som innarbeider internasjonale standarder,
- andre internasjonale sivile standarder,
- andre tekniske referansesystemer utarbeidet av de europeiske standardiseringsorganene eller, dersom slike ikke finnes, andre nasjonale sivile standarder, nasjonale tekniske godkjenninger eller nasjonale tekniske spesifikasjoner knyttet til prosjektering, beregning og utførelse av bygge- og anleggsarbeidene og til bruk av produktene,
- sivile tekniske spesifikasjoner som har utgangspunkt i industrien og i stor utstrekning anerkjennes av den, eller
- de nasjonale «forsvarsstandardene» definert i nr. 3 i vedlegg III og spesifikasjoner for forsvarsmateriell som tilsvarer disse standardene.

Alle henvisninger skal ledsages av uttrykket «eller tilsvarende»,

b) eller i form av ytelses- eller funksjonskrav, der de sistnevnte kan omfatte miljøegenskaper.

Slike parametere må imidlertid være tilstrekkelig presise til at det er mulig for anbydere å fastslå kontraktens gjenstand og for oppdragsgivere å tildele kontrakten,

c) eller i form av ytelses- eller funksjonskrav som nevnt i bokstav b) og, for å kunne påvise at slike ytelses- eller funksjonskrav antas å være oppfylt, med henvisning til spesifikasjonene nevnt i bokstav a),

d) eller ved henvisning til spesifikasjonene nevnt i bokstav a) for visse egenskaper og til ytelses- eller funksjonskravene nevnt i bokstav b) for andre egenskaper.

4. Dersom en oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver benytter seg av muligheten til å henvisne til spesifikasjonene nevnt i nr. 3 bokstav a), kan den ikke avvise et tilbud med den begrunnelse at de tilbudte varene og tjenestene ikke oppfyller spesifikasjonene den har henvist til, når anbyderen i sitt tilbud på en egnet måte som oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver anser å være tilfredsstillende, godtgjør at løsningene som foreslås, på en likeverdig måte oppfyller kravene som er definert i de tekniske spesifikasjonene.

En egnet måte kan være i form av teknisk dokumentasjon fra produsenten eller en prøvingsrapport fra et anerkjent organ.

5. Dersom en oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver benytter seg av muligheten omhandlet i nr. 3 til å fastsette ytelses- eller funksjonskrav, kan den ikke avvise et tilbud som gjelder bygge- og anleggsarbeider, varer eller tjenester som er i samsvar med en nasjonal standard som innarbeider en europeisk standard, en europeisk teknisk godkjenning, en felles teknisk spesifikasjon, en internasjonal standard eller et teknisk referansesystem utarbeidet av et europeisk standardiseringsorgan, dersom disse spesifikasjonene gjelder de ytelses- eller funksjonskravene som den har fastsatt.

I sitt tilbud skal anbyderen på en egnet måte som oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver anser å være tilfredsstillende, godtgjøre at bygge- og anleggsarbeidet, varen eller tjenesten i samsvar med standarden oppfyller oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers ytelses- eller funksjonskrav.

En egnet måte kan være i form av teknisk dokumentasjon fra produsenten eller en prøvingsrapport fra et anerkjent organ.

6. Dersom oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere fastsetter miljøegenskaper i form av ytelses- eller funksjonskrav som nevnt i nr. 3 bokstav b), kan de anvende detaljerte spesifikasjoner, eller om nødvendig deler av disse, som definert for europeiske eller (multi)nasjonale miljømerker eller andre miljømerker forutsatt at

— disse spesifikasjonene er egnet til å definere egenskapene til varene eller tjenestene som er kontraktens gjenstand,

— kravene for miljømerket er utarbeidet på grunnlag av vitenskapelige opplysninger,

— miljømerkene er vedtatt etter en framgangsmåte der alle berørte parter, for eksempel offentlige organer, forbrukere, produsenter, distributører og miljøorganisasjoner, kan delta, og

— de er tilgjengelige for alle berørte parter.

Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan angi at varer og tjenester som er påført miljømerket, antas å være i samsvar med de tekniske spesifikasjonene fastsatt i anbudsgrunnlaget, men de skal godta annen egnet dokumentasjon, for eksempel teknisk dokumentasjon fra produsenten eller en prøvingsrapport fra et anerkjent organ.

7. Med «anerkjente organer» menes i denne artikkel prøvings- og kalibreringslaboratorier samt sertifiserings- og kontrollorganer som oppfyller gjeldende europeiske standarder.

Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal godta sertifikater fra anerkjente organer etablert i andre medlemsstater.

8. Med mindre kontraktens gjenstand berettiger det, skal tekniske spesifikasjoner ikke vise til et bestemt fabrikat eller en bestemt opprinnelse, eller til en bestemt prosess, eller til varemerker, patenter, typer eller til en bestemt opprinnelse eller framstilling som gjør at visse foretak eller produkter favoriseres eller utelukkes. En slik henvisning skal unntaksvis tillates dersom en tilstrekkelig presis og forståelig beskrivelse av kontraktens gjenstand i henhold til nr. 3 og 4 ikke er mulig; en slik henvisning skal ledsages av uttrykket «eller tilsvarende».

Artikkel 19

Alternative tilbud

1. Dersom kriteriet for tildeling er det økonomisk mest fordelaktige tilbudet, kan oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere gi anbydere tillatelse til å innlevere alternative tilbud.

2. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal angi i kunngjøringen av konkurransen om de tillater alternative tilbud. Alternative tilbud skal ikke tillates uten en slik angivelse.

3. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere som tillater alternative anbud, skal i anbudgrunnlaget oppgi de minstekrav som de alternative anbudene må oppfylle, samt eventuelle særlige krav til utformingen av disse anbudene.

Bare alternative anbud som oppfyller minstekravene fastsatt av oppdragsgiverne/de offentlige oppdragsgiverne, skal tas i betraktning.

4. Ved framgangsmåter for tildeling av varekontrakter eller tjenestekontrakter kan oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere som har tillatt alternative anbud, ikke avvise et alternativt anbud utelukkende på grunnlag av at det, dersom det antas, enten vil bli en tjenestekontrakt istedenfor en varekontrakt eller en varekontrakt istedenfor en tjenestekontrakt.

Artikkel 20

Vilkår for gjennomføring av kontrakter

Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan fastsette særlige vilkår knyttet til gjennomføringen av en kontrakt, forutsatt at disse er forenlige med Fellesskapets regelverk og angitt i anbudsdokumentasjonen (kunngjøringer av konkurranser, anbudgrunnlag, beskrivende dokumenter eller tilleggsdokumenter). Disse vilkårene kan særlig gjelde underleveranser, ivaretagelse av sikkerheten til graderte opplysninger og den forsyningsikkerheten som kreves av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver i samsvar med artikkel 21, 22 og 23, eller miljømessige eller sosiale hensyn.

Artikkel 21

Underleveranser

1. Den valgte anbyderen skal fritt kunne velge sine underleverandører for alle underleveranser som ikke omfattes av kravet omhandlet i nr. 3 og 4 nedenfor, og skal særlig ikke være forpliktet til å forskjellsbehandle mulige underleverandører på grunn av nasjonalitet.

2. Oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver kan anmode anbyderen om eller kan pålegges av en medlemsstat å anmode anbyderen om

— i sitt anbud å angi hvilken andel av kontrakten denne har til hensikt å sette bort til tredjemenn, og eventuelt den foreslåtte underleverandøren, samt hvilke oppgaver som skal settes bort, og/eller

— å angi alle endringer som skjer på underleverandørnivå i løpet av utførelsen av kontrakten.

3. Oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver kan kreve eller pålegges av en medlemsstat å kreve at den valgte anbyderen anvender bestemmelsene fastsatt i avdeling III på alle eller visse underleverandørkontrakter som den valgte anbyderen har til hensikt å tildele til tredjemenn.

4. Medlemsstatene kan fastsette at oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver kan anmode eller pålegges å anmode den valgte anbyderen om å sette bort en del av kontrakten til tredjemenn. Oppdragsgiveren/den offentlige oppdragsgiveren som pålegger slike former for underleveranser, skal angi den minste prosentandelen som må settes bort, i form av et intervall som består av en laveste og en høyeste prosentandel. Den høyeste prosentandelen kan ikke overstige 30 % av kontraktens verdi. Et slikt intervall skal stå i forhold til kontraktens gjenstand og verdi og arten av den aktuelle industrisektoren, herunder konkurransenivået i dette markedet og den relevante tekniske kapasiteten til den industrielle basen.

Enhver prosentandel av underleveranser som faller innenfor intervallet som angis av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, skal anses for å oppfylle underleveransekravet i dette nummer.

Anbydere kan forslå å sette bort en del av den samlede verdien som ligger over det intervallet som kreves av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver.

Oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver skal anmode anbydere om å spesifisere i sine anbud hvilke deler av tilbudet de har til hensikt å sette bort for å oppfylle kravene omhandlet i første ledd.

Oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver kan anmode eller pålegges av en medlemsstat å anmode anbydere også å angi hvilke deler av tilbudet de har til hensikt å sette bort ut over den pålagte prosentandelen, samt de underleverandører de allerede har valgt.

Den valgte anbyderen skal tildele underleverandørkontrakter tilsvarende den prosentandelen som oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver krever at anbyderen skal sette bort i samsvar med bestemmelsene i avdeling III.

5. Dersom en medlemsstat fastsetter at oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan avvise underleverandører som er valgt av anbyderen i samband med framgangsmåten for tildelingen av hovedkontrakten eller av den valgte anbyderen under utførelsen av kontrakten, kan en slik avvisning under alle omstendigheter bare være basert på kriterier anvendt for valget av anbydere for hovedkontrakten. Dersom oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver avviser en underleverandør, må den legge fram en skriftlig begrunnelse for anbyderen eller den valgte anbyderen og angi hvorfor den anser at underleverandøren ikke oppfyller kriteriene.

6. Kravene omhandlet i nr. 2–5 skal angis i kunngjøringen av konkurransen.

7. Nr. 1–5 berører ikke spørsmålet om hovedmarkedsdeltakerens ansvar.

Artikkel 22

Informasjonssikkerhet

Når det gjelder kontrakter som omfatter, krever og/eller inneholder graderte opplysninger, skal oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver i anbudsdokumentasjonen (kunngjøringer av konkurranser, anbudsgrunnlag, beskrivende dokumenter eller tilleggsdokumenter) angi hvilke tiltak og krav som er nødvendige for å ivareta sikkerheten til slike opplysninger på det nivået som kreves.

For dette formål kan oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver kreve at anbudet blant annet inneholder

- a) en forpliktelse fra anbyderen og de underleverandører som allerede er valgt, om at de på en egnet måte sikrer fortrolig behandling av alle graderte opplysninger som de har i hende eller får kjennskap til i kontraktens løpetid og etter at kontrakten er gjennomført eller ikke lenger gjelder, i samsvar med relevante lover og forskrifter,
- b) en forpliktelse fra anbyderen om å framskaffe forpliktelsen omhandlet i bokstav a) fra andre underleverandører som anbyderen vil benytte under utførelsen av kontrakten,
- c) tilstrekkelige opplysninger om de underleverandører som allerede er valgt, slik at oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver kan slå fast at hver av disse har den kapasiteten som er nødvendig for på en egnet måte å sikre fortrolig behandling av alle graderte opplysninger de har tilgang til, eller som det kreves at de skal kunne legge fram når de utfører sin underleverandørvirksomhet,
- d) en forpliktelse fra anbyderen om å kunne legge fram de opplysningene som kreves i henhold til bokstav c) for alle nye underleverandører, før en underleverandørkontrakt tildeles.

I mangel av harmonisering på fellesskapsplan av nasjonale systemer for sikkerhetsklarering kan medlemsstatene fastsette at de tiltak og krav som er omhandlet i annet ledd, skal være i samsvar med medlemsstatenes nasjonale bestemmelser om sikkerhetsklarering. Medlemsstatene skal godkjenne de sikkerhetsklareringene de anser som likeverdige med dem som utstedes i samsvar med nasjonal lovgivning, uten at dette berører deres mulighet til å gjennomføre og ta hensyn til ytterligere undersøkelser på egen hånd dersom dette anses for nødvendig.

Artikkel 23

Forsyningsikkerhet

Oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver skal i anbudsdokumentasjonen (kunngjøringer av konkurranser, anbudsgrunnlag, beskrivende dokumenter eller tilleggsdokumenter) spesifisere sine krav til forsyningsikkerhet.

For dette formål kan oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver kreve at anbudet blant annet inneholder

- a) sertifisering eller dokumentasjon som til oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers tilfredshet viser at anbyderen vil kunne oppfylle sine forpliktelser vedrørende eksport, overføring og transitt av varer i forbindelse med kontrakten, herunder all tilleggsdokumentasjon mottatt fra berørte medlemsstater,
- b) opplysninger om eventuelle begrensninger, som følge av eksportkontroll eller sikkerhetsordninger, for oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver med hensyn til offentliggjøring, overføring eller bruk av produktene og tjenestene eller eventuelle resultater av disse produktene og tjenestene,
- c) sertifisering eller dokumentasjon som viser at organisering og plassering av anbyderens forsyningskjede vil gjøre denne i stand til å overholde oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers krav til forsyningsikkerhet fastsatt i anbudsgrunnlaget, samt en forpliktelse til å sikre at eventuelle endringer i forsyningskjeden i løpet av utførelsen av kontrakten ikke vil påvirke overholdelsen av disse kravene på en negativ måte,
- d) en forpliktelse fra anbyderens side om å etablere og/eller opprettholde den kapasitet som kreves for å oppfylle tilleggsbehov som oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver måtte kreve som følge av en krise, i samsvar med de vilkår og betingelser som blir avtalt,
- e) all tilleggsdokumentasjon som er mottatt fra anbyderens nasjonale myndigheter om oppfyllelse av tilleggsbehov hos oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver som følge av en krise,
- f) en forpliktelse fra anbyderen om å utføre vedlikehold, modernisering eller tilpassing av de varene som omfattes av kontrakten,
- g) en forpliktelse fra anbyderen om å underrette oppdragsgiveren i tide om eventuelle endringer i anbyderens organisasjon, omsetningskjede eller industrielle strategi som måtte påvirke anbyderens forpliktelser overfor oppdragsgiveren,
- h) en forpliktelse fra anbyderen om å legge fram for oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, i samsvar med de vilkår som avtales, alt som er nødvendig for produksjon av reservedeler, komponenter, enheter til montering og særlig prøvingsutstyr, herunder tekniske tegninger, lisenser og instruksjoner for bruk, i tilfelle det ikke lenger er mulig for anbyderen å levere disse varene.

En anbyder kan ikke pålegges å innhente en forpliktelse fra en medlemsstat som ville berøre vedkommende medlemsstats frihet til, i samsvar med relevante bestemmelser i folkeretten eller fellesskapsretten, å anvende sine nasjonale eksport-, overførings- eller transittlisenskriterier under de omstendigheter som foreligger på tidspunktet for beslutningen om en slik lisens.

*Artikkel 24***Forpliktelser i forbindelse med beskatning, miljøvern, arbeidervernbestemmelser og arbeidsvilkår**

1. En oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver kan i anbudsgrunnlaget angi, eller pålegges av en medlemsstat å angi, fra hvilket organ eller hvilke organer en kandidat eller anbyder kan få tak i relevante opplysninger om forpliktelser vedrørende beskatning, miljøvern, arbeidervernbestemmelser og arbeidsvilkår som gjelder i medlemsstaten, i regionen, lokalt eller i tredjestater der bygge- og anleggsarbeidene skal utføres eller tjenestene skal ytes, og som får anvendelse på arbeidet som utføres på stedet, eller på tjenestene som ytes under gjennomføringen av kontrakten.

2. Oppdragsgiveren/den offentlige oppdragsgiveren som gir opplysningene nevnt i nr. 1, skal anmode anbydere om å angi at de under utarbeidingen av anbudet har tatt hensyn til forpliktelsene som gjelder arbeidervernbestemmelser og arbeidsvilkår på stedet der bygge- og anleggsarbeidet skal utføres eller tjenesten skal ytes.

Bestemmelsene i første ledd skal ikke berøre anvendelsen av bestemmelsene i artikkel 49 om undersøkelse av unormalt lave anbud.

*KAPITTEL V***Framgangsmåter***Artikkel 25***Framgangsmåter som skal anvendes**

Ved tildeling av kontrakter skal oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere anvende nasjonale framgangsmåter tilpasset dette direktivs formål.

Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan velge å tildele kontrakter ved å anvende begrenset anbudskonkurranse eller kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse.

Under de omstendigheter som er omhandlet i artikkel 27, kan oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere tildele kontrakter gjennom en konkurransedialog.

I de særlige tilfellene og under omstendighetene som er uttrykkelig nevnt i artikkel 28, kan oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere anvende kjøp etter forhandling uten kunngjøring av konkurranse.

*Artikkel 26***Kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse**

1. I kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse skal oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere forhandle med anbydere om de innleverte anbudene for å tilpasse dem til

kravene de har angitt i kunngjøringen av konkurransen, anbudsgrunnlaget og tilleggsdokumentene, og finne fram til det beste anbudet i samsvar med artikkel 47.

2. Under forhandlingene skal oppdragsgiverne/de offentlige oppdragsgiverne sikre at alle anbydere behandles likt. De skal særlig ikke gi opplysninger på en måte som innebærer forskjellsbehandling, og som kan gi enkelte anbydere en fordel i forhold til andre.

3. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan fastsette at kjøp etter forhandling skal foregå i flere faser for å redusere antallet anbud som det skal forhandles om, ved å anvende tildelingskriteriene angitt i kunngjøringen av konkurransen eller i anbudsgrunnlaget. Kunngjøringen av konkurransen eller anbudsgrunnlaget skal angi om dette alternativet er benyttet eller ikke.

*Artikkel 27***Konkurransedialog**

1. For særlig komplekse kontrakter kan medlemsstatene fastsette at dersom oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere anser at bruken av begrenset anbudskonkurranse eller kjøp etter forhandling med kunngjøringen av konkurranse ikke gjør det mulig å tildele kontrakten, kan de benytte konkurransedialog i samsvar med denne artikkel.

En kontrakt skal bare tildeles på grunnlag av tildelingskriteriet om det økonomisk mest fordelaktige anbudet.

2. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal kunngjøre en konkurranse der de angir sine behov og krav, som de skal definere i den kunngjøringen og/eller i et beskrivende dokument.

3. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal innlede en dialog med de kandidater som ble utvalgt i samsvar med de relevante bestemmelsene i artikkel 38–46, der målsettingen skal være å identifisere og definere hvordan behovene best kan oppfylles. De kan diskutere alle aspekter ved kontrakten med de utvalgte kandidatene i løpet av denne dialogen.

Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal sikre at alle anbydere behandles likt mens dialogen pågår. De skal særlig ikke gi opplysninger på en måte som innebærer forskjellsbehandling, og som kan gi enkelte anbydere en fordel i forhold til andre.

Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal ikke avsløre overfor de andre deltakerne foreslåtte løsninger eller andre fortrolige opplysninger som de har fått av en kandidat som deltar i dialogen, uten dennes samtykke.

4. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan fastsette at framgangsmåten skal foregå i flere faser for å redusere antallet løsninger som skal diskuteres i løpet av dialogen, ved å anvende tildelingskriteriene angitt i kunngjøringen av konkurransen eller i det beskrivende dokumentet. Det skal angis i kunngjøringen av konkurransen eller i det beskrivende dokumentet at dette alternativet kan bli benyttet.

5. Oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver skal fortsette denne dialogen til den kan identifisere den eller de løsningene som kan oppfylle dens behov, om nødvendig etter å ha sammenlignet dem.

6. Etter å ha erklært at dialogen er avsluttet og etter å ha informert deltakerne om dette, skal oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere anmode dem om å levere sine endelige tilbud på grunnlag av den eller de løsninger som er blitt lagt fram og spesifisert i løpet av dialogen. Disse tilbudene skal inneholde alle de elementer som er påkrevd og nødvendige for å gjennomføre prosjektet.

Disse tilbudene kan klargjøres, spesifiseres og tilpasses på oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers anmodning. Slike klargjøringer, spesifiseringer, tilpasninger eller tilleggsopplysninger kan imidlertid ikke innebære endringer av grunnleggende trekk ved tilbudet eller tilbudsinnbydelsen, ettersom slike endringer vil kunne være konkurransevridende eller føre til forskjellsbehandling.

7. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal vurdere de mottatte tilbudene på grunnlag av tildelingskriteriene fastsatt i kunngjøringen av konkurransen eller i det beskrivende dokumentet og velge det økonomisk mest fordelaktige tilbudet i samsvar med artikkel 47.

På oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers anmodning kan den anbyder som blir identifisert som den som har innlevert det økonomisk mest fordelaktige tilbudet, bli bedt om å klargjøre visse aspekter ved tilbudet eller bekrefte forpliktelser i tilbudet, forutsatt at dette ikke fører til noen endring av vesentlige aspekter ved tilbudet eller tilbudsinnbydelsen og heller ikke medfører noen risiko for konkurransevridning eller forskjellsbehandling.

8. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan fastsette priser eller betalinger til deltakerne i dialogen.

Artikkel 28

Tilfeller som rettferdiggjør anvendelse av kjøp etter forhandling uten kunngjøring av konkurranse

I følgende tilfeller kan oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere tildele kontrakter ved kjøp etter forhandling uten forutgående kunngjøring av konkurranse, og de skal begrunne bruken av denne framgangsmåten i kunngjøringen av kontraktstildelingen, slik det kreves i artikkel 30 nr. 3:

1) For bygge- og anleggskontrakter, varekontrakter og tjenestekontrakter:

- a) Dersom ingen tilbud eller ingen egnede tilbud eller ingen søknader er innlevert i forbindelse med en begrenset anbudskonkurranse, et kjøp etter forhandling med en forutgående kunngjøring av konkurranse eller en konkurransedialog, forutsatt at de opprinnelige kontraktsvilkårene ikke er vesentlig endret, og at det oversendes en rapport til Kommisjonen dersom denne anmoder om dette,

b) når det foreligger ugyldige tilbud, eller dersom det er innlevert tilbud som ikke kan aksepteres i henhold til nasjonale bestemmelser som er i overensstemmelse med artikkel 5, 19 og 21–24 og kapittel VII i avdeling II, i forbindelse med en begrenset anbudskonkurranse, et kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse eller en konkurransedialog, i den utstrekning

i) de opprinnelige kontraktsvilkårene ikke er vesentlig endret, og

ii) oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere i kjøp etter forhandling inkluderer kun de anbydere som oppfyller kriteriene i artikkel 39–46, og som i den forutgående begrensede anbudskonkurransen eller konkurransedialogen har innlevert tilbud i samsvar med de formelle kravene i anbudsprosedyren,

c) når de tidsrommene som er fastsatt for den begrensede anbudskonkurransen og kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse, herunder de kortere fristene som er omhandlet i artikkel 33 nr. 7, ikke er forenlige med hastebehandlingen som skyldes en krise. Dette kan for eksempel gjelde i de tilfeller som er nevnt i artikkel 23 annet ledd bokstav d),

d) i den grad det er absolutt nødvendig, dersom det av tvingende grunner forårsaket av begivenheter oppdragsgiverne/de offentlige oppdragsgiverne ikke har kunnet forutse, ikke er mulig å overholde de frister som kreves ved begrenset anbudskonkurranse eller ved kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse som omhandlet i artikkel 33 nr. 7. De omstendigheter som påberopes som tvingende grunner, må på ingen måte kunne tilskrives oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver,

e) dersom kontrakten av tekniske årsaker eller av årsaker forbundet med vern av eneretter bare kan tildeles en bestemt markedsdeltaker.

2) For tjenestekontrakter og varekontrakter:

a) For andre forsknings- og utviklingstjenester enn dem omhandlet i artikkel 13,

b) for produkter som utelukkende produseres til forsknings- og utviklingsformål, med unntak av serieproduksjon for å sikre lønnsomhet eller inntjening av kostnadene til forskning og utvikling.

3) For varekontrakter:

- a) For nye leveranser fra den opprinnelige leverandøren som har til formål enten delvis å erstatte normale leveranser eller installasjoner eller å utvide eksisterende leveranser og installasjoner, dersom et skifte av leverandør ville tvinge oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver til å kjøpe utstyr med andre tekniske egenskaper som kan være inkompatibelt eller føre til uforholdsmessige tekniske vansker ved drift og vedlikehold.

Løpetiden på slike kontrakter og på stadig tilbakevendende kontrakter kan ikke overstige fem år, unntatt i ekstraordinære tilfeller som fastslås idet det tas hensyn til den forventede livssyklusen til leverte produkter, installasjoner eller systemer og til de tekniske vanskene som en endring av leverandør vil kunne medføre,

- b) for varer som noteres og kjøpes på et råvaremarked,
- c) for kjøp av varer på særlig gunstige vilkår, enten fra en leverandør som avviker sin forretningsvirksomhet, eller fra bobestyrere eller avviklingsstyrer ved en konkurs, ved en frivillig gjeldsordning eller ved lignende framgangsmåter i henhold til nasjonale lover eller forskrifter.

4) For bygge- og anleggskontrakter og tjenestekontrakter:

- a) For ytterligere bygge- og anleggsarbeider eller tjenester som ikke var med i det opprinnelige prosjektforslaget eller i den opprinnelige kontrakten, men som grunnnet uforutsette omstendigheter er blitt nødvendige for å kunne utføre de arbeider eller tjenester kontrakten omhandler, forutsatt at kontrakten tildeles den markedsdeltaker som utfører disse arbeidene eller yter disse tjenestene,

- i) dersom slike tilleggsarbeider eller tilleggstjenester i teknisk og økonomisk henseende ikke kan holdes atskilt fra den opprinnelige kontrakten uten vesentlige ulemper for oppdragsgiverne, eller
- ii) dersom slike arbeider eller tjenester, til tross for at de kan holdes atskilt fra den opprinnelige kontrakten, likevel er strengt nødvendige for at kontrakten skal kunne fullføres.

Den samlede verdien av kontrakter som tildeles for tilleggsarbeider eller tilleggstjenester, må imidlertid ikke overstige 50 % av den opprinnelige kontraktens verdi,

- b) for nye bygge- og anleggsarbeider eller tjenester som er en gjentakelse av tilsvarende bygge- og anleggsarbeider eller tjenester gitt i oppdrag til den markedsdeltakeren som de samme oppdragsgiverne/offentlige oppdragsgiverne tildelte den opprinnelige kontrakten, forutsatt at slike bygge- og anleggsarbeider eller tjenester er i samsvar med et grunnprosjekt, og at den opprinnelige kontrakten for dette prosjektet ble tildelt gjennom en begrenset anbudskonkurranse, et kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse eller en konkurransedialog.

Så snart det utlyses konkurranse om det første prosjektet, skal det opplyses om mulig bruk av denne framgangsmåten, og oppdragsgiverne/de offentlige oppdragsgiverne skal ta hensyn til det samlede kostnadsoverslaget for etterfølgende bygge- og anleggsarbeider eller tjenester når de anvender artikkel 8.

Denne framgangsmåten kan bare benyttes i de første fem årene etter inngåelsen av den opprinnelige kontrakten, unntatt i ekstraordinære tilfeller som fastslås idet det tas hensyn til den forventede livssyklusen til leverte produkter, installasjoner eller systemer og til de tekniske vanskene som en endring av leverandør vil kunne medføre.

- 5) For kontrakter som gjelder levering av luft- og sjøtransporttjenester for en medlemsstats væpnede styrker eller sikkerhetsstyrker som er utplassert eller vil bli utplassert utenlands, når oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver må kjøpe slike tjenester fra markedsdeltakere som bare garanterer gyldigheten av sine anbud i så korte perioder at tidsfristen for en begrenset anbudskonkurranse eller et kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse, herunder de kortere tidsfristene som omhandlet i artikkel 33 nr. 7, ikke kan overholdes.

*Artikkel 29***Rammeavtaler**

1. Medlemsstatene kan tillate at oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere inngår rammeavtaler.
2. Når en rammeavtale skal inngås, skal oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere følge saksbehandlingsreglene omhandlet i dette direktiv for alle trinn fram til tildeling av kontraktene basert på den aktuelle rammeavtalen. Partene i rammeavtalen skal velges ut ved anvendelse av tildelingskriteriene fastsatt i samsvar med artikkel 47.

Kontrakter basert på en rammeavtale skal tildeles i samsvar med framgangsmåtene fastsatt i nr. 3 og 4. Disse framgangsmåtene kan bare anvendes mellom oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere og de markedsdeltakerne som opprinnelig var parter i rammeavtalen.

Ved tildeling av kontrakter som er basert på en rammeavtale, kan partene ikke under noen omstendigheter foreta vesentlige endringer i de vilkår som er nedfelt i rammeavtalen, særlig ikke i det tilfellet som er omhandlet i nr. 3.

Varigheten av en rammeavtale kan ikke overstige sju år, unntatt i ekstraordinære tilfeller som fastslås idet det tas hensyn til den forventede livssyklusen til leverte produkter, installasjoner eller systemer og til de tekniske vanskene som en endring av leverandør vil kunne medføre.

I slike ekstraordinære tilfeller skal oppdragsgiverne/de offentlige oppdragsgiverne i meldingen omhandlet i artikkel 30 nr. 3 legge fram en relevant begrunnelse for disse omstendighetene.

Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan ikke bruke rammeavtaler på utilbørlig vis eller på en måte som forhindrer, begrenser eller vrir konkurransen.

3. Dersom en rammeavtale blir inngått med én enkelt markedsdeltaker, skal kontrakter basert på den aktuelle avtalen tildeles innenfor de vilkår som er fastsatt i rammeavtalen.

Ved tildeling av slike kontrakter kan oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skriftlig konsultere den deltakende part i rammeavtalen og om nødvendig anmode denne om å supplere sitt anbud.

4. Dersom en rammeavtale blir inngått med flere markedsdeltakere, må de sistnevnte være minst tre i antall, i den grad det foreligger et tilstrekkelig antall markedsdeltakere som oppfyller utvelgingskriteriene, og/eller et tilstrekkelig antall gyldige anbud som oppfyller tildelingskriteriene.

Kontrakter basert på rammeavtaler som er inngått med flere markedsdeltakere, kan tildeles enten

— ved anvendelse av de vilkår som er nedfelt i rammeavtalen, uten å gjenåpne konkurransen, eller

— dersom ikke alle vilkår er nedfelt i rammeavtalen, når partene igjen befinner seg i konkurranse på grunnlag av de samme og eventuelt mer presist formulerte vilkårene, samt eventuelt andre vilkår som er nevnt i anbudsgrunnlaget for rammeavtalen, i samsvar med følgende framgangsmåte:

- a) For hver kontrakt som skal tildeles, skal oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skriftlig konsultere de markedsdeltakerne som er i stand til å gjennomføre kontrakten,

- b) oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal fastsette en frist som er tilstrekkelig lang til at anbud for hver enkelt kontrakt kan leveres, samtidig som det tas hensyn til faktorer som hvor kompleks kontraktens gjenstand er og hvor lang tid som er nødvendig for å innlevere anbud,

- c) anbud skal leveres skriftlig, og innholdet i dem skal være fortlølig fram til den fastsatte svarfristen er utløpt,

- d) oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal tildele hver kontrakt til den anbyder som har innlevert det beste anbudet på grunnlag av tildelingskriteriene fastsatt i anbudsgrunnlaget for rammeavtalen.

KAPITTEL VI

Regler for kunngjøring og innsyn

Avsnitt 1

Offentliggjøring av kunngjøringer

Artikkel 30

Kunngjøringer

1. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal informere om følgende ved hjelp av en veiledende forhåndskunngjøring som offentliggjøres av Kommisjonen eller av dem selv i deres «kjøperprofil», som omtalt i vedlegg VI nr. 2:

- a) når det gjelder varer, den anslåtte samlede verdien av kontrakter eller rammeavtaler etter vareområde som de har til hensikt å tildele i løpet av de neste tolv månedene.

Vareområdet skal fastsettes av oppdragsgiverne/de offentlige oppdragsgiverne med henvisning til CPV-nomenklaturen,

- b) når det gjelder tjenester, den anslåtte samlede verdien av kontrakter eller rammeavtaler i hver tjenestekategori som de har til hensikt å tildele i løpet av de neste tolv månedene,

- c) når det gjelder bygge- og anleggskontrakter, de vesentligste særtrekkene ved kontraktene eller rammeavtalene som de har til hensikt å tildele.

Kunngjøringene omhandlet i første ledd skal oversendes Kommisjonen eller offentliggjøres i kjøperprofilen snarest mulig etter beslutningen som godkjenner prosjektet som oppdragsgiverne/de offentlige oppdragsgiverne har til hensikt å tildele kontrakter eller rammeavtaler for.

Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere som offentliggjør en veiledende forhåndskunngjøring i sin kjøperprofil, skal oversende Kommisjonen en elektronisk melding om offentliggjøringen av den veiledende kunngjøringen i kjøperprofilen i det formatet og etter de detaljerte framgangsmåtene for overføring av meldinger som er angitt i vedlegg VI nr. 3.

Offentliggjøring av kunngjøringene nevnt i første ledd er obligatorisk bare dersom oppdragsgiverne/de offentlige oppdragsgiverne benytter seg av muligheten til å forkorte fristene for mottak av tilbud som fastsatt i artikkel 33 nr. 3.

Dette nummer får ikke anvendelse på kjøp etter forhandling uten forutgående kunngjøring av konkurranse.

2. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere som ønsker å tildele en kontrakt eller en rammeavtale ved en begrenset tilbudskonkurranse, ved kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse eller ved en konkurransedialog, skal opplyse om dette ved hjelp av en kunngjøring av konkurranse.

3. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere som har tildelt en kontrakt eller inngått en rammeavtale, skal sende en melding om resultatene av framgangsmåten for tildeling senest 48 dager etter tildelingen av kontrakten eller inngåelsen av rammeavtalen.

For rammeavtaler som inngås i samsvar med artikkel 29, skal oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere ikke være forpliktet til å sende en melding om resultatene av framgangsmåten for tildelingen for hver enkelt kontrakt som bygger på denne avtalen.

Enkelte opplysninger om kontraktstildeling eller inngåelse av rammeavtaler trenger ikke å offentliggjøres dersom dette ville være til hinder for håndheving av loven eller på annen måte være i strid med allmennhetens interesser, særlig forsvars- og/eller sikkerhetsinteresser, til skade for bestemte offentlige eller private markedsdeltakeres legitime forretningsinteresser eller til hinder for en rettfærdig konkurranse mellom dem.

Artikkel 31

Frivillig offentliggjøring

Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan i samsvar med artikkel 32 offentliggjøre meldinger om kontrakter som ikke omfattes av kravene om offentliggjøring som er fastsatt i dette direktiv.

Artikkel 32

Utforming av og form på offentliggjøring av kunngjøring

1. Kunngjøring skal inneholde opplysningene omhandlet i vedlegg IV og eventuelle andre opplysninger som oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver anser som nyttige, i formatet til standardkjemaene vedtatt av Kommisjonen etter framgangsmåten med rådgivende komité omhandlet i artikkel 67 nr. 2.

2. Kunngjøring som oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere oversender Kommisjonen, skal sendes enten elektronisk i samsvar med formatet og framgangsmåtene for overføring som er fastsatt i vedlegg VI nr. 3, eller på annen måte. Dersom hurtigbehandlingen omhandlet i artikkel 33 nr. 7 benyttes, må kunngjøring sendes enten med telefaks eller elektronisk i samsvar med formatet og framgangsmåtene for overføring som er fastsatt i vedlegg VI nr. 3.

Kunngjøring skal offentliggjøres i samsvar med de tekniske kjennetegnene for offentliggjøring fastsatt i vedlegg VI nr. 1 bokstav a) og b).

3. Kunngjøring som utarbeides og overføres elektronisk i samsvar med formatet og framgangsmåtene for overføring som er angitt i vedlegg VI nr. 3, skal offentliggjøres senest fem dager etter at de er sendt.

Kunngjøring som ikke overføres elektronisk i samsvar med formatet og framgangsmåtene for overføring som er angitt i vedlegg VI nr. 3, skal offentliggjøres senest tolv dager etter at de er sendt, eller når det gjelder hurtigbehandlingen omhandlet i artikkel 33 nr. 7, høyst fem dager etter at de er sendt.

4. Kunngjøring av konkurranse skal offentliggjøres i sin helhet på et av fellesskapets offisielle språk, som velges av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, og bare denne opprinnelige språkversjonen har gyldighet. Det skal offentliggjøres et sammendrag av de vesentlige elementer i hver kunngjøring på de andre offisielle språkene.

Kostnadene i forbindelse med Kommisjonens offentliggjøring av slike kunngjøring skal dekkes av Fellesskapet.

5. Kunngjøring og innholdet i dem skal ikke offentliggjøres på nasjonalt plan eller i en kjøperprofil før den dato de oversendes til Kommisjonen.

Kunngjøring som offentliggjøres på nasjonalt plan, skal ikke inneholde andre opplysninger enn dem som er med i kunngjøringene som er oversendt Kommisjonen, eller som offentliggjøres i en kjøperprofil i samsvar med artikkel 30 nr. 1 første ledd, men skal inneholde datoen da kunngjøringen ble oversendt Kommisjonen eller offentliggjort i en kjøperprofil.

Veiledende forhåndskunngjøring skal ikke offentliggjøres i en kjøperprofil før kunngjøringen av offentliggjøring i denne formen oversendes Kommisjonen, og skal inneholde datoen for oversendingen.

6. Innholdet i kunngjøring som ikke oversendes elektronisk i samsvar med formatet og framgangsmåtene for overføring angitt i vedlegg VI nr. 3, skal være begrenset til om lag 650 ord.

7. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere må kunne dokumentere datoene for oversending av kunngjøringer.

8. Kommisjonen skal gi oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver en bekreftelse på offentliggjøring av de innsendte opplysningene, med angivelse av datoen for slik offentliggjøring. En slik bekreftelse skal anses som dokumentasjon på offentliggjøring.

Avsnitt 2

Frister

Artikkel 33

Frister for mottak av anmodninger om deltaking og for mottak av anbud

1. Når oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere fastsetter frister for mottak av anmodninger om deltaking og anbud, skal de ta særlig hensyn til kontraktens kompleksitet og den tid som er nødvendig for å utarbeide anbud, men uten at minstefristene fastsatt i denne artikkel berøres.

2. I begrensede anbudskonkurranser, kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse og bruk av konkurransedialog skal minstefristen for mottak av anmodninger om deltaking være 37 dager fra den dato kunngjøring av konkurranse er sendt.

Ved begrensede anbudskonkurranser skal minstefristen for mottak av anbud være 40 dager fra den dato innbydelsen ble sendt.

3. Når oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere har offentliggjort en veiledende forhåndskunngjøring av konkurranse, kan minstefristen for mottak av anbud i henhold til nr. 2 annet ledd som hovedregel forkortes til 36 dager, men ikke under noen omstendighet til mindre enn 22 dager.

Fristen skal løpe fra den dato anbudsinnbydelsen ble sendt.

Den forkortede fristen nevnt i første ledd kan tillates under forutsetning av at den veiledende forhåndskunngjøringen inneholdt alle opplysningene som kreves for kunngjøring av konkurranse i henhold til vedlegg IV, i den grad disse opplysningene er tilgjengelige på det tidspunkt kunngjøringen blir offentliggjort, og at denne veiledende forhåndskunngjøringen ble sendt til offentliggjøring mellom 52 dager og 12 måneder før den dato kunngjøringen av konkurransen ble sendt.

4. Dersom kunngjøringer blir utarbeidet og oversendt elektronisk i samsvar med formatet og framgangsmåten for sending av kunngjøringer som angitt i vedlegg VI nr. 3, kan fristen for mottak av anmodning om deltaking omhandlet i nr. 2 første ledd forkortes med sju dager.

5. Fristene for mottak av anbud nevnt i nr. 2 annet ledd kan reduseres med fem dager dersom oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver gir ubegrenset og full direkte elektronisk tilgang til anbudsgrunnlaget og alle tilleggsdokumenter fra datoen for offentliggjøring av kunngjøringen i samsvar med vedlegg VI,

og i kunngjøringsteksten angir internettadressen der denne dokumentasjonen er tilgjengelig.

Denne forkortelsen kan komme i tillegg til den som er omhandlet i nr. 4.

6. Dersom anbudsgrunnlaget og tilleggsdokumentene eller tilleggsopplysningene, uansett årsak og selv om det er anmodet om dem i god tid, ikke framlegges innen fristene fastsatt i artikkel 34, eller dersom anbud bare kan innleveres etter et besøk eller en besiktigelse på stedet av tilleggsdokumenter til anbudsgrunnlaget, skal fristene for mottak av anbud forlenges slik at alle berørte markedsdeltakere kan få kjennskap til alle opplysninger som er nødvendige for å utarbeide anbud.

7. Ved begrenset anbudskonkurranse og kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse der tidsnød gjør det praktisk umulig å overholde minstefristene fastsatt i denne artikkel, kan oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere fastsette

— en frist for mottak av anmodninger om deltaking på minst 15 dager fra den dato kunngjøringen av konkurransen ble sendt, eller minst ti dager dersom kunngjøringen ble sendt elektronisk, i samsvar med formatet og framgangsmåten for sending av slike kunngjøringer som fastsatt i vedlegg VI nr. 3, og

— når det gjelder begrenset anbudskonkurranse, en frist for mottak av anbud på minst ti dager fra datoen da anbudsinnbydelsen ble sendt.

Avsnitt 3

Opplysningenes innhold og overføringsmetode

Artikkel 34

Innbydelse til å inngi anbud, forhandle eller delta i en dialog

1. Ved begrenset anbudskonkurranse, kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse og konkurransedialog skal oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere samtidig og skriftlig innby de utvalgte kandidatene til å innlevere sine anbud, til å forhandle eller, i tilfelle av en konkurransedialog, til å ta del i dialogen.

2. Innbydelsen til kandidatene skal inneholde enten

— et eksemplar av anbudsgrunnlaget eller av det beskrivende dokumentet og eventuelle tilleggsdokumenter, eller

— en henvisning til hvor kandidatene kan få tilgang til dokumentene nevnt i første strekpunkt dersom de er gjort direkte tilgjengelig elektronisk i samsvar med artikkel 33 nr. 5.

3. Dersom anbudsgrunnlaget, det beskrivende dokumentet og/eller eventuelle tilleggsdokumenter innehas av andre enn oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver som har ansvar for framgangsmåten for tildelingen, skal innbydelsen angi hvilken adresse de kan anmode om denne dokumentasjonen fra, og eventuelt fristen for å anmode om slike dokumenter, hva som skal betales for å få tilgang til dem, og eventuelle framgangsmåter ved betaling. Vedkommende etat skal sende denne dokumentasjonen til markedsdeltakeren umiddelbart etter mottak av en anmodning.

4. Tilleggsopplysninger til anbudsgrunnlaget, det beskrivende dokumentet og/eller tilleggsdokumentene skal sendes av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver eller vedkommende etat senest seks dager før den endelige fristen som er fastsatt for mottak av anbud, forutsatt at det er anmodet om dette i god tid. Ved begrenset anbudskonkurranse eller hurtigbehandling er denne fristen fire dager.

5. I tillegg til de opplysningene som er fastsatt i nr. 2, 3 og 4, skal innbydelsen minst inneholde

- a) en henvisning til den offentliggjorte kunngjøringen av konkurransen,
- b) fristen for mottak av anbud, adressen anbudene skal sendes til, og på hvilke(t) språk anbudene skal være utarbeidet. Ved en konkurransedialog skal disse opplysningene ikke ligge i innbydelsen om å ta del i dialogen, men i innbydelsen om å innlevere et anbud,
- c) ved en konkurransedialog, fastsatt dato og adresse for innledning av samråd samt hvilke(t) språk som skal benyttes,
- d) en angivelse av eventuelle dokumenter som skal vedlegges, enten for å underbygge de verifiserbare erklæringer som er gitt av kandidaten i samsvar med artikkel 38, eller for å supplere opplysningene som er omhandlet i samme artikkel, på samme vilkår som fastlagt i artikkel 41 og 42,
- e) vektingen av kriteriene for tildeling av kontrakten eller eventuelt den fallende prioriteringsrekkefølgen for de kriteriene som ble benyttet til å definere det økonomisk mest fordelaktige anbudet, dersom disse opplysningene ikke er gitt i kunngjøringen av konkurransen, anbudsgrunnlaget eller det beskrivende dokumentet.

Artikkel 35

Opplysninger for kandidater og anbydere

1. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal så tidlig som mulig underrette kandidater og anbydere om beslutninger som er tatt vedrørende tildelingen av en kontrakt eller inngåelsen av en rammeavtale, herunder grunnene til eventuelle beslutninger om ikke å tildele en kontrakt eller inngå en rammeavtale som har vært gjenstand for en anbudskonkurranse, eller om ikke å gjenoppta denne framgangsmåten; slike opplysninger skal gis skriftlig på anmodning til oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere.

2. På anmodning fra den berørte part skal oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, om ikke annet framgår av nr. 3, så tidlig som mulig og senest 15 dager etter mottak av den skriftlige anmodningen om opplysninger underrette partene om følgende:

- a) enhver avvist kandidat, grunnene til avslaget på søknaden,
- b) enhver avvist anbyder, grunnene til avvissingen av anbudet, herunder særlig for de tilfeller som omhandles i artikkel 18 nr. 4 og 5, grunnene til beslutningen om manglende samsvar eller beslutningen om at bygge- og anleggsarbeidene, varene eller tjenestene ikke oppfyller ytelses- eller funksjonskravene, samt i de tilfeller som omhandles i artikkel 22 og 23, grunnene til beslutningen om manglende samsvar med kravene til informasjons- og forsyningsikkerhet,
- c) enhver anbyder som har innlevert et gyldig anbud som er blitt avvist, egenskapene og de relative fordelene ved det valgte anbudet samt navnet på den valgte anbyderen eller på partene i rammeavtalen.

3. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan beslutte å holde tilbake enkelte opplysninger om kontraktstildeling eller inngåelse av rammeavtaler som omhandlet i nr. 1 dersom frigivelse av slike opplysninger ville være til hinder for håndheving av loven eller på annen måte være i strid med allmennhetens interesser, særlig forsvars- og/eller sikkerhetsinteresser, til skade for bestemte offentlige eller private markedsdeltakeres legitime forretningsinteresser eller til hinder for en rettferdig konkurranse mellom dem.

Avsnitt 4

Kommunikasjon

Artikkel 36

Regler for kommunikasjon

1. All kommunikasjon og informasjonsutveksling omhandlet i denne avdeling kan skje per post, per telefaks, elektronisk i samsvar med nr. 4 og 5, per telefon i de tilfeller og omstendigheter som er omhandlet i nr. 6, eller ved en kombinasjon av disse etter oppdragsgiverens valg.

2. De valgte kommunikasjonsmidlene skal være allment tilgjengelige og ikke begrense markedsdeltakeres adgang til anbudsprosedyren.

3. Kommunikasjonen og utvekslingen og lagringen av informasjon skal utføres på en slik måte at dataintegriteten og fortroligheten til anmodninger om deltaking og anbud opprettholdes, og slik at oppdragsgiverne ikke ser nærmere på innholdet i anmodninger om deltaking og anbud før etter at tidsfristen for innlevering av disse er utløpt.

4. De verktøy som skal benyttes ved elektronisk kommunikasjon, samt deres tekniske egenskaper, skal være ikke-diskriminerende, allment tilgjengelige og kompatible med informasjons- og kommunikasjonsteknologiprodukter i alminnelig bruk.

5. Følgende regler får anvendelse på innretninger for elektronisk overføring og mottak av anbud og på innretninger for elektronisk mottak av anmodninger om deltaking:

- a) Opplysninger vedrørende spesifikasjonene som er nødvendige for elektronisk innlevering av anbud og anmodning om deltaking, herunder kryptering, skal være tilgjengelige for berørte parter. Videre skal innretninger for elektronisk mottak av anbud og anmodning om deltaking være i samsvar med kravene i vedlegg VIII.
- b) Medlemsstatene kan, i henhold til artikkel 5 i direktiv 1999/93/EF, kreve at elektroniske anbud ledsages av en avansert elektronisk signatur i samsvar med nr. 1 i nevnte direktiv.
- c) Medlemsstatene kan innføre eller opprettholde frivillige akkrediteringsordninger med sikte på å øke nivået for sertifiseringstjenester som ytes for slike innretninger.
- d) Kandidater skal innen utløpet av den fastsatte fristen for innlevering av anbud eller anmodning om deltaking forplikte seg til å oversende de dokumenter, attester og erklæringer som er nevnt i artikkel 39–44 og i artikkel 46, dersom disse ikke foreligger i et elektronisk format.

6. Følgende regler får anvendelse på overføring av anmodninger om deltaking:

- a) Anmodning om deltaking i framgangsmåter for tildeling av kontrakter kan framsettes skriftlig eller per telefon.
- b) Dersom anmodninger om deltaking skjer per telefon, skal det sendes en skriftlig bekreftelse før utløpet av fristen fastsatt for mottak.
- c) Oppdragsgivere kan kreve at anmodninger om deltaking som er framsatt per telefaks, skal bekreftes per post eller elektronisk dersom dette er nødvendig med hensyn til rettslig bevis. Alle slike krav, sammen med den fristen som må overholdes, skal være fastsatt av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver i kunngjøringen av konkurransen.

Avsnitt 5

Rapporter

Artikkel 37

Rapportenes innhold

1. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal for alle kontrakter og rammeavtaler utarbeide en skriftlig rapport for å bekrefte at utvelgingsprosessen er gjennomført på en åpen og ikke-diskriminerende måte, og den skal minst inneholde
 - a) oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers navn og adresse samt kontraktens eller rammeavtalens gjenstand og verdi,
 - b) valgt framgangsmåte for tildeling,
 - c) ved konkurransedialog, hvilke omstendigheter som berettiger bruken av denne framgangsmåten,
 - d) ved kjøp etter forhandling uten forutgående kunngjøring av konkurranse, de omstendigheter omhandlet i artikkel 28 som begrunner bruken av denne framgangsmåten, eventuelt en begrunnelse for å overskride fristene fastsatt i artikkel 28 nr. 3 bokstav a) annet ledd og i artikkel 28 nr. 4 bokstav b) tredje ledd og for å overskride grensen på 50 % fastsatt i artikkel 28 nr. 4 bokstav a) annet ledd,
 - e) dersom det er relevant, grunnene til at rammeavtalen skal vare lenger enn sju år,
 - f) navnet på de valgte kandidatene og grunnene til at de er valgt,
 - g) navnet på de avviste kandidatene og grunnene til at de er avvist,
 - h) grunnene til at anbud er avvist,
 - i) navnet på den valgte anbyderen, grunnene til at det anbudet er valgt, og, dersom dette er kjent, hvilken andel av kontrakten eller rammeavtalen som den valgte anbyderen har til hensikt eller vil pålegges å sette bort til tredjemenn,
 - j) om nødvendig, grunnene til at oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver har besluttet at det ikke skal tildeles noen kontrakt eller rammeavtale.
2. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal treffe egnede tiltak for å dokumentere forløpet av framgangsmåten for tildelingen som gjennomføres elektronisk.
3. Rapporten eller dens hovedpunkter skal på anmodning oversendes Kommisjonen.

*KAPITTEL VII**Framgangsmåten forløp*

Avsnitt 1

Alminnelige bestemmelser*Artikkel 38***Etterprøving av deltakeres egnethet, utvelging av deltakere og tildeling av kontrakter**

1. Kontrakter skal tildeles på grunnlag av kriteriene fastsatt i artikkel 47 og 49, idet det tas hensyn til artikkel 19, etter at egnetheten til de markedsdeltakerne som ikke er utelukket i henhold til artikkel 39 eller 40, er blitt vurdert av oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere i samsvar med kriteriene for økonomisk og finansiell evne samt faglig og teknisk kunnskap eller evne som nevnt i artikkel 41–46, og eventuelt i samsvar med de ikke-diskriminerende reglene og kriteriene nevnt i nr. 3.

2. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere kan kreve at kandidater oppfyller minstenivåer for kapasitet i samsvar med artikkel 41 og 42.

Omfanget av opplysningene omhandlet i artikkel 41 og 42 og minstenivåene for kapasitet som kreves for en bestemt kontrakt, må være i samsvar med og stå i forhold til kontraktens gjenstand.

Disse minstenivåene skal angis i kunngjøringen av konkurransen.

3. Ved begrenset anbudskonkurranse, kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse og konkurransedialog kan oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere begrense antallet egnede kandidater som de vil innby til å levere anbud eller avholde en dialog med. I dette tilfellet skal

— oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere angi i kunngjøringen av konkurransen hvilke objektive og ikke-diskriminerende kriterier eller regler de vil anvende, det minste antallet kandidater de vil innby, og, der det er relevant, det største antallet kandidater de vil innby. Det minste antallet kandidater de vil innby, kan ikke være mindre enn tre,

— oppdragsgiverne/de offentlige oppdragsgiverne deretter invitere et antall kandidater som minst tilsvarer det minste antallet kandidater angitt på forhånd, forutsatt at et tilstrekkelig antall egnede kandidater er tilgjengelige.

Dersom antallet kandidater som oppfyller utvelgingskriteriene og minstenivåene for kapasitet, er lavere enn minsteantallet nevnt foran, kan oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver fortsette framgangsmåten ved å innby kandidaten(e) med den nødvendige kapasiteten.

Dersom oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver anser at antallet egnede kandidater er for lavt til å sikre reell konkurranse, kan denne utsette framgangsmåten, offentliggjøre på nytt den opprinnelige kunngjøringen av konkurransen i samsvar med

artikkel 30 nr. 2 og artikkel 32 og fastsette en ny frist for innlevering av anmodninger om deltaking. I så fall skal både de kandidatene som ble utvalgt ved den første offentliggjøringen, og de kandidatene som ble utvalgt ved den andre, inviteres i samsvar med artikkel 34. Denne muligheten skal ikke berøre oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers mulighet til å avbryte den pågående framgangsmåten ved tildeling av kontrakter og sette i gang en ny.

4. I sammenheng med en framgangsmåte for tildeling kan oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver ikke ta med andre markedsdeltakere enn dem som har anmodet om deltaking, og heller ikke kandidater uten nødvendig kapasitet.

5. Dersom oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere benytter seg av muligheten til å redusere antallet løsninger som skal diskuteres, eller antallet anbud som det skal forhandles om, slik det er fastsatt i artikkel 26 nr. 3 og artikkel 27 nr. 4, skal de gjøre dette ved å anvende tildelingskriteriene angitt i kunngjøringen av konkurransen eller i anbudsgrunnlaget. Antallet som til slutt blir stående igjen, skal sikre reell konkurranse i den grad det er et tilstrekkelig antall løsninger eller egnede kandidater.

Avsnitt 2

Kriterier for kvalitativ utvelging*Artikkel 39***Kandidatens eller anbyderens personlige situasjon**

1. Dersom en oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver får kjennskap til at en kandidat eller anbyder er dømt ved en endelig dom for en eller flere av grunnene nedenfor, skal vedkommende kandidat eller anbyder utelukkes fra deltaking i framgangsmåten ved tildeling av en kontrakt:

- a) deltaking i en kriminell organisasjon, som definert i artikkel 2 nr. 1 i Rådets felles handling 98/733/JIS⁽¹⁾,
- b) korrupsjon, som definert i artikkel 3 i rettsakt av 26. mai 1997⁽²⁾ og i artikkel 2 nr. 1 i rammebeslutning 2003/568/JIS⁽³⁾,

⁽¹⁾ Rådets felles handling 98/733/JIS av 21. desember 1998, vedtatt av Rådet på grunnlag av artikkel K.3 i traktaten om Den europeiske union, om å gjøre det straffbart å delta i en kriminell organisasjon i Den europeiske unions medlemsstater (EFT L 351 av 29.12.1998, s. 1).

⁽²⁾ Rådsrettsakt av 26. mai 1997 om utarbeiding, på grunnlag av artikkel K.3 nr. 2 bokstav c) i traktaten om Den europeiske union, av konvensjonen om bekjempelse av korrupsjon blant tjenestemenn i De europeiske fellesskap eller tjenestemenn i Den europeiske unions medlemsstater (EFT C 195 av 25.6.1997, s. 1).

⁽³⁾ Rådets rammebeslutning 2003/568/JIS av 22. juli 2003 om bekjempelse av korrupsjon i privat sektor (EUT L 192 av 31.7.2003, s. 54).

- c) bedrageri, som definert i artikkel 1 i Konvensjonen om vern av De europeiske fellesskaps finansielle interesser⁽¹⁾,
- d) terroristhandlinger eller straffbare handlinger knyttet til terroristvirksomhet, som definert i henholdsvis artikkel 1 og 3 i rammebeslutning 2002/475/JIS⁽²⁾, eller tilskyndelse eller medvirkning til eller forsøk på å begå en straffbar handling, som omhandlet i artikkel 4 i nevnte rammebeslutning,
- e) hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme, som definert i artikkel 1 i direktiv 2005/60/EF⁽³⁾.

Medlemsstatene skal, i samsvar med nasjonal lovgivning og under henvisning til Fellesskapets regelverk, angi vilkårene for gjennomføring av dette nummer.

De kan fastsette unntak fra kravet nevnt i første ledd ut fra tvungende hensyn knyttet til en allmenn interesse.

Ved anvendelse av dette ledd skal oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere, der det er relevant, anmode kandidater eller anbydere om å legge fram de dokumentene som er omhandlet i nr. 3, og de kan også, dersom de er i tvil om den personlige situasjonen til slike kandidater eller anbydere, henvende seg til vedkommende myndigheter for å få alle opplysninger som de måtte anse som nødvendige vedrørende den personlige situasjonen til berørte kandidater eller anbydere. Dersom disse opplysningene vedrører en kandidat eller anbyder som er etablert i en annen stat enn staten til oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, kan oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver søke samarbeid med vedkommende myndigheter. Med hensyn til den nasjonale lovgivningen til den medlemsstaten der kandidatene eller anbyderne er etablert, skal slike forespørsler være knyttet til juridiske og/eller fysiske personer, herunder eventuelt foretaksledere og personer som er bemyndiget til å representere, treffe beslutninger om eller kontrollere kandidaten eller anbyderen.

2. En markedsdeltaker kan utelukkes fra deltaking i en kontrakt dersom vedkommende

- a) er konkurs eller under avvikling, er under tvangsakkord eller frivillig gjeldsordning, har innstilt sin virksomhet eller befinner seg i en lignende situasjon som følge av en tilsvarende prosess med hjemmel i nasjonale lover og forskrifter,
- b) er gjenstand for konkursbehandling, for tvangsavvikling eller tvangsakkord eller for en frivillig gjeldsordning eller enhver annen tilsvarende prosess med hjemmel i nasjonale lover og forskrifter,

- c) er dømt ved en rettskraftig dom i samsvar med vedkommende stats lovbestemmelser i en overtredelse som angår den yrkesmessige vandel, for eksempel krenkelse av eksisterende lovgivning om eksport av forsvars- og/eller sikkerhetsutstyr,
- d) har gjort seg skyldig i alvorlig yrkesmessig forsømmelse påvist med metoder som oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver kan benytte, for eksempel gjennom overtredelse av forpliktelser knyttet til informasjonssikkerhet eller forsyningssikkerhet under en tidligere kontrakt,
- e) er funnet, på grunnlag av enhver form for bevis, herunder beskyttede datakilder, ikke å inneha den pålitelighet som er nødvendig for å utelukke risiko for medlemsstatens sikkerhet,
- f) ikke har oppfylt sine forpliktelser om innbetaling av trykdeavgifter i samsvar med lovbestemmelsene i den stat der markedsdeltakeren er etablert, eller i oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers hjemstat,
- g) ikke har oppfylt sine forpliktelser om innbetaling av skatter og avgifter i samsvar med lovbestemmelsene i den stat der markedsdeltakeren er etablert, eller i oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers hjemstat,
- h) har gjort seg skyldig i grov fordreining av de opplysninger som kreves i henhold til dette avsnitt, eller har unnlatt å gi slike opplysninger.

Medlemsstatene skal, i samsvar med nasjonal lovgivning og under henvisning til fellesskapsretten, angi vilkårene for gjennomføring av dette nummer.

3. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal godta følgende som fyllestgjørende bevis for at ingen av tilfellene som er angitt i nr. 1 eller nr. 2 bokstav a), b), c), f) eller g), gjelder for markedsdeltakeren:

- a) når det gjelder nr. 1 og nr. 2 bokstav a), b) og c), at det legges fram et utdrag fra strafferegistret eller, i mangel av dette, et tilsvarende dokument utstedt av vedkommende retts- eller forvaltningsmyndighet i hjemstaten eller opprinnelsesstaten som viser at disse kravene er oppfylt,
- b) når det gjelder nr. 2 bokstav f) og g), en attest utstedt av vedkommende myndighet i den berørte medlemsstaten.

Dersom den berørte medlemsstaten ikke utsteder slike dokumenter eller attester, eller dersom disse ikke omfatter alle tilfellene omhandlet i nr. 1 og nr. 2 bokstav a), b) og c), kan de erstattes av en erklæring under ed eller, i medlemsstater der det ikke avgis slik erklæring under ed, en forsikring på ære og samvittighet avgitt av den berørte personen overfor vedkommende retts- eller forvaltningsmyndighet, en notarius publicus eller vedkommende bransjeorgan i hjemstaten eller opprinnelsesstaten.

⁽¹⁾ EFT C 316 av 27.11.1995, s. 49.

⁽²⁾ Rådets rammebeslutning 2002/475/JIS av 13. juni 2002 om bekjempelse av terrorisme (EFT L 164 av 22.6.2002, s. 3).

⁽³⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/60/EF av 26. oktober 2005 om tiltak for å hindre at det finansielle system brukes til hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme (EUT L 309 av 25.11.2005, s. 15).

4. Medlemsstatene skal utpeke de myndigheter og organer som er kvalifisert til å utstede de dokumenter, attester eller erklæringer som er omhandlet i nr. 3, og skal underrette Kommisjonen om dette. Slik underretning berører ikke personvernlovgivningen.

Artikkel 40

Egnethet til å utøve yrkesvirksomhet

Dersom det kreves at en kandidat skal være medlem i et bransje- eller handelsregister i hjemstaten eller etableringsstaten for å kunne utføre sin yrkesvirksomhet, kan kandidaten anmodes om å dokumentere sitt medlemskap i et slikt register eller avgi en erklæring under ed eller legge fram en attest som beskrevet i del A i vedlegg VII for bygge- og anleggskontrakter, i del B i vedlegg VII for varekontrakter og i del C i vedlegg VII for tjenestekontrakter. Listene i vedlegg VII er veiledende. Medlemsstatene skal underrette Kommisjonen og de andre medlemsstatene om eventuelle endringer i sine registre og om den dokumentasjonen det er vist til i disse oppføringene.

I forbindelse med framgangsmåter ved tildeling av tjenestekontrakter, og i den grad det kreves at kandidater innehar en bestemt tillatelse eller er medlemmer av en bestemt organisasjon for å kunne yte de aktuelle tjenestene i sin hjemstat, kan oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver kreve at de dokumenterer at de innehar en slik tillatelse eller et slikt medlemskap.

Denne artikkel berører ikke fellesskapsretten vedrørende etableringsadgangen og adgangen til å yte tjenester.

Artikkel 41

Økonomisk og finansiell evne

1. Som hovedregel kan dokumentasjon av en markedsdeltakers økonomiske og finansielle evne utgjøres av én eller flere av følgende referanser:

- a) egnede bankerklæringer eller, der det er relevant, dokumentasjon av yrkesansvarsforsikring,
- b) presentasjon av balansen eller utdrag fra balansen dersom det i henhold til lovgivningen i den stat hvor markedsdeltakeren er etablert, kreves at balansen offentliggjøres,
- c) en erklæring om foretakets samlede omsetning og, der det er relevant, om omsetningen på det området som omfattes av kontrakten, for høyst de tre siste tilgjengelige regnskapsår, avhengig av på hvilken dato foretaket ble etablert eller markedsdeltakeren begynte sin virksomhet, i den grad opplysninger om slik omsetning er tilgjengelige.

2. En markedsdeltaker kan, dersom det er hensiktsmessig og for en bestemt kontrakt, basere seg på andre foretaks kapasitet, uavhengig av hvordan deltakeren juridisk sett er tilknyttet dem. I så fall skal markedsdeltakeren dokumentere overfor oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver at den vil ha rådighet over de nødvendige ressursene, for eksempel ved å framlegge en forpliktelseserklæring om dette fra disse foretakene.

3. På samme vilkår kan et konsortium av markedsdeltakere som omhandlet i artikkel 4, utnytte kapasiteten til deltakere i konsortiet eller til andre foretak.

4. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal i kunngjøringen av konkurransen angi hvilken eller hvilke referanser de har valgt av dem som er nevnt i nr. 1, samt hvilke andre referanser som må legges fram.

5. Dersom markedsdeltakeren har gyldige grunner til ikke å kunne legge fram de referanser som oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver har anmodet om, kan vedkommende dokumentere sin økonomiske og finansielle evne med ethvert annet dokument som oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver anser som egnet.

Artikkel 42

Teknisk og/eller faglig evne

1. Bevis på markedsdeltakernes tekniske evne kan generelt legges fram i én eller flere av følgende former, avhengig av arten, mengden eller betydningen og anvendelsen av bygge- og anleggsarbeidene, varene eller tjenestene:

- a) i) en liste over bygge- og anleggsarbeider som er utført i løpet av de siste fem årene, sammen med attester for tilfredsstillende utførelse av de viktigste arbeidene. Disse attestene skal angi bygge- og anleggsarbeidenes verdi samt tid og sted for arbeidene, og de skal angi om arbeidene ble fagmessig utført og behørig fullført. Der det er relevant skal vedkommende myndighet oversende disse attestene direkte til oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver,
- ii) en liste over de viktigste leveransene eller tjenestene som er utført i løpet av, som en allmenn regel, de siste fem år, med angivelse av leveransenes verdi, tidspunkt og involverte offentlige eller private mottakere. Dokumentasjon på at varer og tjenester er levert, skal gis
 - dersom mottakeren var en oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, i form av attester utstedt eller kontrassegnert av vedkommende myndighet,
 - dersom mottakeren var en privat kjøper, i form av kjøperens attestering eller, i mangel av dette, helt enkelt ved en erklæring fra markedsdeltakeren,

- b) en angivelse av hvilke teknikere eller tekniske organer som var involvert, uavhengig av om disse direkte tilhørte markedsdeltakerens foretak eller ikke, særlig de som hadde ansvar for kvalitetskontroll og, når det gjelder bygge- og anleggskontrakter, de som entreprenøren kan disponere over for å utføre arbeidet,
- c) en beskrivelse av det tekniske utstyret og de tiltak som ble benyttet av markedsdeltakeren til å sikre kvaliteten, foretakets undersøkelses- og forskningsressurser samt interne regler vedrørende immaterialretter,
- d) en kontroll utført av oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere eller av vedkommende offentlige organ på dennes vegne i den stat hvor markedsdeltakeren er etablert, og med forbehold for dette organs samtykke, som gjelder leverandørens produksjonskapasitet eller markedsdeltakerens tekniske kapasitet og om nødvendig tilgjengelige muligheter for undersøkelser og forskning samt hvilke tiltak for kvalitetskontroll som vil bli benyttet,
- e) når det gjelder bygge- og anleggskontrakter, tjenestekontrakter eller varekontrakter som også omfatter monterings- og installasjonsarbeider eller monterings- og installasjonstjenester, utdanningsmessige og faglige kvalifikasjoner hos markedsdeltakerne og/eller hos foretakets ledelse og særlig hos den eller de personer som har ansvar for å yte tjenestene eller lede arbeidet,
- f) når det gjelder bygge- og anleggskontrakter og tjenestekontrakter, og bare der dette er relevant, en angivelse av de miljøstyringstiltak som markedsdeltakeren vil kunne anvende ved gjennomføring av kontrakten,
- g) en erklæring som gir opplysninger om tjenesteyterens eller entreprenørens gjennomsnittlige arbeidsstyrke per år og antall personer i ledelsen de siste tre årene,
- h) en beskrivelse av verktøy, materiell, teknisk utstyr, antall ansatte og fagkunnskap og/eller forsyningskilder – med en angivelse av den geografiske plasseringen når dette er utenfor unionens territorium – som markedsdeltakeren har til rådighet til å gjennomføre kontrakten, til å ta seg av eventuelle ytterligere behov som oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver måtte kreve som resultat av en krise, eller til å utføre vedlikehold, modernisering eller tilpassing av varene som omfattes av kontrakten,
- i) med hensyn til produktene som skal leveres, skal det legges fram
- i) attester utstedt av godkjente offentlige institutter for kvalitetskontroll eller av organer med anerkjent kompetanse som attesterer at varer som er klart identifisert ved henvisning til visse spesifikasjoner eller standarder, er i samsvar med disse,
- j) når det gjelder kontrakter som innebærer, medfører og/eller inneholder graderte opplysninger, dokumentasjon på evnen til å behandle, lagre og overføre slike opplysninger på det vernenivået som kreves av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver.

I mangel av harmonisering på fellesskapsplan av nasjonale systemer for sikkerhetsklarering kan medlemsstatene fastsette at denne dokumentasjonen skal være i samsvar med deres relevante internrettslige bestemmelser om sikkerhetsklarering. Medlemsstatene skal godkjenne sikkerhetsklareringer som de anser som likeverdige med dem som utstedes i samsvar med nasjonal lovgivning, uten at dette berører deres mulighet til å gjennomføre og ta hensyn til ytterligere undersøkelser på egen hånd dersom dette anses for nødvendig.

Oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver kan, der det er relevant, gi kandidater som ennå ikke har fått en sikkerhetsklarering, ekstra tid til å få en slik klarering. I så fall skal oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver angi denne muligheten samt fristen for dette i kunngjøringen av konkurransen.

Oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver kan be den nasjonale sikkerhetsmyndigheten i kandidatens medlemsstat eller den sikkerhetsmyndighet som er utpekt av vedkommende medlemsstat, om å kontrollere om kandidatens lokaler og anlegg som skal benyttes, de industrielle og administrative framgangsmåtene som skal følges, metodene for informasjonshåndtering og/eller forholdene med hensyn til de ansatte som med sannsynlighet skal arbeide med å gjennomføre kontrakten, er i samsvar med de krav som stilles.

2. En markedsdeltaker kan, dersom det er hensiktsmessig og for en bestemt kontrakt, basere seg på andre foretaks kapasitet, uavhengig av hvordan deltakeren juridisk sett er tilknyttet dem. I så fall skal markedsdeltakeren dokumentere overfor oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver at den vil ha rådighet over de ressursene som er nødvendige for å gjennomføre kontrakten, for eksempel ved å framlegge en forpliktelseserklæring fra disse foretakene om å stille de nødvendig ressursene til rådighet for markedsdeltakeren.

3. På samme vilkår kan en gruppe av markedsdeltakere som omhandlet i artikkel 5, utnytte kapasiteten til deltakere i gruppen eller til andre foretak.

4. Ved framgangsmåter for tildeling av kontrakter der kontraktsgjensstanden er varekjøp som krever monterings- eller installeringsarbeid, levering av tjenester og/eller utførelse av bygge- og anleggsarbeid, kan markedsdeltakernes evne til å levere tjenesten eller utføre monteringen eller arbeidet vurderes særlig med hensyn til deres ferdigheter, effektivitet, erfaring og pålitelighet.

5. Oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver skal i kunngjøringen angi hvilke referanser de har valgt av dem som er nevnt i første ledd, samt hvilke andre referanser som må legges fram.

6. Dersom markedsdeltakeren har gyldige grunner til ikke å kunne legge fram de referanser som oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver har anmodet om, kan vedkommende dokumentere sin tekniske og/eller faglige evne med ethvert annet dokument som oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver anser som egnet.

Artikkel 43

Standarder for kvalitetsstyringssystemer

Dersom oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere krever at det framlegges attester utstedt av uavhengige akkrediterte organer som bekrefter at markedsdeltakeren overholder visse kvalitetsstyringsstandarder, skal de vise til kvalitetsstyringssystemer basert på relevante europeiske standarder sertifisert av uavhengige akkrediterte organer som overholder europeiske standarder for akkreditering og sertifisering. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal anerkjenne likeverdige attester fra uavhengige akkrediterte organer etablert i andre medlemsstater. De skal også godta annen dokumentasjon på likeverdige kvalitetsstyringssystemer fra markedsdeltakere.

Artikkel 44

Miljøstyringsstandarder

Dersom oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere i tilfellene omhandlet i artikkel 42 nr. 1 bokstav f) krever at det framlegges attester utstedt av uavhengige organer som bekrefter at markedsdeltakeren overholder visse miljøstyringsstandarder, skal de vise til fellesskapsordningen for miljøstyring og miljørevisjon (EMAS) eller til miljøstyringsstandarder basert på relevante europeiske eller internasjonale standarder sertifisert av organer som overholder fellesskapsretten eller relevante europeiske eller internasjonale standarder for sertifisering. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal anerkjenne likeverdige attester fra organer etablert i andre medlemsstater. De skal også godta annen dokumentasjon på likeverdige miljøstyringstiltak fra markedsdeltakere.

Artikkel 45

Tilleggsdokumentasjon og tilleggsopplysninger

Oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver kan innby markedsdeltakere til å supplere eller presisere de attester og dokumenter som er lagt fram i henhold til artikkel 39–44.

Artikkel 46

Offisielle lister over godkjente markedsdeltakere samt sertifisering utført av offentligrettslige eller privatrettslige organer

1. Medlemsstatene kan enten innføre offisielle lister over godkjente entreprenører, leverandører eller tjenesteytere eller innføre sertifisering ved offentligrettslige eller privatrettslige sertifiseringsorganer.

Medlemsstatene skal tilpasse vilkårene for registrering på disse listene og for sertifiseringsorganenes utstedelse av attester til bestemmelsene i artikkel 39 nr. 1 og nr. 2 bokstav a)–d) og bokstav h), artikkel 40, artikkel 41 nr. 1, 4 og 5, artikkel 42 nr. 1 bokstav a)–i), nr. 2 og nr. 4, artikkel 43 og, der det er relevant, artikkel 44.

Medlemsstatene skal også tilpasse disse vilkårene til artikkel 41 nr. 2 og artikkel 42 nr. 2 med hensyn til søknader om registrering innsendt av markedsdeltakere som tilhører en gruppe og hevder å ha tilgang til ressurser som vil bli stilt til deres rådighet av de andre selskapene i gruppen. I slike tilfeller må disse markedsdeltakerne kunne dokumentere overfor den myndighet som oppretter den offisielle listen, at de vil ha disse ressursene til rådighet i hele gyldighetstiden for attesten som bekrefter at de er registrert på den offisielle listen, og at disse selskapene i hele det samme tidsrommet fortsatt vil oppfylle de kvalitative utvelgingskravene som er fastsatt i artiklene nevnt i annet ledd, og som markedsdeltakerne baserer sin registrering på.

2. Markedsdeltakere som er registrert på de offisielle listene eller har en attest, kan for hver enkelt kontrakt oversende oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver et registreringsbevis utstedt av vedkommende myndighet eller selve attesten utstedt av vedkommende sertifiseringsorgan. Attestene skal angi de referanser som gjorde at markedsdeltakerne ble registrert på listen eller ble sertifisert, og hvilken klassifisering som er angitt på listen.

3. For oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere i andre medlemsstater skal attestert registrering på offisielle lister av vedkommende organer eller en attest utstedt av sertifiseringsorganet bare gi grunn til å anta egnethet med hensyn til artikkel 39 nr. 1 og nr. 2 bokstav a)–d) og bokstav h), artikkel 40, artikkel 41 nr. 1 bokstav b) og c) og artikkel 42 nr. 1 bokstav a) punkt i) og bokstav b)–g) når det gjelder entreprenører, artikkel 42 nr. 1 bokstav a) punkt ii), bokstav b)–e) og bokstav i) når det gjelder leverandører, og artikkel 42 nr. 1 bokstav a) punkt ii), bokstav b)–e) og bokstav g) når det gjelder tjenesteytere.

4. Opplysninger som kan utledes av registrering på offisielle lister eller av sertifisering, kan ikke bestrides uten en begrunnelse. Når det gjelder innbetaling av trykdeavgifter og skatt, kan det kreves at registrerte markedsdeltakere legger fram en tilleggsattest for hver kontrakt.

Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere i andre medlemsstater skal anvende nr. 3 og dette nummers første ledd kun på markedsdeltakere som er etablert i medlemsstaten der den offisielle listen føres.

5. Ved registrering av markedsdeltakere fra andre medlemsstater på en offisiell liste eller ved deres sertifisering av organene nevnt i nr. 1, kan det ikke kreves ytterligere beviser eller erklæringer enn slike som kreves av nasjonale markedsdeltakere, og i alle tilfeller bare slike som er omhandlet i artikkel 39–43 og, der det er relevant, artikkel 44.

Slik registrering eller sertifisering kan imidlertid ikke pålegges markedsdeltakere fra andre medlemsstater for at de skal kunne delta i en kontrakt. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal anerkjenne likeverdige attester fra organer etablert i andre medlemsstater. De skal også godta andre likeverdige former for dokumentasjon.

6. Markedsdeltakere kan når som helt søke om å bli registrert på en offisiell liste eller om at det utstedes en attest. De må informeres i løpet av rimelig kort tid om avgjørelsen til den myndighet som utarbeider listen, eller til vedkommende sertifiseringsorgan.

7. Sertifiseringsorganene nevnt i nr. 1 skal være organer som overholder europeiske sertifiseringsstandarder.

8. Medlemsstater som fører offisielle lister, eller sertifiseringsorganer som nevnt i nr. 1 skal være forpliktet til å underrette Kommisjonen og de andre medlemsstatene om adressen til organet som søknader kan sendes til.

Avsnitt 3

Kontraktstildeling

Artikkel 47

Kriterier for kontraktstildeling

1. Med forbehold for nasjonale lover og forskrifter om vederlag for visse tjenester skal kriteriene som oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere baserer tildelingen av kontrakter på, være enten

a) dersom tildelingen skjer til det økonomisk mest fordelaktige tilbudet fra oppdragsgiverens/den offentlige oppdragsgivers synspunkt, ulike kriterier knyttet til den aktuelle kontraktens gjenstand, for eksempel kvalitet, pris, teknisk verdi, funksjonelle egenskaper, miljøegenskaper, driftskostnader, kostnader over produktets livssyklus, kostnadseffektivitet, service og teknisk støtte etter salg, leveringsdato og leverings- eller ferdigstillingsperiode, forsyningsikkerhet, samvirkningsevne og driftsmessige egenskaper, eller

b) utelukkende lavest pris.

2. Med forbehold for tredje ledd skal oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver i tilfellet som er omhandlet i nr. 1 bokstav a), i anbudsdokumentasjonen (kunngjøringen av konkurranse, anbudsgrunnlag, beskrivende dokumenter eller tilleggsdokumentene) angi den relative vektningen for hvert av de kriteriene som er valgt for å avgjøre hvilket tilbud som er økonomisk mest fordelaktig.

Denne vektningen kan uttrykkes i form av et intervall med en hensiktsmessig største tillatte spredning.

Dersom vektning av påviselige grunner ikke er mulig etter oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers mening, skal oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver i anbudsdokumentasjonen (kunngjøring av konkurranser, anbudsgrunnlag, beskrivende dokumenter eller tilleggsdokumentene) angi kriteriene i fallende prioriteringsrekkefølge.

Artikkel 48

Bruk av elektroniske auksjoner

1. Medlemsstatene kan tillate at oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere avholder elektroniske auksjoner.

2. Ved begrensede anbudskonkurranser eller ved kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse kan oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere beslutte at det før en kontrakt skal tildeles, skal avholdes en elektronisk auksjon dersom kontraktsspesifikasjonene kan fastsettes nøyaktig.

Under de samme omstendigheter kan det avholdes en elektronisk auksjon ved gjenåpningen av konkurransen blant partene i en rammeavtale, som fastsatt i artikkel 29 nr. 4 annet ledd annet strekpunkt.

Den elektroniske auksjonen skal baseres enten

— utelukkende på pris, dersom kontrakten tildeles til laveste pris, eller

— på priser og/eller de nye verdiene av de elementer i tilbudene som er angitt i anbudsgrunnlaget, dersom kontrakten tildeles det økonomisk mest fordelaktige tilbudet.

3. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere som beslutter å avholde en elektronisk auksjon, skal opplyse om dette i kunngjøringen av konkurransen.

Anbudsgrunnlaget skal blant annet inneholde følgende opplysninger:

a) de elementer hvis verdier vil være gjenstand for elektronisk auksjon, forutsatt at disse elementene er kvantifiserbare og kan uttrykkes i tall eller prosentandeler,

b) eventuelle begrensninger i verdiene som kan framlegges, slik de framgår av spesifikasjonene av kontraktens gjenstand,

- c) de opplysninger som vil bli gjort tilgjengelige for anbydere under den elektroniske auksjonen, og eventuelt når dette vil skje,
- d) relevante opplysninger om gjennomføringen av den elektroniske auksjonen,
- e) vilkår for anbyderes budgivning, og særlig hvilke minste forskjeller som eventuelt kreves i budgivningen,
- f) relevante opplysninger om det elektroniske utstyret som brukes, samt ordninger og tekniske spesifikasjoner for tilkopling.

4. Før det avholdes en elektronisk auksjon, skal oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere foreta en fullstendig innledende evaluering av anbudene i samsvar med tildelingskriteriet/-kriteriene som er fastsatt, og den fastsatte vektningen av dem.

Alle anbydere som har innlevert gyldige anbud, skal samtidig innbys elektronisk til å sende inn nye priser og/eller nye verdier; innbydelsen skal inneholde alle relevante opplysninger for individuell tilkopling til det elektroniske utstyret som benyttes, samt angi dato og klokkeslett for starten av den elektroniske auksjonen. Den elektroniske auksjonen kan finne sted i flere påfølgende trinn. Den elektroniske auksjonen kan ikke starte tidligere enn to virkedager etter den dato da innbydelsene ble sendt ut.

5. Dersom kontrakten skal tildeles på grunnlag av det økonomisk mest fordelaktige anbudet, skal innbydelsen ledsages av resultatet av en fullstendig vurdering av den relevante anbyderens anbud, utført i samsvar med vektningen fastsatt i artikkel 47 nr. 2 første ledd.

Innbydelsen skal også angi den matematiske formelen som skal anvendes i den elektroniske auksjonen for å bestemme den automatiske omrangeringen på grunnlag av nye priser og/eller nye verdier som er inngitt. Denne formelen skal omfatte vektningen av alle de fastsatte kriteriene for å avgjøre hva som er det økonomisk mest fordelaktige anbudet, som angitt i kunngjøringen av konkurransen eller i spesifikasjonene, men med henblikk på dette skal eventuelle intervaller på forhånd reduseres til en bestemt verdi.

Dersom det tillates alternative anbud, skal det angis en egen formel for hvert alternative anbud.

6. På hvert trinn i en elektronisk auksjon skal oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere umiddelbart gi alle anbydere tilstrekkelige opplysninger til at de til enhver tid kan få kjennskap til sine respektive rangeringer. De kan også gi andre opplysninger vedrørende andre framlagte priser eller verdier forutsatt at dette er angitt i anbudsgrunnlaget. De kan også når som helst kunngjøre antallet deltakere på det aktuelle trinnet i auksjonen. De kan imidlertid ikke under noen omstendighet røpe anbyderens identitet på noe trinn i en elektronisk auksjon.

7. Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere skal lukke en elektronisk auksjon på én eller flere av følgende måter:

- a) i samsvar med en dato og et klokkeslett som er fastsatt på forhånd, slik det er angitt i innbydelsen til å delta i auksjonen,
- b) når de ikke lenger mottar nye priser eller nye verdier som oppfyller kravene til minste forskjeller. I så fall skal oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere i innbydelsen til å delta i auksjonen angi hvilken frist som gis fra de mottar siste inngivelse og til de lukker den elektroniske auksjonen,
- c) når auksjonstrinnene som er fastsatt i innbydelsen til å delta i auksjonen, er gjennomført.

Når oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere har besluttet å lukke en elektronisk auksjon i samsvar med bokstav c), eventuelt i kombinasjon med ordningene fastsatt i bokstav b), skal tidsplanen for hvert trinn i auksjonen angis i innbydelsen til å delta i auksjonen.

8. Etter å ha lukket den elektroniske auksjonen skal oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere tildele kontrakten i samsvar med artikkel 47 på grunnlag av resultatene av den elektroniske auksjonen.

Oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere må ikke misbruke elektroniske auksjoner eller anvende dem på en måte som hindrer, begrenser eller vrir konkurransen eller endrer kontraktens gjenstand, slik den er offentliggjort i kunngjøringen av konkurransen og definert i anbudsgrunnlaget.

Artikkel 49

Unormalt lave anbud

1. Dersom anbud for en bestemt kontrakt virker unormalt lave for varene, bygge- og anleggsarbeidene eller tjenestene, skal oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver før disse anbudene avvises, skriftlig anmode om nærmere opplysninger om anbudets bestanddeler som den anser som relevante.

Disse opplysningene kan særlig omhandle

- a) besparelser ved byggemetoden, produksjonsprosessen eller tjenestene som ytes,
- b) de valgte tekniske løsninger og/eller eventuelle særlig gunstige vilkår som anbyderen har til rådighet for å utføre arbeidet, levere varene eller yte tjenestene,

c) den nyskapende karakteren ved arbeidet, varene eller tjenestene som er foreslått av anbyderen,

d) overholdelse av bestemmelser om vern av arbeidstakere og arbeidsvilkår som gjelder på stedet der arbeidet, tjenesten eller leveringen skal finne sted,

e) anbyderens mulighet til å få statsstøtte.

2. Oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver skal i samråd med anbyderen kontrollere anbudets bestanddeler, samtidig som det tas hensyn til opplysningene som er gitt.

3. Dersom en oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver fastslår at et anbud er unormalt lavt fordi anbyderen har mottatt statsstøtte, kan anbudet bare avvises på dette grunnlag alene etter samråd med anbyderen og dersom anbyderen innen en tilstrekkelig frist som oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver fastsetter, ikke kan godtgjøre at den aktuelle støtten er gitt på lovlig vis. Dersom oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver avviser et anbud under slike omstendigheter, skal den underrette Kommisjonen om dette.

AVDELING III

REGLER SOM FÅR ANVENDELSE PÅ UNDERLEVERANSER

KAPITTEL I

Underleverandørkontrakter tildelt av valgte anbydere som ikke er oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere

Artikkel 50

Virkeområde

1. Dersom denne avdeling får anvendelse i samsvar med artikkel 21 nr. 3 og 4, skal medlemsstatene treffe nødvendige tiltak for å sikre at valgte anbydere som ikke er oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere, anvender bestemmelsene fastsatt i artikkel 51–53 når de tildeler underleverandørkontrakter til tredjemenn.

2. Med hensyn til nr. 1 skal foretaksgrupper som er dannet for å få kontrakten, eller foretak tilknyttet disse, ikke anses som tredjemenn.

Anbyderen skal inkludere den uttømmende listen over slike foretak i anbudet. Denne listen skal ajourføres etter enhver senere endring i forholdet mellom foretakene.

Artikkel 51

Prinsipper

Den valgte anbyderen skal opptre på en åpen måte og behandle alle potensielle underleverandører på en likeverdig og ikke-diskriminerende måte.

Artikkel 52

Terskelverdier og regler for kunngjøring

1. Når en valgt anbyder som ikke er en oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, tildeler en underleverandørkontrakt av en verdi, eksklusiv merverdiavgift, som er anslått til å ikke være lavere enn terskelverdiene fastsatt i artikkel 8, skal den valgte anbyderen gjøre dette kjent ved en kunngjøring.

2. Kunngjøring om underleverandørkontrakter skal inneholde opplysningene nevnt i vedlegg V og eventuelle andre opplysninger som den valgte anbyderen anser for nyttig, om nødvendig med oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers godkjenning.

Kunngjøring om underleverandørkontrakter skal utarbeides i samsvar med standardskjemaet vedtatt av Kommisjonen i henhold til framgangsmåten med rådgivende komité omhandlet i artikkel 67 nr. 2.

3. Kunngjøringene om underleverandørkontrakter skal offentliggjøres i samsvar med artikkel 32 nr. 2–5.

4. En kunngjøring om underleverandørkontrakt er ikke påkrevd når en underleverandørkontrakt oppfyller vilkårene i artikkel 28.

5. Valgte anbydere kan i samsvar med artikkel 32 offentliggjøre en kunngjøring om underleverandørkontrakt selv om en offentliggjøring ikke er påkrevd.

6. Medlemsstatene kan også bestemme at den valgte anbyderen kan oppfylle underleveransekravet som er fastsatt i artikkel 21 nr. 3 eller 4, gjennom å tildele underleverandørkontrakter på grunnlag av en rammeavtale inngått i samsvar med bestemmelsene fastsatt i artikkel 51 og 53 og i nr. 1–5 i denne artikkel.

Underleverandørkontrakter basert på en slik rammeavtale skal tildeles innenfor de vilkår som er fastsatt i rammeavtalen. De kan kun tildeles til markedsdeltakere som opprinnelig var parter i rammeavtalen. Ved tildeling av kontrakter skal partene under alle omstendigheter foreslå vilkår som er i samsvar med vilkårene i rammeavtalen.

Varigheten av en rammeavtale kan ikke overstige sju år, unntatt i ekstraordinære tilfeller som fastslås idet det tas hensyn til den forventede livssyklusen til leverte produkter, installasjoner eller systemer og til de tekniske vanskene som en endring av leverandør vil kunne medføre.

Rammeavtaler kan ikke brukes på utilbørlig vis eller på en måte som forhindrer, begrenser eller vrir konkurransen.

7. For tildeling av underleverandørkontrakter av en verdi, eksklusiv merverdiavgift, som er anslått til å være lavere enn terskelverdiene fastsatt i artikkel 8, skal valgte anbydere anvende prinsippene i traktaten vedrørende åpenhet og konkurranse.

8. Artikkel 9 får anvendelse på beregningen av den anslåtte verdien av underleverandørkontrakter.

Artikkel 53

Kriterier for kvalitativ utvelging av underleverandører

I kunngjøringen om underleverandørkontrakt skal den valgte anbyderen angi kriteriene for kvalitativ utvelging som er fastsatt av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, og eventuelle andre kriterier anbyderen vil anvende ved den kvalitative utvelgingen av underleverandører. Alle disse kriteriene skal være objektive, ikke-diskriminerende og i samsvar med kriteriene som anvendes av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver for utvelgingen av anbydere til hovedkontrakten. Den kapasiteten som kreves, må være direkte knyttet til underleverandørkontraktens gjenstand, og de påkrevde kvalifikasjonene må være i samsvar med denne.

Den valgte anbyderen skal ikke være forpliktet til å inngå underleverandørkontrakter dersom denne overfor oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver godtgjør at ingen av underleverandørene som deltar i konkurransen, eller deres foreslåtte bud oppfyller kriteriene i kunngjøringen om underleverandørkonkurranse, og dermed ville hindret den valgte anbyderen i å oppfylle kravene i hovedkontrakten.

KAPITTEL II

Underleverandørkontrakter tildelt av valgte anbydere som er oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere

Artikkel 54

Regler som skal anvendes

Dersom valgte anbydere er oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere, skal de overholde bestemmelsene i hovedkontraktene fastsatt i avdeling I og II når de tildeler underleverandørkontrakter.

AVDELING IV

REGLER SOM SKAL ANVENDES PÅ KLAGER

Artikkel 55

Klagebehandlingens virkeområde og tilgjengelighet

1. Klagebehandlingen i denne avdeling får anvendelse på de kontrakter som er omhandlet i artikkel 2, med forbehold for unntakene fastsatt i artikkel 12 og 13.

2. Medlemsstatene skal treffe nødvendige tiltak for å sikre at beslutninger som er fattet av oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere, kan påklages effektivt og særlig så raskt som mulig i samsvar med vilkårene fastsatt i artikkel 56–62, med den begrunnelse at slike beslutninger innebærer overtredelser av fellesskapsretten på området innkjøp eller av nasjonale bestemmelser som innarbeider nevnte rett i nasjonal lovgivning.

3. Medlemsstatene skal sikre at foretak som påberoper seg skade i forbindelse med tildeling av en kontrakt, ikke forskjellsbehandles som følge av det skillet som gjøres i denne avdeling mellom nasjonale regler som gjennomfører fellesskapsretten, og andre nasjonale regler.

4. Medlemsstatene skal sikre, i henhold til nærmere regler som medlemsstatene kan fastsette, at klagebehandlingen minst er tilgjengelig for enhver som har eller har hatt en interesse av å bli tildelt en bestemt kontrakt, og som er blitt eller risikerer å bli skadelidende som følge av en påstått overtredelse.

5. Medlemsstatene kan kreve at den personen som ønsker å gjøre bruk av en klagebehandling, har underrettet oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver om den påståtte overtredelsen og om at vedkommende har til hensikt å inngi en klage, forutsatt at dette ikke berører karenperioden i samsvar med artikkel 57 nr.2 eller andre frister for søknad om klagebehandling i samsvar med artikkel 59.

6. Medlemsstatene kan kreve at den berørte personen først inngir klagen til oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver. I så fall skal medlemsstatene sikre at innleveringen av en slik søknad om klagebehandling fører til en umiddelbar utsettelse av muligheten for å inngå kontrakten.

Medlemsstatene skal ta stilling til hvilke hensiktsmessige kommunikasjonsmidler, herunder telefaks eller elektroniske midler, som skal benyttes i forbindelse med søknaden om klagebehandling nevnt i første ledd.

Utsettelsen omhandlet i første ledd opphører ikke før utløpet av en periode på minst ti kalenderdager regnet fra dagen som følger etter datoen da oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver sendte et svar, dersom telefaks eller elektroniske midler benyttes, eller, dersom andre kommunikasjonsmidler benyttes, før utløpet av en periode på enten minst 15 kalenderdager regnet fra dagen som følger etter datoen da oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver sendte et svar, eller minst ti kalenderdager regnet fra dagen som følger etter datoen da et svar ble mottatt.

Artikkel 56

Krav til klagebehandlingen

1. Medlemsstatene skal sikre at tiltakene som treffes med hensyn til klagebehandlingen omhandlet i artikkel 55, inneholder bestemmelser som gir myndighet til

- a) så tidlig som mulig og ved hjelp av midlertidige forføyninger å treffe midlertidige tiltak som har som mål å rette opp den påståtte overtredelsen eller forebygge ytterligere skade på berørte interesser, herunder tiltak for å utsette eller sikre utsettelse av framgangsmåten for tildeling av en kontrakt eller gjennomføringen av eventuelle beslutninger truffet av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, og å sette til side eller sørge for å sette til side ulovlig fattede beslutninger, herunder fjerning av diskriminerende tekniske, økonomiske eller finansielle spesifikasjoner i anbudsinnbydelsen, anbudsgrunnlaget eller i eventuelle andre dokumenter knyttet til den aktuelle framgangsmåten for kontraktstildeling, eller
- b) så tidlig som mulig, om mulig ved hjelp av midlertidige forføyninger og om nødvendig ved hjelp av en endelig framgangsmåte om denne saken, å treffe andre tiltak enn dem fastsatt i bokstav a) for å rette opp eventuelle identifiserte overtredelser og forebygge ytterligere skade på berørte interesser, særlig ved å fatte en beslutning om betaling av en bestemt sum i tilfeller der overtredelsen ikke er rettet opp eller forebyggt.

I begge de ovennevnte tilfellene skal den myndighet som gis, omfatte myndighet til å tildele skadeserstatning til personer som er kommet til skade på grunn av overtredelsen.

2. Den myndigheten som er omhandlet i nr. 1 og i artikkel 60 og 61, kan gis til egne organer med ansvar for ulike deler av klagebehandlingen.

3. Når et førsteinstansorgan, som er uavhengig av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, vurderer en beslutning om kontraktstildeling, skal medlemsstatene sikre at oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver ikke kan inngå kontrakten før klageinstansen har tatt stilling til søknaden om enten midlertidige tiltak eller klagebehandling. Utsettelsen skal ikke opphøre før karenperioden omhandlet i artikkel 57 nr. 2 og artikkel 60 nr. 4 og 5 er utløpt.

4. Med mindre det er fastsatt i nr. 3 i denne artikkel og i artikkel 55 nr. 6, trenger ikke klagebehandlingen nødvendigvis å ha en automatisk utsettende virkning på de framgangsmåtene for kontraktstildeling som er knyttet til den.

5. Medlemsstatene kan fastsette at den instansen som er ansvarlig for klagebehandlingen, kan ta hensyn til de sannsynlige følgene av midlertidige tiltak for alle interesser, også allmenninteresser, som vil kunne bli skadelidende, særlig forsvars- og/eller sikkerhetsinteresser, og kan beslutte ikke å treffe slike tiltak dersom de negative følgene av tiltakene blir større enn fordelene.

En beslutning om ikke å innvilge midlertidige tiltak, skal ikke berøre eventuelle andre krav fra personen som ber om slike tiltak.

6. Medlemsstatene kan fastsette at dersom skadeserstatning kreves fordi en beslutning ble truffet ulovlig, må den omstridte beslutningen først settes til side av en instans som har myndighet til dette.

7. Unntatt når det er fastsatt i artikkel 60–62, skal virkningene av myndighetsutøvelsen omhandlet i nr. 1 i denne artikkel på en kontrakt som inngås etter at den er tildelt, fastsettes i nasjonal lovgivning.

Videre kan en medlemsstat, etter at en kontrakt er inngått i samsvar med artikkel 55 nr. 6, nr. 3 i denne artikkel eller artikkel 57–62, fastsette at myndigheten til den instansen som er ansvarlig for klagebehandlingen, skal begrenses til tildeling av skadeserstatninger til personer som er påført skade som følge av en overtredelse, unntatt når en beslutning må settes til side før skadeserstatningene tildeles.

8. Medlemsstatene skal sikre at beslutninger fattet av instanser som er ansvarlige for klagebehandlingen, kan gjennomføres effektivt.

9. Dersom de instanser som er ansvarlige for klagebehandlingen, ikke er rettsinstanser, skal deres beslutninger alltid begrunnes skriftlig. I slike tilfeller skal det dessuten fastsettes framgangsmåter som garanterer at påstått ulovlige tiltak som klageinstansen har truffet, eller påståtte forsømmelser i utøvelsen av den myndighet som er tillagt klageinstansen, kan overprøves av en domstol eller innklages for en annen instans som er en domstol i henhold til traktatens artikkel 234, og som er uavhengig av både oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver og av klageinstansen.

Medlemmene av en slik uavhengig instans skal, med hensyn til den myndigheten som er ansvarlig for deres utpeking, funksjonstid og avgang, utpekes og avsettes på samme vilkår som domstolens medlemmer. Minstekravet er at formannen for denne uavhengige instansen skal ha de samme juridiske og faglige kvalifikasjonene som domstolens medlemmer. Beslutningene fattet av den uavhengige instansen skal i kraft av de midler som fastsettes av hver enkelt medlemsstat, være juridisk bindende.

10. Medlemsstatene skal sikre at de instanser som har ansvar for klagebehandlingen, garanterer et tilfredsstillende nivå når det gjelder fortrolighet for graderte opplysninger eller andre opplysninger som finnes i de filer som partene overfører, og opptrer i samsvar med forsvars- og/eller sikkerhetsinteresser under hele behandlingen.

Medlemsstatene kan derfor beslutte at en særlig instans alene skal ha jurisdiksjon for klagebehandlingen når det gjelder kontrakter på forsvars- og sikkerhetsområdet.

I alle tilfeller kan medlemsstatene fastsette at bare medlemmer av klageinstanser som personlig har tillatelse til å behandle graderte opplysninger, kan håndtere søknader om klagebehandling som inneholder slike opplysninger. De kan også pålegge særlige sikkerhetstiltak vedrørende registrering av søknader om klagebehandling, mottak av dokumenter og lagring av filer.

Medlemsstatene skal fastsette hvordan klageinstanser skal opptre for både å bevare fortroligheten for graderte opplysninger med hensyn til ivaretagelse av forsvarers rettigheter og, når det gjelder rettslig prøving eller klagebehandling av en instans som er en domstol i betydningen til traktatens artikkel 234, å gjøre dette på en slik måte at framgangsmåten under ett er i samsvar med retten til en rettferdig rettergang.

Artikkel 57

Karensperiode

1. Medlemsstatene skal sikre at personene nevnt i artikkel 55 nr. 4 får tilstrekkelig tid til på en effektiv måte å klage på beslutninger om kontraktstildelinger truffet av oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere, ved å vedta de bestemmelser som kreves, samtidig som minstevilkårene fastsatt i nr. 2 i denne artikkel og i artikkel 59 overholdes.

2. En kontrakt kan ikke inngås som en følge av beslutningen om å tildele en kontrakt som faller inn under virkeområdet for dette direktiv, før utløpet av en periode på minst ti kalenderdager regnet fra dagen som følger etter datoen da beslutningen om kontraktstildelingen ble sendt til de berørte anbydere og kandidatene, dersom telefaks eller elektroniske midler benyttes, eller, dersom andre kommunikasjonsmidler benyttes, før utløpet av en periode på enten minst 15 kalenderdager regnet fra dagen som følger etter datoen da beslutningen om kontraktstildeling ble sendt til de berørte anbydere og kandidatene, eller minst ti kalenderdager regnet fra dagen som følger etter datoen da beslutningen om kontraktstildelingen ble mottatt.

Anbydere skal anses for å være berørt dersom de ennå ikke er endelig utelukket. En utelukkelse er endelig dersom de berørte anbydere er underrettet om den, og den enten er blitt ansett for lovlig av en uavhengig klageinstans eller ikke lenger kan gjøres til gjenstand for klagebehandling.

Kandidater skal anses for å være berørt dersom oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver ikke har tilgjengeliggjort opplysninger om avslaget på søknaden deres før de berørte anbydere ble underrettet om beslutningen om kontraktstildeling.

Meldingen om tildelingsbeslutningen til hver av de berørte anbydere og kandidatene skal ledsages av følgende:

— et sammendrag av de relevante årsakene, som fastsatt i artikkel 35 nr. 2, med forbehold for artikkel 35 nr. 3, og

— en presis angivelse av den nøyaktige karensperioden som får anvendelse i henhold til internrettslige bestemmelser der dette nummer er innarbeidet.

Artikkel 58

Unntak fra karensperioden

Medlemsstatene kan fastsette at fristene omhandlet i artikkel 57 nr. 2 ikke får anvendelse i følgende tilfeller:

- a) dersom dette direktiv ikke krever forhåndskunngjøring av konkurranse i *Den europeiske unions tidende*,
- b) dersom den eneste berørte anbyderen i henhold til artikkel 57 nr. 2 er den som tildeles kontrakten, og det ikke er noen berørte kandidater,
- c) når det er snakk om en kontrakt basert på en rammeavtale som fastsatt i artikkel 29.

Dersom det gjøres bruk av dette unntaket, skal medlemsstatene sikre at kontrakten er uten virkning i samsvar med artikkel 60 og 62 når

- det foreligger en overtredelse av artikkel 29 nr. 4 annet ledd annet strekpunkt, og
- kontraktsverdien anslås å være lik eller overstige terskelverdiene fastsatt i artikkel 8.

Artikkel 59

Frister for søknad om klagebehandling

Dersom en medlemsstat fastsetter at en søknad om klagebehandling av en beslutning fattet av en oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver som ledd i eller i tilknytning til en framgangsmåte for kontraktstildeling som faller inn under virkeområdet for dette direktiv, må igangsettes før utløpet av en nærmere angitt periode, skal denne perioden være minst ti kalenderdager regnet fra dagen som følger etter datoen da oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers beslutning ble sendt til anbyderen eller kandidaten, dersom telefaks eller elektroniske midler benyttes, eller, dersom andre kommunikasjonsmidler benyttes, enten minst 15 kalenderdager regnet fra dagen som følger etter datoen da oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers beslutning ble sendt til anbyderen eller kandidaten, eller minst ti kalenderdager regnet fra dagen som følger etter datoen da oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers beslutning ble mottatt. Meldingen om oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers beslutning til hver av anbydere eller kandidatene skal ledsages av et sammendrag av de relevante begrunnelsene. Ved en søknad om klagebehandling med hensyn til beslutninger omhandlet i artikkel 56 nr. 1 bokstav b) som ikke må meddeles særskilt, skal tidsfristen være minst ti kalenderdager fra datoen da den aktuelle beslutningen ble kunngjort.

*Artikkel 60***Ugyldighet**

1. Medlemsstatene skal sikre at en klageinstans som er uavhengig av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, kjenner en kontrakt uten virkning, eller at kontraktens manglende virkning er en følge av en beslutning truffet av en slik klageinstans, i følgende tilfeller:

- a) dersom oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver har tildelt en kontrakt uten forhåndskunngjøring av konkurranse i *Den europeiske unions tidende*, uten at dette er tillatt i samsvar med dette direktiv,
- b) ved overtredelse av artikkel 55 nr. 6, artikkel 56 nr. 3 eller artikkel 57 nr. 2, og der denne overtredelsen har fratatt anbyderen som søker om klagebehandling, muligheten til å be om rettslige tiltak forut for kontraktsinngåelsen, dersom en slik overtredelse er kombinert med en annen overtredelse av avdeling I eller II, og denne overtredelsen har innvirket på sjansene til anbyderen som søker om klagebehandling, til å få kontrakten,
- c) i tilfellene omhandlet i artikkel 58 bokstav c) annet ledd, dersom medlemsstatene har gjort bruk av unntaket fra karensperioden for kontrakter basert på en rammeavtale.

2. Følgene av at en kontrakt kjennes uten virkning, skal fastsettes i nasjonal lovgivning. Nasjonal lovgivning kan inneholde bestemmelser om at alle kontraktsforpliktelser oppheves med tilbakevirkende kraft, eller at opphevingen bare skal omfatte forpliktelser som ennå ikke er oppfylt. I sistnevnte tilfelle skal medlemsstatene sørge for at andre sanksjoner i henhold til artikkel 61 nr. 2 får anvendelse.

3. Medlemsstatene kan fastsette at klageinstansen, som er uavhengig av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, ikke kan kjenne en kontrakt uten virkning selv om den er blitt ulovlig tildelt av årsakene omhandlet i nr. 1, dersom klageinstansen, etter å ha undersøkt alle relevante forhold, finner at tvingende hensyn knyttet til en allmenn interesse, først og fremst i forbindelse med forsvars- og sikkerhetsinteresser, krever at kontraktens virkning bør opprettholdes.

Økonomiske interesser i at kontrakten har virkning kan bare anses som tvingende hensyn knyttet til en allmenn interesse i betydningen i første ledd dersom manglende virkning ville få uforholdsmessige følger.

Økonomiske interesser som er direkte knyttet til vedkommende kontrakt, skal imidlertid ikke utgjøre tvingende hensyn knyttet til en allmenn interesse i betydningen i første ledd. Økonomiske interesser direkte knyttet til kontrakten omfatter blant annet kostnader ved forsinket gjennomføring av kontrakten, kostnader

ved innledning av en ny framgangsmåte ved tildeling av kontrakter, kostnader ved bytte av markedsdeltaker for gjennomføring av kontrakten og kostnader ved juridiske forpliktelser som følger av at kontrakten kjennes uten virkning.

En kontrakt kan under enhver omstendighet ikke anses som uten virkning dersom følgene av den manglende virkningen i alvorlig grad vil kunne true selve eksistensen til et større forsvars- eller sikkerhetsprogram som er av avgjørende betydning for en medlemsstats sikkerhetsinteresser.

I ovennevnte tilfeller skal medlemsstatene fastsette alternative sanksjoner i henhold til artikkel 61 nr. 2 som skal anvendes i stedet.

4. Medlemsstatene skal fastsette at nr. 1 bokstav a) i denne artikkel ikke får anvendelse dersom

- oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver anser at tildelingen av en kontrakt uten forhåndskunngjøring av konkurranse i *Den europeiske unions tidende* er tillatt i samsvar med dette direktiv,
- oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver i *Den europeiske unions tidende* har kunngjort en melding som beskrevet i artikkel 64, der den gir uttrykk for at den har til hensikt å inngå kontrakten, og
- kontrakten ikke er blitt inngått før utløpet av en periode på minst ti kalenderdager regnet fra dagen som følger etter datoen da denne meldingen ble kunngjort.

5. Medlemsstatene skal fastsette at nr. 1 bokstav c) i denne artikkel ikke får anvendelse dersom

- oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver anser at tildelingen av en kontrakt er i samsvar med artikkel 29 nr. 4 annet ledd annet strekpunkt,
- oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver har sendt en beslutning om kontraktstildeling sammen med et sammendrag av årsakene omhandlet i artikkel 57 nr. 2 fjerde ledd første strekpunkt til de berørte anbyderne, og
- kontrakten ikke er inngått før utløpet av en periode på minst ti kalenderdager regnet fra dagen som følger etter datoen da beslutningen om kontraktstildelingen ble sendt til de berørte anbyderne, dersom telefaks eller elektroniske midler benyttes, eller, dersom andre kommunikasjonsmidler benyttes, før utløpet av en periode på enten minst 15 kalenderdager regnet fra dagen som følger etter datoen da beslutningen om kontraktstildelingen ble sendt til de berørte anbyderne, eller minst ti kalenderdager regnet fra dagen som følger etter datoen da beslutningen om kontrakts-tildelingen ble mottatt.

Artikkel 61

Overtredelser av denne avdeling og alternative sanksjoner

1. I tilfelle av en overtredelse av artikkel 55 nr. 6, artikkel 56 nr. 3 eller artikkel 57 nr. 2 som ikke omfattes av artikkel 60 nr. 1 bokstav b), skal medlemsstatene fastsette at kontrakten er uten virkning i samsvar med artikkel 60 nr. 1–3, eller fastsette alternative sanksjoner. Medlemsstatene kan fastsette at klageinstansen, som er uavhengig av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, etter å ha vurdert alle relevante forhold, skal treffe beslutning om kontrakten skal kjennes uten virkning, eller om alternative sanksjoner skal pålegges.

2. De alternative sanksjonene skal være virkningsfulle, stå i forhold til overtredelsen og virke avskrekkende. Alternative sanksjoner skal være

— bøter som ilegges oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver, eller

— forkorting av kontraktens varighet.

Medlemsstatene kan gi klageinstansen stor frihet til å utøve skjønn, slik at den kan ta hensyn til alle relevante faktorer, herunder overtredelsens alvorlighetsgrad, oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers atferd og, i tilfellene omhandlet i artikkel 60 nr. 2, i hvilken grad kontrakten fortsatt er i kraft.

Tildeling av skadeserstatning utgjør ikke en hensiktsmessig sanksjon i dette nummer.

Artikkel 62

Frister

1. Medlemsstatene kan fastsette at en klage i samsvar med artikkel 60 nr. 1 skal innleveres

a) før utløpet av minst 30 kalenderdager regnet fra dagen som følger etter datoen da

— oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver offentliggjorde en kunngjøringen av kontraktstildelingen i samsvar med artikkel 30 nr. 3, artikkel 31 og artikkel 32, forutsatt at denne kunngjøringen inneholder en begrunnelse for oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers beslutning om å tildele kontrakten uten forhåndskunngjøring av konkurranse i *Den europeiske unions tidende*, eller

— oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver underrettet de berørte anbyderne og kandidatene om inngåelsen av kontrakten, forutsatt at denne underretningen inneholder et sammendrag av de relevante årsakene fastsatt i artikkel 35 nr. 2, med forbehold for artikkel 35 nr. 3. Dette alternativet får også anvendelse på tilfellene omhandlet i artikkel 58 bokstav c), og

b) uansett før utløpet av en periode på minst seks måneder regnet fra dagen som følger etter datoen da kontrakten ble inngått.

2. I alle andre tilfeller, herunder søknader om klagebehandling i samsvar med artikkel 61 nr. 1, skal fristene for søknad om klagebehandling fastsettes i henhold til nasjonal lovgivning, med forbehold for artikkel 59.

Artikkel 63

Opprettingsmekanisme

1. Kommisjonen kan gjøre bruk av framgangsmåten fastsatt i nr. 2–5 når den, før en kontrakt inngås, mener at det er begått en alvorlig overtredelse av fellesskapsretten på innkjøpsområdet i forbindelse med en framgangsmåte for kontraktstildeling som faller inn under virkeområdet for dette direktiv.

2. Kommisjonen skal underrette den berørte medlemsstaten om grunnene til at den mener at det er begått en alvorlig overtredelse, og anmode om at overtredelsen rettes opp på hensiktsmessig måte.

3. Den berørte medlemsstaten skal innen 21 kalenderdager etter at den mottok underretningen omhandlet i nr. 2, legge fram for Kommisjonen

a) sin bekreftelse på at overtredelsen er blitt rettet opp,

b) en begrunnet forklaring på hvorfor en oppretting ikke er blitt gjort, eller

c) en melding om at framgangsmåten for kontraktstildeling er blitt utsatt, enten på oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers initiativ eller på grunnlag av den myndighet som er angitt i artikkel 56 nr. 1 bokstav a).

4. En begrunnet forklaring i henhold til nr. 3 bokstav b) kan blant annet vise til at den påståtte overtredelsen allerede er gjenstand for domstolsbehandling eller annen klagebehandling eller for en klagebehandling som omhandlet i artikkel 56 nr. 9. I slike tilfeller skal medlemsstaten underrette Kommisjonen om resultatet av denne behandlingen så snart det er kjent.

5. Dersom det er gitt melding om at en framgangsmåte for kontraktstildeling er blitt utsatt i samsvar med nr. 3 bokstav c), skal den berørte medlemsstaten underrette Kommisjonen når utsettelsen oppheves, eller når en annen framgangsmåte for kontraktstildeling som helt eller delvis gjelder samme kontraktsgjenstand, innledes. Den nye underretningen skal bekrefte at den påståtte overtredelsen er blitt rettet opp, eller inneholde en forklaring på hvorfor en oppretting ikke er blitt gjort.

*Artikkel 64***Innhold i en frivillig intensjonskunngjøring**

Meldingen omhandlet i artikkel 60 nr. 4 annet strekpunkt, hvis format skal vedtas av Kommisjonen i samsvar med framgangsmåten med rådgivende komité omhandlet i artikkel 67 nr. 2, skal inneholde følgende opplysninger:

- a) oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers navn og kontaktopplysninger,
- b) en beskrivelse av kontraktens gjenstand,
- c) en begrunnelse for oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers beslutning om å tildele kontrakten uten forhåndskunngjøring av konkurranse i *Den europeiske unions tidende*,
- d) navn på og kontaktopplysninger for den markedsdeltakeren som det besluttes å tildele kontrakten til, og
- e) eventuelle andre opplysninger som oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver anser som nyttige.

AVDELING V

**STATISTISKE FORPLIKTELSE,
GJENNOMFØRINGSMYNDIGHET OG
SLUTTBESTEMMELSER***Artikkel 65***Statistiske forpliktelser**

For at resultatene av anvendelsen av dette direktiv skal kunne vurderes, skal medlemsstatene senest 31. oktober hvert år oversende Kommisjonen en statistisk rapport, utarbeidet i samsvar med artikkel 66, som tar for seg vare-, tjeneste- og bygge- og anleggskontrakter som er tildelt av oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere i løpet av foregående år.

*Artikkel 66***Den statistiske rapportens innhold**

Den statistiske rapporten skal spesifisere antallet og verdien av tildelte kontrakter etter den valgte anbyderens medlemsstat eller tredjestat. Den skal i separate deler omhandle vare-, tjeneste- og bygge- og anleggskontrakter.

Opplysningene omhandlet i første ledd skal inndeles etter hvilken framgangsmåte som er benyttet, og de skal for hver av disse angi varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider identifisert etter gruppe i CPV-nomenklaturen.

Der det er inngått kontrakter i samsvar med framgangsmåten for kjøp etter forhandling uten kunngjøring av konkurranse, skal opplysningene omhandlet i første ledd også inndeles etter de omstendigheter som er omhandlet i artikkel 28.

Innholdet i den statistiske rapporten skal fastsettes etter framgangsmåten med rådgivende komité omhandlet i artikkel 67 nr. 2.

*Artikkel 67***Komitéframgangsmåte**

1. Kommisjonen skal bistås av Den rådgivende komité for offentlige kontrakter nedsatt ved artikkel 1 i rådsbeslutning 71/306/EØF⁽¹⁾ (heretter kalt «komiteen»).

2. Når det vises til dette nummer, får artikkel 3 og artikkel 7 i beslutning 1999/468/EF anvendelse, samtidig som det tas hensyn til bestemmelsene i beslutningens artikkel 8.

3. Når det vises til dette nummer, får artikkel 5a nr. 1–4 og artikkel 7 i beslutning 1999/468/EF anvendelse, samtidig som det tas hensyn til bestemmelsene i beslutningens artikkel 8.

Ved justering av terskelverdiene fastsatt i artikkel 8 skal fristene fastsatt i artikkel 5a nr. 3 bokstav c) og nr. 4 bokstav b) og e) i beslutning 1999/468/EF settes til henholdsvis fire, to og seks uker på grunn av de tidsmessige begrensningene som følger av de metodene for beregning og offentliggjøring som er fastsatt i artikkel 69 nr. 1 annet ledd og artikkel 69 nr. 3 i direktiv 2004/17/EF.

4. Når det vises til dette nummer, får artikkel 5a nr. 1, 2, 4 og 6 og artikkel 7 i beslutning 1999/468/EF anvendelse, samtidig som det tas hensyn til bestemmelsene i beslutningens artikkel 8.

*Artikkel 68***Justering av terskelverdier**

1. Samtidig med justeringen av terskelverdiene fastsatt i direktiv 2004/17/EF, omhandlet i nevnte direktivs artikkel 69, skal Kommisjonen også justere terskelverdiene fastsatt i artikkel 8 i dette direktiv ved å tilpasse

a) terskelverdien i artikkel 8 bokstav a) i dette direktiv til den justerte terskelverdien i artikkel 16 bokstav a) i direktiv 2004/17/EF,

b) terskelverdien i artikkel 8 bokstav b) i dette direktiv til den justerte terskelverdien i artikkel 16 bokstav b) i direktiv 2004/17/EF.

Slik justering og tilpasning, som har som formål å endre ikke-grunnleggende bestemmelser i dette direktiv, skal utføres i samsvar med framgangsmåten med forskriftskomite med kontroll som omhandlet i artikkel 67 nr. 3. I særlige hastesaker kan Kommisjonen benytte seg av framgangsmåten for behandling av hastesaker som omhandlet i artikkel 67 nr. 4.

2. Motverdiene til de terskelverdiene som er fastsatt i henhold til nr. 1, i nasjonale valutaer i medlemsstater som ikke har innført euroen, skal tilpasses de respektive motverdiene til terskelverdiene fastsatt i direktiv 2004/17/EF og omhandlet i nr. 1, beregnet i samsvar med artikkel 69 nr. 2 annet ledd i direktiv 2004/17/EF.

⁽¹⁾ EFT L 185 av 16.8.1971, s. 15.

3. De justerte terskelverdiene omhandlet i nr. 1 og deres motverdier i nasjonale valutaer skal offentliggjøres av Kommisjonen i *Den europeiske unions tidende* i begynnelsen av den november måned som følger etter justeringen.

Artikkel 69

Endringer

1. Kommisjonen kan, etter framgangsmåten med rådgivende komité nevnt i artikkel 67 nr. 2, endre

- a) framgangsmåtene for utarbeiding, overføring, mottak, oversettelse, innsamling og distribusjon av kunngjøringene omhandlet i artikkel 30 og av de statistiske rapportene fastsatt i artikkel 65,
- b) framgangsmåtene for oversending og offentliggjøring av opplysninger omhandlet i vedlegg VI på grunn av den tekniske utviklingen eller av administrative hensyn,
- c) listen over registre, erklæringer og attester fastsatt i vedlegg VII dersom dette, på grunnlag av meldinger fra medlemsstatene, viser seg å være nødvendig.

2. I samsvar med framgangsmåten med forskriftskomiteé med kontroll omhandlet i artikkel 67 nr. 3 kan Kommisjonen endre følgende ikke-grunnleggende bestemmelser i dette direktiv:

- a) referansenumrene i CPV-nomenklaturen fastsatt i vedlegg I og II, i den grad dette ikke endrer dette direktivs materielle virkeområde, samt framgangsmåtene for henvisning i kunngjøringene til bestemte overskrifter i CPV innenfor de tjenestekategoriene som er angitt i disse vedleggene,
- b) tekniske detaljer og egenskaper til innretninger for elektronisk mottak som omhandlet i vedlegg VIII bokstav a), f) og g).

I særlige hastesaker kan Kommisjonen benytte seg av framgangsmåten for behandling av hastesaker som omhandlet i artikkel 67 nr. 4.

Artikkel 70

Endring av direktiv 2004/17/EF

I direktiv 2004/17/EF skal ny artikkel lyde:

«*Artikkel 22a*

Kontrakter på forsvars- og sikkerhetsområdet

Dette direktiv får ikke anvendelse på kontrakter som europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/81/EF av 13. juli 2009 om samordning av framgangsmåtene ved oppdragsgiveres eller

offentlige oppdragsgiveres tildeling av visse bygge- og anleggskontrakter, varekontrakter og tjenestekontrakter på forsvars- og sikkerhetsområdet(*) får anvendelse på, og heller ikke på kontrakter som nevnte direktiv ikke får anvendelse på i henhold til direktivets artikkel 8, 12 og 13.»

(*) EUT L 217 av 20.8.2009, s. 76.

Artikkel 71

Endring av direktiv 2004/18/EF

Artikkel 10 i direktiv 2004/18/EØF skal lyde:

«*Artikkel 10*

Kontrakter på forsvars- og sikkerhetsområdet

I henhold til traktatens artikkel 296 får dette direktiv anvendelse på offentlige kontrakter som tildeles på forsvars- og sikkerhetsområdet, med unntak av kontrakter som europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/81/EF av 13. juli 2009 om samordning av framgangsmåtene ved oppdragsgiveres eller offentlige oppdragsgiveres tildeling av visse bygge- og anleggskontrakter, varekontrakter og tjenestekontrakter på forsvars- og sikkerhetsområde(*) får anvendelse på.

Dette direktiv får ikke anvendelse på kontrakter som direktiv 2009/81/EF ikke får anvendelse på i henhold til direktivets artikkel 8, 12 og 13.

(*) EUT L 217 av 20.8.2009, s. 76.»

Artikkel 72

Innarbeiding i nasjonal lovgivning

1. Medlemsstatene skal innen 21. august 2011 vedta og kunngjøre de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 73

Vurdering og rapportering

1. Kommisjonen skal senest 21. august 2012 rapportere om de tiltak medlemsstatene har truffet for å innarbeide dette direktiv i nasjonal lovgivning, særlig direktivets artikkel 21 og artikkel 50–54.

2. Kommisjonen skal gjennomgå gjennomføringen av dette direktiv og senest 21. august 2016 rapportere om dette til Europaparlamentet og Rådet. Kommisjonen skal særlig vurdere om og i hvilken utstrekning målene i dette direktiv er oppnådd med hensyn til det indre markeds virkemåte og utviklingen av et europeisk marked for forsvarsutstyr og en europeisk forsvarsteknologisk og industriell base, blant annet med hensyn til små og mellomstore bedrifters situasjon. Rapporten skal om nødvendig ledsages av et forslag til ny lovgivning.

3. Kommisjonen skal også vurdere anvendelsen av artikkel 39 nr. 1 og særlig undersøke mulighetene for en harmonisering av vilkårene for fornyet adgang for kandidater eller anbydere som tidligere har fått en dom som utelukker dem fra å delta i offentlige innkjøp, og skal eventuelt legge fram et forslag til lovregulering av slike forhold.

Artikkel 74

Ikrafttredelse

Dette direktiv trer i kraft dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 75

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel, 13. juli 2009.

For Europaparlamentet

H.-G. PÖTTERING

President

For Rådet

E. ERLANDSSON

Formann

VEDLEGG I

Tjenester nevnt i artikkel 2 og 15

Kategori	Beskrivelse	CPV-referansenummer
1	Vedlikeholds- og reparasjons-tjenester	50000000-5, fra 50100000-6 til 50884000-5 (unntatt fra 50310000-1 til 50324200-4 og 50116510-9, 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0) og fra 51000000-9 til 51900000-1
2	Tjenester vedrørende militærhjelp til utlandet	75211300-1
3	Forsvarstjenester, militære forsvars-tjenester og sivilforsvarstjenester	75220000-4, 75221000-1, 75222000-8
4	Etterforsknings- og sikkerhets-tjenester	Fra 79700000-1 til 79720000-7
5	Landtransporttjenester	60000000-8, fra 60100000-9 til 60183000-4 (unntatt 60160000-7, 60161000-4) og fra 64120000-3 til 64121200-2
6	Person- og godstransporttjenester med fly, unntatt posttransport	60400000-2, fra 60410000-5 til 60424120-3 (unntatt 60411000-2, 60421000-5), fra 60440000-4 til 60445000-9 og 60500000-3
7	Posttransport på vei og med fly	60160000-7, 60161000-4, 60411000-2, 60421000-5
8	Jernbanetransporttjenester	Fra 60200000-0 til 60220000-6
9	Sjøtransporttjenester	Fra 60600000-4 til 60653000-0 og fra 63727000-1 til 63727200-3
10	Hjelpe- og støttetjenester innenfor transport	Fra 63100000-0 til 63111000-0, fra 63120000-6 til 63121100-4, 63122000-0, 63512000-1 og fra 63520000-0 til 63700000-6
11	Telekommunikasjonstjenester	Fra 64200000-8 til 64228200-2, 72318000-7 og fra 72700000-7 til 72720000-3
12	Finansielle tjenester: forsikrings-tjenester	Fra 66500000-5 til 66720000-3
13	Databehandlingstjenester og tilknyttede tjenester	Fra 50310000-1 til 50324200-4, fra 72000000-5 til 72920000-5 (unntatt 72318000-7 og fra 72700000-7 til 72720000-3), 79342410-4, 9342410-4
14	Forsknings- og utviklingstjenester ⁽¹⁾ og evalueringstester	Fra 73000000-2 til 73436000-7
15	Regnskapsførings-, revisjons- og bokføringstjenester	Fra 79210000-9 til 79212500-8
16	Bedriftsrådgivningstjenester ⁽²⁾ og tilknyttede tjenester	Fra 73200000-4 til 73220000-0, fra 79400000-8 til 79421200-3 og 79342000-3, 79342100-4, 79342300-6, 79342320-2, 79342321-9, 79910000-6, 79991000-7 og 98362000-8
17	Arkitekttjenester: ingeniørtjenester og integrerte ingeniørtjenester; byplanleggings- og landskapsarkitekttjenester; tilknyttet vitenskapelig og teknisk konsulentvirksomhet, teknisk prøving og analyse	Fra 71000000-8 til 71900000-7 (unntatt 71550000-8) og 79994000-8
18	Rengjøring av bygninger samt tjenester tilknyttet eiendomsforvaltning	Fra 70300000-4 til 70340000-6 og fra 90900000-6 til 90924000-0
19	Kloakk- og avfallshåndterings-tjenester, rensing og lignende tjenester	Fra 90400000-1 til 90743200-9 (unntatt 90712200-3), fra 90910000-9 til 90920000-2 og 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0
20	Opplærings- og simuleringstjenester på forsvars- og sikkerhetsområdet	80330000-6, 80600000-0, 80610000-3, 80620000-6, 80630000-9, 80640000-2, 80650000-5, 80660000-8

⁽¹⁾ Unntatt forsknings- og utviklingstjenester omhandlet i artikkel 13 bokstav j).

⁽²⁾ Unntatt voldgifts- og meglingstjenester.

VEDLEGG II

Tjenester nevnt i artikkel 2 og 16

Kategori	Beskrivelse	CPV-referansenummer
21	Hotell- og restauranttjenester	Fra 55100000-1 til 55524000-9 og fra 98340000-8 til 98341100-6
22	Hjelpe- og støttetjenester innenfor transport	Fra 63000000-9 til 63734000-3 (unntatt 63711200-8, 63712700-0, 63712710-3), fra 63727000-1 til 63727200-3 og 98361000-1
23	Juridiske tjenester	Fra 79100000-5 til 79140000-7
24	Arbeidsformidlings- og vikartjenester ⁽¹⁾	Fra 79600000-0 til 79635000-4 (unntatt 79611000-0, 79632000-3, 79633000-0) og fra 98500000-8 til 98514000-9
25	Helse- og sosialtjenester	79611000-0 og fra 85000000-9 til 85323000-9 (unntatt 85321000-5, 85322000-2)
26	Andre tjenester	

⁽¹⁾ Unntatt arbeidsavtaler.

VEDLEGG III

Definisjon av visse tekniske spesifikasjoner omhandlet i artikkel 18

I dette direktiv menes med:

1. a) «tekniske spesifikasjoner», når det gjelder bygge- og anleggskontrakter, samtlige tekniske krav som forekommer særlig i anbudsgrunnlaget, og som definerer de egenskapene som kreves for et materiale, et produkt eller en leveranse, slik at materialet, produktet eller leveransen kan beskrives på en måte som gjør at disse oppfyller kravene til den anvendelse oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver har bestemt. Disse egenskapene skal omfatte miljøprestasjonsnivåer, utforming tilpasset alle krav (herunder tilgjengelighet for funksjonshemmede) og samsvarsvurdering, ytelse, sikkerhet eller dimensjoner, herunder krav til framgangsmåtene med hensyn til kvalitetssikring, terminologi, symboler, prøving og prøvingsmetoder, pakking, merking og etikettering, produksjonsprosesser og -metoder. De omfatter også regler for prosjektering og kostnadsberegning, for prøving, kontroll og godkjenning av bygge- og anleggsarbeider og for byggemetoder eller byggeteknikk og alle andre tekniske vilkår som kan stilles av oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver i form av generelle eller spesielle bestemmelser knyttet til byggematerialene, byggeelementene eller det ferdige arbeidet,
 - b) «teknisk spesifikasjon», når det gjelder varekontrakter eller tjenestekontrakter, en spesifikasjon i et dokument som definerer de egenskaper som kreves av et produkt eller en tjeneste, for eksempel kvalitetsnivå og miljøprestasjonsnivå, utforming tilpasset alle krav (herunder tilgjengelighet for funksjonshemmede) og samsvarsvurdering, ytelse, bruk av produktet, produktets sikkerhet eller dimensjoner, herunder krav til produktet med hensyn til varebetegnelse, terminologi, symboler, prøving og prøvingsmetoder, pakking, merking og etikettering, bruksanvisninger, produksjonsprosesser og -metoder samt framgangsmåter for samsvarsvurdering,
 2. «standard» en teknisk spesifikasjon som er godkjent av et anerkjent standardiseringsorgan for gjentatt eller løpende anvendelse, men som det ikke er obligatorisk å følge, og som faller inn under en av følgende kategorier:
 - «internasjonal standard» en standard som er vedtatt av en internasjonal standardiseringsorganisasjon og stilt til rådighet for offentligheten,
 - «europeisk standard» en standard som er vedtatt av et europeisk standardiseringsorgan og stilt til rådighet for offentligheten,
 - «nasjonal standard» en standard som er vedtatt av en nasjonal standardiseringsorganisasjon og stilt til rådighet for offentligheten,
 3. «forsvarsstandard» en teknisk spesifikasjon som det ikke er obligatorisk å følge, og som er godkjent av et standardiseringsorgan som er spesialisert på utarbeiding av tekniske spesifikasjoner for gjentatt eller løpende anvendelse på forsvarsområdet,
 4. «europeisk teknisk godkjenning» en positiv teknisk vurdering av et produkts egnethet for bruk til et bestemt formål, basert på oppfyllelse av de grunnleggende kravene til bygge- og anleggsarbeider gjennom produktets iboende egenskaper og definerte vilkår for dets bruk og utnyttelse. Den europeiske tekniske godkjenningen skal gis av et godkjenningsorgan som medlemsstaten har utpekt til dette formål,
 5. «felles teknisk spesifikasjon» en teknisk spesifikasjon utarbeidet i samsvar med en framgangsmåte godkjent av medlemsstatene og offentliggjort i *Den europeiske unions tidende*,
 6. «teknisk referanse» alle produkter som er utarbeidet av europeiske standardiseringsorganer, bortsett fra offisielle standarder, i samsvar med framgangsmåter tilpasset utviklingen av markedets behov.
-

VEDLEGG IV

Opplysninger som skal være med i kunngjøringene omhandlet i artikkel 30**KUNNGJØRING AV OFFENTLIGGJØRINGEN AV EN VEILEDENDE FORHÅNSKUNNGJØRING I EN KJØPERPROFIL**

1. Oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers stat.
2. Oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers navn.
3. «Kjøperprofilens» internettsadresse (URL).
4. Referansenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.

VEILEDENDE FORHÅNSKUNNGJØRING

1. Navn, adresse, telefaksnummer og e-postadresse til oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver og, dersom det er forskjellig, til den tjenesten som kan gi tilleggsopplysninger, og, for tjenestekontrakter og bygge- og anleggskontrakter, til de myndigheter, f.eks. relevant offentlige nettsted, som har opplysninger om de generelle rammereglene for beskatning, miljøvern, arbeidervern og arbeidsvilkår som gjelder på det stedet der kontrakten skal gjennomføres.
2. Der det er relevant skal det angis om kontrakten er begrenset til vernet sysselsetting, eller om den utelukkende skal gjennomføres innenfor rammen av programmer for vernede arbeidsplasser.
3. For bygge- og anleggskontrakter: arbeidets art og omfang og stedet der det skal utføres; dersom arbeidet skal inndeles i flere delarbeider, en kort beskrivelse av disse med henvisning til arbeidet; beregnet kostnadsramme for det foreslåtte arbeidet, dersom dette foreligger; referansenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.

For varekontrakter: art og mengde eller verdi av varene som skal leveres; referansenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.

For kontrakter om tjenesteyting: den samlede verdien av de foreslåtte innkjøpene i hver av tjenestekategoriene; referansenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.

4. Anslått tidspunkt for innledning av framgangsmåten ved tildeling av kontrakten eller kontraktene, etter kategori når det gjelder tjenestekontrakter.
5. Der det er relevant skal det angis om det dreier seg om en rammeavtale.
6. Eventuelle andre opplysninger.
7. Datoen da kunngjøringen ble sendt eller da kunngjøring av offentliggjøringen av den veiledende forhåndskunngjøringen i kjøperprofilen ble sendt.

KUNNGJØRINGER AV KONKURRANSE

Begrensede anbudskonkurranser, kjøp etter forhandlinger med kunngjøring av konkurranse og konkurransedialoger:

1. Oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers navn, adresse, telefon- og telefaksnummer og e-postadresse.
2. Der det er relevant skal det angis om kontrakten er begrenset til vernet sysselsetting, eller om den utelukkende skal gjennomføres innenfor rammen av programmer for vernede arbeidsplasser.
3. a) Valgt framgangsmåte for tildeling.
b) Der det er relevant skal grunnene til bruk av hurtigbehandling (ved begrenset anbudskonkurranse og kjøp etter forhandling) angis.
c) Der det er relevant skal det angis om det dreier seg om en rammeavtale.
d) Der det er relevant skal det angis at det skal gjennomføres en elektronisk auksjon.

4. Kontraktstype.
5. Sted for utførelse av bygge- og anleggsarbeider, for levering av varer eller yting av tjenester.
6. a) Bygge- og anleggskontrakter:
 - Bygge- og anleggsarbeidenes art og omfang og byggets/anleggets generelle trekk. Angivelse særlig av opsjoner på tilleggsarbeider og, dersom den er kjent, den foreløpige tidsplanen for å benytte disse opsjonene samt eventuelt antall mulige fornyelser. Dersom arbeidet eller kontrakten er inndelt i flere delarbeider eller delkontrakter, de forskjellige delenes størrelse; referansenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.
 - Opplysninger om byggets/anleggets eller kontraktens formål når kontrakten også omfatter prosjektering.
 - Dersom det dreier seg om en rammeavtale, også rammeavtalens planlagte varighet, arbeidenes anslåtte samlede verdi for hele rammeavtalens varighet, og, så langt det er mulig, verdien og hyppigheten av de kontrakter som skal tildeles.
- (b) Varekontrakter:
 - Arten av de varer som skal leveres, med særlig angivelse av om det skal innhentes tilbud for kjøp, leasing, leie eller kjøp på avbetaling eller en kombinasjon av disse; referansenummer/-numre i CPV-nomenklaturen. Mengden av de varer som skal leveres, med særlig angivelse av opsjoner på ytterligere innkjøp og, dersom den er kjent, den foreløpige tidsplanen for å benytte disse opsjonene samt eventuelt antall fornyelser; referansenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.
 - Dersom det dreier seg om regelmessige kontrakter eller kontrakter som skal fornyes innen en bestemt frist, angis også tidsplanen for ytterligere kontrakter for planlagte innkjøp av varer, dersom den er kjent.
 - Dersom det dreier seg om en rammeavtale, angis også rammeavtalens planlagte varighet, varenes anslåtte samlede verdi for hele rammeavtalens varighet, og, så langt det er mulig, verdien og hyppigheten av de kontrakter som skal tildeles.
- c) Tjenestekontrakter:
 - Tjenestekategori og tjenestebeskrivelse. Referansenummer/-numre i CPV-nomenklaturen. Tjenesteytingens omfang. Angivelse særlig av opsjoner på ytterligere innkjøp og, dersom den er kjent, den foreløpige tidsplanen for å benytte disse opsjonene samt eventuelt antall fornyelser. Dersom det dreier seg om kontrakter som skal fornyes innen en bestemt frist, angis også tidsplanen for ytterligere kontrakter for planlagte innkjøp av tjenester, dersom den er kjent.

Dersom det dreier seg om en rammeavtale, angis også rammeavtalens planlagte varighet, tjenestenes anslåtte samlede verdi for hele rammeavtalens varighet, og, så langt det er mulig, verdien og hyppigheten av de kontrakter som skal tildeles.
 - Angivelse av om utførelsen av tjenesten ved lov eller forskrift er forbeholdt en bestemt yrkesgruppe.

Henvisning til loven eller forskriften.
 - Angivelse av om juridiske personer skal oppgi navnene og de faglige kvalifikasjonene til de personer som skal ha ansvar for å utføre tjenesten.
7. Dersom kontraktene er inndelt i flere delkontrakter, opplysning om markedsdeltakeres mulighet for å gi tilbud på én, flere eller samtlige av delkontraktene.
8. Tillatelse av eller forbud mot alternative tilbud.
9. Der det er relevant, prosentandelen av kontraktens samlede verdi som må settes bort til tredjemenn i løpet av en anbudsprosedyre (artikkel 21 nr. 4).
10. Der det er relevant, de utvelgingskriteriene med hensyn til underleverandørers personlige situasjon som kan føre til at de utelukkes, og de opplysninger som kreves som dokumentasjon for at de ikke kommer inn under tilfellene som berettiger utelukkning. Opplysninger og eventuelle nødvendige formaliteter for vurdering av de økonomiske og tekniske minstekrav som underleverandører skal oppfylle. Minstenivået for kapasitet som eventuelt kreves.

11. Frist for ferdigstilling av bygge- og anleggsarbeider/vareleveranser/tjenesteleveranser eller varigheten av bygge- og anleggskontrakten/varekontrakten/tjenestekontrakten. Om mulig, frister for når bygge- og anleggsarbeidene skal begynne, eller frister for når leveringen av varer eller tjenester skal begynne.
12. Der det er relevant, opplysninger om særlige vilkår som kontraktens utførelse er underlagt.
13. a) Endelig frist for mottak av anmodninger om deltaking.
b) Adressen de skal sendes til.
c) Det eller de språk anmodningene skal utarbeides på.
14. Der det er relevant, depositum og garantier.
15. De viktigste finansierings- og betalingsvilkårene og/eller henvisninger til bestemmelser som omhandler disse vilkårene.
16. Juridisk form som eventuelt må antas av den gruppen markedsdeltakere som kontrakten tildeles.
17. De utvelgingskriteriene med hensyn til markedsdeltakeres personlige situasjon som kan føre til at de utelukkes, og de opplysninger som kreves som dokumentasjon for at de ikke kommer inn under de tilfellene som berettiger utelukkning. Utvelgingskriterier, opplysninger og eventuelle nødvendige formaliteter for vurdering av de økonomiske og tekniske minstestandarder som markedsdeltakeren skal oppfylle. Minstestandardnivå(er) som eventuelt kreves.
18. For rammeavtaler: antallet og, der det er relevant, høyeste foreslåtte antall markedsdeltakere som kan delta i den, og rammeavtalens varighet.
19. Ved en konkurransedialog eller kjøp etter forhandling med kunngjøring av konkurranse skal det eventuelt opplyses om det benyttes anbudskonkurranse i flere trinn for gradvis å redusere antall løsninger som skal diskuteres, eller antall anbud som det skal forhandles om.
20. Når det, ved begrenset anbudskonkurranse, kjøp etter forhandling eller konkurransedialog, gjøres bruk av muligheten til å redusere antall kandidater som innbys til å levere anbud, delta i en dialog eller forhandle: det minste antall og eventuelt det høyeste foreslåtte antall kandidater samt objektive kriterier til bruk ved utvelgning av dette antallet kandidater.
21. Kriterier vist til i artikkel 47 som skal brukes ved tildeling av kontrakten: «laveste pris» eller «det økonomisk mest fordelaktige anbudet». Kriterier for det økonomisk mest fordelaktige anbudet og deres vektning eller kriteriene i fallende prioriteringsrekkefølge skal nevnes dersom de ikke framkommer i spesifikasjonene eller, ved konkurransedialog, i det beskrivende dokumentet.
22. Der det er relevant, dato(ene) for offentliggjøring av en veiledende forhåndskunngjøring i samsvar med de tekniske spesifikasjonene for slik offentliggjøring angitt i vedlegg VI, eller en erklæring om at slik offentliggjøring ikke har funnet sted.
23. Dato da kunngjøringen ble sendt.

KUNNGJØRING AV KONTRAKTSTILDELING

1. Oppdragsgivers/offentlig oppdragsgivers navn og adresse.
2. Valgt framgangsmåte for tildeling. Ved kjøp etter forhandling uten forhåndskunngjøring av konkurranse (artikkel 28), en begrunnelse for dette.
3. Bygge- og anleggskontrakter: tjenestenes art og omfang.

Varekontrakter: art og mengde varer som skal leveres, eventuelt for hver enkelt leverandør; referansenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.

Tjenestekontrakter: tjenestekategori og tjenestebeskrivelse; referansenummer/-numre i CPV-nomenklaturen; de innkjøpte tjenestenes omfang.

4. Dato for kontraktstildeling.
5. Kriterier for kontraktstildeling.

6. Antall mottatte anbud.
 7. De valgte markedsdeltakernes navn og adresse.
 8. Betalt pris eller prisintervall (høyeste/laveste pris).
 9. Verdien av det eller de valgte anbudene, eller høyeste og laveste anbud som ble tatt i betraktning ved tildelingen av kontrakten.
 10. Der det er relevant, den andelen av kontrakten som skal settes bort til tredjemenn, og verdien av denne andelen.
 11. Dersom det er relevant, grunnene til at rammeavtalen skal vare mer enn sju år.
 12. Dato for offentliggjøringen av anbudskunngjøringen i samsvar med de tekniske spesifikasjonene for slik offentliggjøring i vedlegg VI.
 13. Dato da denne kunngjøringen ble sendt.
-

VEDLEGG V

Opplysninger som skal være med i kunngjøringer om underleverandørkontrakter omhandlet i artikkel 52

1. Navn, adresse, telefaksnummer og e-postadresse til den valgte anbyderen og, dersom det er forskjellig, til den tjenesten som kan gi tilleggsopplysninger.
 2.
 - a) Sted for utførelse av bygge- og anleggsarbeider, for levering av varer eller for yting av tjenester.
 - b) Art, mengde og omfang av bygge- og anleggsarbeidene samt byggets/anleggets generelle trekk; referansenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.
 - c) Arten av de varer som skal leveres, med særlig angivelse av om det skal innhentes anbud for kjøp, leasing, leie eller kjøp på avbetaling eller en kombinasjon av disse; referansenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.
 - d) Tjenestekategori og tjenestebeskrivelse; referansenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.
 3. Eventuell pålagt fullføringsfrist.
 4. Navn og adresse til det organ som forespørsler om utlevering av spesifikasjonene og tilleggsdokumentene kan rettes til.
 5.
 - a) Frist for mottak av søknader om deltaking og/eller for mottak av anbud.
 - b) Adressen de skal sendes til.
 - c) Det eller de språk søknader eller anbud skal utarbeides på.
 6. Depositum og garantier, dersom dette forlanges.
 7. Objektive kriterier som får anvendelse ved utvelging av underleverandører, knyttet til deres personlige situasjonen eller til vurderingen av deres bud.
 8. Eventuelle andre opplysninger.
 9. Dato da kunngjøringen ble sendt.
-

VEDLEGG VI

NÆRMERE OPPLYSNINGER OM OFFENTLIGGJØRING

1. Offentliggjøring av kunngjøringer

- a) Kunngjøringene omhandlet i artikkel 30 og 52 skal sendes av oppdragsgiverne/de offentlige oppdragsgiverne eller de valgte anbydere til Kontoret for Den europeiske unions offisielle publikasjoner i det formatet som er omhandlet i artikkel 32. De veiledende forhåndskunngjøringene omhandlet i artikkel 30 nr. 1 første ledd, som offentliggjøres i en kjøperprofil som beskrevet i nr. 2, skal også benytte dette formatet, og det samme gjelder for kunngjøringen om slik offentliggjøring.

Kunngjøringene omhandlet i artikkel 30 og 52 skal offentliggjøres av Kontoret for Den europeiske unions offisielle publikasjoner eller av oppdragsgiverne/de offentlige oppdragsgiverne dersom det dreier seg om en veiledende forhåndskunngjøring som offentliggjøres i en kjøperprofil i samsvar med artikkel 30 nr. 1.

I tillegg kan oppdragsgivere/offentlige oppdragsgivere offentliggjøre disse opplysningene på Internett i en «kjøperprofil» som omhandlet i nr. 2.

- b) Kontoret for Den europeiske unions offisielle publikasjoner skal gi oppdragsgiver/offentlig oppdragsgiver bekreftelse på offentliggjøring som omhandlet i artikkel 32 nr. 8.

2. Offentliggjøring av tilleggsopplysninger

Kjøperprofilen kan omfatte veiledende forhåndskunngjøringer som omhandlet i artikkel 30 nr. 1 første ledd, opplysninger om løpende anbudsinnbydelser, planlagte innkjøp, inngåtte kontrakter, annullerte framgangsmåter og andre nyttige opplysninger av allmenn interesse, for eksempel om kontaktpunkter, telefon- og telefaksnumre, postadresser og e-postadresser.

3. Format og framgangsmåter for elektronisk oversending av kunngjøringer

Formatet og framgangsmåtene for elektronisk oversending av kunngjøringer er tilgjengelige på internettdressen «<http://simap.europa.eu>».

VEDLEGG VII

REGISTRE⁽¹⁾

DEL A

Bygge- og anleggskontrakter

Bransjeregistrene og de tilknyttede erklæringene og attestene for hver medlemsstat er

- i Belgia, «Registre du commerce»/«Handelsregister»,
- i Bulgaria, «Търговски регистър»,
- i Den tsjekkiske republikk, «obchodní rejstřík»,
- i Danmark, «Erhvervs- og Selskabsstyrelsen»,
- i Tyskland, «Handelsregister» og «Handwerksrolle»,
- i Estland, «Registrite ja Infosüsteemide Keskus»,
- i Irland kan entreprenøren bli anmodet om å legge fram en attest fra «Registrar of Companies» eller «Registrar of Friendly Societies» eller, dersom dette ikke lar seg gjøre, en attest som bekrefter at vedkommende har avgitt en erklæring under ed på at han utøver det aktuelle yrket i den stat der han er etablert, på et bestemt sted og under et bestemt firmanavn,
- i Hellas, «Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων – ΜΕΕΠ» i Departementet for miljø, by- og regionplanlegging og offentlige arbeider (Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε),
- i Spania, «Registro Oficial de Licitadores y Empresas Clasificadas del Estado»,
- i Frankrike, «Registre du commerce et des sociétés» og «Répertoire des métiers»,
- i Italia, «Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato»,
- i Kypros kan entreprenøren bli anmodet om å legge fram en attest fra «Council for the Registration and Audit of Civil Engineering and Building Contractors» («Συμβούλιο Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Εργων») i samsvar med «Registration and Audit of Civil Engineering and Building Contractors Law»,
- i Latvia, «Uzņēmumu reģistrs»,
- i Litauen, «Juridinių asmenų registras»,
- i Luxembourg, «Registre aux firmes» og «Rôle de la Chambre des métiers»,
- i Ungarn, «Cégnyilvántartás», «egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása»,
- i Malta får entreprenøren sitt «numru ta' registrazzjoni tat-Taxxa tal-Valur Miżjud (VAT) u n-numru tal-licenzja ta' kummerc» og, når det gjelder partnerskap eller selskap, det relevante registreringsnummeret som er utstedt av «Malta Financial Services Authority»,
- i Nederland, «Handelsregister»,
- i Østerrike, «Firmenbuch», «Gewerberegister» og «Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern»,

⁽¹⁾ Med henblikk på artikkel 40 menes med «registre» de registrene som er oppført i dette vedlegg, og, dersom det er foretatt endringer på nasjonalt plan, de registrene som har erstattet dem. Dette vedlegg er bare veiledende og berører ikke disse registres forenlighet med fellesskapsretten når det gjelder etableringsadgangen og adgangen til å yte tjenester.

- i Polen, «Krajowy Rejestr Sądowy»,
- i Portugal, «Instituto da Construção e do Imobiliário» (INCI),
- i Romania, «Registrul Comerțului»,
- i Slovenia, «Sodni register» og «obrtni register»,
- i Slovakia, «Obchodný register»,
- i Finland, «Kaupparekisteri»/«Handelsregistret»,
- i Sverige, «aktiebolags-, handels- eller föreningsregistrene»,
- i Det forente kongerike kan entreprenøren bli anmodet om å legge fram en attest fra «Registrar of Companies» eller, dersom dette ikke lar seg gjøre, en attest som bekrefter at vedkommende har avgitt en erklæring under ed på at han utøver det aktuelle yrket i den stat der han er etablert, på et bestemt sted og under et bestemt firmanavn.

DEL B

Varekontrakter

De relevante bransje- og handelsregistrene og erklæringene og attestene er

- i Belgia, «Registre du commerce»/«Handelsregister»,
- i Bulgaria, «Търговски регистър»,
- i Den tsjekkiske republikk, «obchodní rejstřík»,
- i Danmark, «Erhvervs- og Selskabsstyrelsen»,
- i Tyskland, «Handelsregister» og «Handwerksrolle»,
- i Estland, «Registrite ja Infosüsteemide Keskus»,
- i Hellas, «Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο» og «Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού»,
- i Spania, «Registro Mercantil» eller, for enkeltpersoner som ikke er registrert, en attest som bekrefter at vedkommende har avgitt en erklæring under ed på at han utøver det aktuelle yrket,
- i Frankrike, «Registre du commerce et des sociétés» og «Répertoire des métiers»,
- i Irland kan leverandøren bli anmodet om å legge fram en attest fra «Registrar of Companies» eller «Registrar of Friendly Societies» som viser at vedkommendes firma er «incorporated» eller «registered», eller, dersom dette ikke lar seg gjøre, en attest som bekrefter at vedkommende har avgitt en erklæring under ed på at han utøver det aktuelle yrket i den stat der han er etablert, på et bestemt sted og under et bestemt firmanavn,
- i Italia, «Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato» og «Registro delle Commissioni provinciali per l'artigianato»,
- i Kypros kan leverandøren bli anmodet om å legge fram en attest fra «Registrar of Companies and Official Receiver» («Εφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης») eller, dersom dette ikke ar seg gjøre, en attest som bekrefter at vedkommende har avgitt en erklæring under ed på at han utøver det aktuelle yrket i den stat der han er etablert, på et bestemt sted og under et bestemt firmanavn,
- i Latvia, «Uzņēmumu reģistrs»,
- i Litauen, «Juridinių asmenų registras»,

- i Luxembourg, «Registre aux firmes» og «Rôle de la Chambre des métiers»,
- i Ungarn, «Cégnyilvántartás», «egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása»,
- i Malta får leverandøren sitt «numru ta' registrazzjoni tat-Taxxa tal-Valur Miżjud (VAT) u n-numru tal-licenzja ta' kummerċ» og, når det gjelder partnerskap eller selskap, det relevante registreringsnummeret som er utstedt av «Malta Financial Services Authority»,
- i Nederland, «Handelsregister»,
- i Østerrike, «Firmenbuch», «Gewerberegister» og «Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern»,
- i Polen, «Krajowy Rejestr Sądowy»,
- i Portugal, «Registo Nacional das Pessoas Colectivas»,
- i Romania, «Registrul Comerțului»,
- i Slovenia, «Sodni register» og «obrtni register»,
- i Slovakia, «Obchodný register»,
- i Finland, «Kaupparekisteri»/«Handelsregistret»,
- i Sverige, «aktiebolags-, handels- eller föreningsregistrene»,
- i Det forente kongerike kan leverandøren bli anmodet om å legge fram en attest fra «Registrar of Companies» som viser at vedkommendes firma er «incorporated» eller «registered» eller, dersom dette ikke lar seg gjøre, en attest som bekrefter at vedkommende har avgitt en erklæring under ed på at han utøver det aktuelle yrket på et bestemt sted og under et bestemt firmanavn.

DEL C

Tjenestekontrakter

De relevante bransje- og handelsregistrene og erklæringene og attestene er

- i Belgia, «Registre du commerce»/«Handelsregister» og «Ordres professionnels»/«Beroepsorden»,
- i Bulgaria, «Търговски регистър»,
- i Den tsjekkiske republikk, «obchodní rejstřík»,
- i Danmark, «Erhvervs- og Selskabsstyrelsen»,
- i Tyskland, «Handelsregister», «Handwerksrolle», «Vereinsregister», «Partnerschaftsregister» og «Mitgliedsverzeichnisse der Berufskammern der Länder»,
- i Estland, «Registrite ja Infosüsteemide Keskus»,
- i Irland kan tjenesteyteren bli anmodet om å legge fram en attest fra «Registrar of Companies» eller «Registrar of Friendly Societies» eller, dersom dette ikke lar seg gjøre, en attest som bekrefter at vedkommende har avgitt en erklæring under ed på at han utøver det aktuelle yrket i den stat der han er etablert, på et bestemt sted og under et bestemt firmanavn,
- i Hellas kan tjenesteyteren bli anmodet om å legge fram en erklæring avgitt under ed i nærvær av notarius publicus om at vedkommende utøver det aktuelle yrket; i tilfeller fastsatt i den nasjonale lovgivning for yting av undersøkelsestjenester nevnt i vedlegg I, bransjeregisteret «Μητρώο Μελετητών» og «Μητρώο Γραφείων Μελετών»,
- i Spania, «Registro Oficial de Licitadores y Empresas Clasificadas del Estado»,

- i Frankrike, «Registre du commerce et des sociétés» og «Répertoire des métiers»,
- i Italia, «Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato», «Registro delle commissioni provinciali per l'artigianato» eller «Consiglio nazionale degli ordini professionali»,
- i Kypros kan tjenesteyteren bli anmodet om å legge fram en attest fra «Registrar of Companies and Official Receiver» («Εφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης») eller, dersom dette ikke ar seg gjøre, en attest som bekrefter at vedkommende har avgitt en erklæring under ed på at han utøver det aktuelle yrket i den stat der han er etablert, på et bestemt sted og under et bestemt firmanavn,
- i Latvia, «Uzņēmumu reģistrs»,
- i Litauen, «Juridinių asmenų registras»,
- i Luxembourg, «Registre aux firmes» og «Rôle de la Chambre des métiers»,
- i Ungarn, «Cégnyilvántartás», «egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása», visse «szakmai kamarák nyilvántartása» eller for visse andre virksomheter, en attest som slår fast at den berørte personen er godkjent til å drive med den aktuelle kommersielle virksomheten eller det aktuelle yrket,
- i Malta får tjenesteyteren sitt «numru ta' registrazzjoni tat-Taxxa tal-Valur Miżjud (VAT) u n-numru tal-licenzja ta' kummerc» og, når det gjelder partnerskap eller selskap, det relevante registreringsnummeret som er utstedt av «Malta Financial Services Authority»,
- i Nederland, «Handelsregister»,
- i Østerrike, «Firmenbuch», «Gewerberegister» og «Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern»,
- i Polen, «Krajowy Rejestr Sądowy»,
- i Portugal, «Registo Nacional das Pessoas Colectivas»,
- i Romania, «Registrul Comerțului»,
- i Slovenia, «Sodni register» og «obrtni register»,
- i Slovakia, «Obchodný register»,
- i Finland, «Kaupparekisteri»/«Handelsregistret»,
- i Sverige, «aktiebolags-, handels- eller föreningsregistrene»,
- i Det forente kongerike kan tjenesteyteren bli anmodet om å legge fram en attest fra «Registrar of Companies» eller, dersom dette ikke lar seg gjøre, en attest som bekrefter at vedkommende har avgitt en erklæring under ed på at han utøver det aktuelle yrket på et bestemt sted og under et bestemt firmanavn.

*VEDLEGG VIII***Krav til innretninger for elektronisk mottak av anmodninger om deltaking og anbud**

Utstyr for elektronisk mottak av anmodninger om deltaking og anbud må, ved egnede tekniske midler og framgangsmåter, minst sikre

- a) at elektroniske signaturer knyttet til anmodninger om deltaking og anbud er i samsvar med nasjonale bestemmelser vedtatt i henhold til direktiv 1999/93/EF,
 - b) at nøyaktig tidspunkt og dato for mottak av anmodninger om deltaking og anbud kan fastsettes med sikkerhet,
 - c) at det med rimelighet kan sikres at ingen kan få tilgang til opplysninger som er overført i henhold til disse kravene, før utløpet av de fastsatte fristene,
 - d) at det ved overtredelse av dette forbudet mot tilgang med rimelighet kan sikres at overtredelsen klart kan spores,
 - e) at bare godkjente personer kan fastsette eller endre datoene for åpning av de mottatte opplysningene,
 - f) at bare godkjente personer som handler samtidig, kan få tilgang til alle eller deler av de innsendte opplysningene på de forskjellige stadiene i framgangsmåten for kontraktstildeling,
 - g) at godkjente personer som handler samtidig, bare kan få tilgang til de innsendte opplysningene etter den fastsatte datoen,
 - h) at opplysninger som mottas og åpnes i samsvar med disse kravene, er tilgjengelige bare for personer som er godkjent for å få kjennskap til dem.
-